

Hoofdstuk 2

Overzicht van de rechtspraak 2021-begin 2022

1. Tendensen

De rechtspraakanalyse van deze editie is gebaseerd op de dossiers waarin Myria zich burgerlijke partij stelde, de beslissingen die Myria ontving van de drie gespecialiseerde centra voor slachtoffers en op beslissingen die zijn meegedeeld door magistraten of andere partners. Myria belicht ook twee uitspraken van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, de ene over mensenhandel en de andere over mensensmokkel.

Ten slotte heeft de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen de vluchtelingenstatus toegekend aan een jonge vrouw uit Sierra Leone die slachtoffer was van mensenhandel. Aan het eind van dit overzicht gaat Myria ook op deze beslissing in.

Myria heeft dit jaar kennisgenomen van een bijzonder groot aantal beslissingen van de gerechtelijke autoriteiten, namelijk 107²²¹, waarvan 87 Nederlandstalige beslissingen en 18 Franstalige beslissingen.

Hieronder worden de meest interessante en relevante beslissingen hernomen, meer bepaald 57 beslissingen²²² met betrekking tot 50 dossiers in de verschillende rechtsgebieden van het land.²²³

- 35 beslissingen binnen deze selectie gaan over **mensenhandel** en 21 beslissingen hebben betrekking op **mensensmokkel**.
- 19 beslissingen handelen over **feiten van seksuele uitbuiting**. Die komen uit de rechtsgebieden van de hoven van beroep van Antwerpen (afdeling Antwerpen en hof van beroep), Brussel (Franstalig en Nederlandstalig en

hof van beroep), Gent (Oost-Vlaanderen (Oudenaarde) en West-Vlaanderen (Brugge) en hof van beroep), Luik (afdeling Luik) en Bergen (afdeling Charleroi).

Opnieuw gaat een groot deel van de dossiers inzake seksuele uitbuiting over Nigeriaanse prostitutienetwerken. Enkele dossiers komen dit jaar ook uit Oost- en West-Vlaanderen. Opvallend is een dossier uit Brugge waarbij een voormalig slachtoffer zelf meisjes ronselde in Nigeria en hen vanuit België in Dubai uitbuitte. Een ander bijzonder omvangrijk dossier uit Brussel dat verderop uitvoerig wordt besproken gaat over een Nigeriaans netwerk met internationale vertakkingen en tientallen slachtoffers waarbij er ook een link was met het oudere dossier rond 'Mama Leather'.

Daarnaast handelen er ook veel dossiers over de 'loverboy'-techniek of tienerpooierschap, waarbij het vaak gaat om minderjarige – vaak Belgische – vrouwen uit een precaire gezinssituatie of die uit een jeugdinstelling zijn weggelopen.

Myria merkt eveneens een tendens op van slachtoffers van seksuele uitbuiting uit Latijns-Amerikaanse landen, zowel in het Franstalige als in het Nederlandstalige landsgedeelte. Vaak gaat het daarbij om transseksuele vrouwen.

In verschillende dossiers waren de beklaagden zelf voormalige slachtoffers.

In een van de Franstalige dossiers betreffende de 'loverboy'-techniek werd de recente bepaling rond het niet-bestraffingsbeginsel toegepast voor een van de slachtoffers, dat zelf als 'lovergirl' actief was geweest.

Wat opviel is dat in meerdere dossiers waarbij minderjarige slachtoffers betrokken waren daarvan door de klanten

221 Tegenover 42 beslissingen in 2021 en 58 beslissingen in 2020.

222 Voor verschillende dossiers kwam de uitspraak in eerste aanleg al aan bod in vorige verslagen.

223 Deze beslissingen zullen ook worden gepubliceerd op de website van Myria: www.myria.be.

melding was gemaakt bij de prostitutiewebsite, bij de politie of bij Child Focus.

Het valt op dat rechters heel veel belang hechten aan de verklaringen van slachtoffers als die ook door andere objectieve elementen kunnen worden ondersteund.

- 16 beslissingen hebben betrekking op economische uitbuiting in verschillende sectoren. Die worden hieronder voorgesteld per sector: bouw, transport, bakkerij, horeca, nachtwinkels, huishoudelijk werk (onder meer bij een diplomaat en een Europese ambtenaar), schoonmaak, en ook atypische sectoren (reisbureau, kapperszaak en de sector van metaal sorteren). De beslissingen komen uit de rechtsgebieden van de hoven van beroep van Antwerpen (afdeling Antwerpen en hof van beroep), Brussel (Franstalig en Nederlandstalig), Gent (West-Vlaanderen (Brugge) en hof van beroep), Luik (Luik en Luxemburg (Marche-en-Famenne)).

Een zaak in hoger beroep gaat over een detachingscarrousel en onopzettelijke doodslag binnen de transportsector waarvan de beslissing in eerste aanleg in het vorige jaarverslag al aan bod kwam.

Opmerkelijk is dat bij een dossier rond huishoudelijk werk waarin de werkgever een Europese ambtenaar was de tewerkstelling volledige legaal was.

Myria stelt vast dat om tot het besluit te komen dat er sprake is van arbeidsvoorwaarden in strijd met de menselijke waardigheid – die een bestanddeel vormen van mensenhandel – de rechters rekening hebben gehouden met verschillende elementen zoals de arbeidsvoorwaarden en -omgeving (buitensporige werkuren, overdreven lage lonen, geen rustdagen), huisvesting in slechte omstandigheden, onder diverse voorwendselen inhouden van loon, afhankelijkheid van de werkgever (bijvoorbeeld gebruik van bewakingscamera's). Opvallend is dat de rechtbanken in tal van dossiers heel wat geloof hechten aan de verklaringen van de werknemers, als die tenminste nauwkeurig en eensluidend zijn en onderbouwd worden door andere objectieve elementen. Toch geven sommige rechtbanken nog altijd blijk van een gebrekkige kennis rond de bepalingen inzake mensenhandel (door zich bijvoorbeeld te baseren op de criteria van de IAO inzake dwangarbeid, die nochtans restrictiever zijn zoals de beperking van de bewegingsvrijheid).

- Een dossier heeft betrekking op **feiten van gedwongen criminaliteit** in combinatie met seksuele uitbuiting door de 'loverboy'-techniek. Dat dossier wordt hieronder besproken bij de beslissingen rond seksuele uitbuiting.
- Er was dit jaar geen enkele beslissing rond mensenhandel

met het oog op uitbuiting van de **bedelarij**.

- De beslissingen inzake **mensensmokkel** komen voornamelijk uit West-Vlaanderen (Brugge), maar ook van de rechtsgebieden van de hoven van beroep van Antwerpen (afdelingen Antwerpen en hof van beroep), Brussel (Brussel Nederlandstalig en hof van beroep), Gent (Oost-Vlaanderen (Dendermonde, Gent)) en Luik ((afdeling Namen) en hof van beroep).

Bij mensensmokkel gaat het vaak om goed gestructureerde of zelfs criminele organisaties, zoals de Vietnamese, Albanese en Iraaks-Koerdische netwerken. Maar evengoed is er sprake van minder goed georganiseerde mensensmokkelaars, zoals de Ethiopische/Eritrese en Soedanese smokkelaars.

Een groot dossier heeft betrekking op de smokkel van Vietnamese onderdanen naar het VK, waarbij 39 dodelijke slachtoffers vielen. In het kader van dit dossier – waarin Myria zich burgerlijke partij had gesteld – werden 23 beklagden vervolgd, zowel Vietnamese smokkelaars als meerdere Brusselse taxichauffeurs die de smokkelslachtoffers naar de vrachtwagens in West-Vlaanderen of Noord-Frankrijk brachten. Ook in verschillende kleinere dossiers ging het om smokkel van Vietnamese onderdanen, zowel via de inklimming in vrachtwagens als via een overtocht met kleine bootjes over de Noordzee. Opvallend is dat bij die laatste methode de Vietnamese smokkelaars een beroep doen op Iraaks-Koerdische smokkelorganisaties.

Een ander Iraaks-Koerdisch dossier inzake mensensmokkel, dat in beroep werd behandeld, houdt verband met de tragische dood van het Koerdische meisje Mawda dat door een politiekogel overleed.

Een algemene tendens is dat de inklimming van de vertrekkers in de vrachtwagens niet alleen op parkings in Vlaanderen gebeurt maar alsmaar vaker ook op parkings die verder van de kust zijn gelegen, zelfs tot in Wallonië. In een dossier gaat het om inklimming op parkings aan de Luxemburgse grens en er zijn indicaties dat het ook in het Groothertogdom is gebeurd.

De nieuwe *modus operandi* die vorig jaar al werd vastgesteld inzake mensensmokkel aan boord van kleine rubberbootjes of zeilschepen wordt voortgezet. Een groot deel van de ontvangen smokkeldossiers ging bovendien over de logistieke steun bij de oversteek met bootjes. Hierbij wordt het logistieke materiaal vanuit het buitenland via België naar Calais in Frankrijk doorgevoerd, waar de smokkel met bootjes vooral plaatsvindt omdat dat het kortste stuk van de Noordzee is tussen Europa en het VK. De meeste dossiers komen uit West-Vlaanderen maar er was ook een dossier uit Namen. Het gaat daarbij om aangehouden wagens, vaak in de smokkelgevoelige regio's aan de kust en de Franse grens waar men smokkelmateriaal aantreft in de

koffer van de wagen: rubberbootjes, buitenboordmotoren, zwemvesten en jerrycans met benzine. Het ging heel vaak om wagens met Duitse nummerplaten of soms Nederlandse of Franse nummerplaten die 's nachts of bij valavond werden aangetroffen en waarvan doorgaans de ruiten geblindeerd waren. Dat viel des te meer op in tijden van strenge coronarestricties. De beklagden waren heel vaak woonachtig in Duitsland.

Opvallend is dat in nagenoeg alle smokkeldossiers de beklagden vervolgd worden als dader of mededader overeenkomstig artikel 66 van het Strafwetboek, waarvoor het niet noodzakelijk is dat er een vermogensvoordeel voor de beklagde wordt aangetoond.

Verskillende dossiers hadden ook betrekking op de smokkel van Albanese onderdanen. Enerzijds ging het om dossiers waarbij de smokkel gebeurde via de auto op de ferry vanuit Zeebrugge of via jacht- of zeilboten die vanuit jachthavens aan de Belgische kust vertrekken. Verschillende dossiers wijzen op een *modus operandi* waarbij een Albanese smokkelorganisatie die vanuit het VK en Italië opereert een beroep deed op Italianen die aan lager wal geraakt waren en zich in financiële moeilijkheden bevonden. De Italianen worden ingezet als chauffeurs of hun Italiaanse identiteitsdocumenten worden gebruikt om valse identiteitsdocumenten (met andere foto) te produceren. De Italianen brengen de Albanese vertrekkers naar de boten in de jachthavens of ze rijden met de vertrekkers tot in Engeland, waarbij ze de overtocht met de ferry doen.

Daarnaast zijn er ook verschillende beslissingen die betrekking hebben op de smokkel van Albanese onderdanen in de cabine van de vrachtwagens. De vertrekplaats is daar een hotel in de rand van Gent. De smokkel gebeurt met medeweten van de vrachtwagenchauffeurs, Italianen of Albanese, die voor een Italiaans transportbedrijf werken.

Myria licht ook een arrest van het hof van beroep van Brussel toe in een zaak waarin de feiten van mensensmokkel geherkwalificeerd werden naar artikel 77 van de vreemdelingenwet, en de humanitaire clausule werd toegepast.

2. Mensenhandel

2.1. | Europees Hof voor de Rechten van de Mens, *Zoletić e.a. t. Azerbeidzjan* arrest van 7 oktober 2021

Dit arrest betreft het **verzuim om een effectief onderzoek te openen en te voeren** naar beschuldigingen van dwangarbeid en mensenhandel in de bouwsector.²²⁴

De verzoekers waren 33 onderdanen uit Bosnië-Herzegovina, die daar als tijdelijke bouwvakkers waren aangeworven om in Azerbeidzjan te werken. Zij voerden met name aan dat ze slachtoffers van mensenhandel waren en op de bouwerven waar ze tewerkgesteld werden dwangarbeid of verplichte arbeid moesten verrichten. Zo zouden ze zonder contract of werkvergunning hebben gewerkt, hun werkgever zou hun papieren in beslag hebben genomen. Hij zou hun bewegingsvrijheid hebben beperkt en zij zouden geen loon hebben ontvangen.

Volgens het Hof zijn in deze zaak de drie bestanddelen van mensenhandel aanwezig: de aanwerving van de verzoekers in Bosnië-Herzegovina, hun vervoer in groepen naar Azerbeidzjan door een private onderneming en hun collectieve onderbrenging in speciaal daartoe gebouwde woningen, die ze niet mochten verlaten zonder toestemming van hun werkgever. Deze elementen kunnen worden beschouwd als het "werven, vervoeren, overbrengen, huisvesten of opnemen van personen" (de "handeling"); de aantijgingen betreffende de aanwerving van de werknemers wijzen op een situatie die kan doorgaan voor aanwerving met misleiding of bedrog (het "middel"); en de vaststelling ten slotte van het Hof met betrekking tot het verdedigbare grief "dwangarbeid of verplichte arbeid" die de verzoekers hebben verricht, wijst erop dat zij mogelijk zijn gezocht om te worden uitgebuit door hen te dwingen arbeid te verrichten (het "doel").

Het Hof kwam tot het besluit dat er sprake was van een schending van artikel 4, lid 2 (verbod op dwangarbeid) van het Verdrag wat het procedurele luik betreft en oordeelde dat de Azerbeidzjaanse autoriteiten niet hebben voldaan aan hun procedurele verplichting om een daadwerkelijk onderzoek in te stellen en uit te voeren naar de klachten van de verzoekers over vermeende dwangarbeid en mensenhandel.

224 EHRM, *Arrest Zoletić e.a. t. Azerbeidzjan*, 7 oktober 2021, verzoekschrift nr. 20116/12.

2.2. | Seksuele uitbuiting

2.2.1. | Nigeriaanse netwerken

Net als in de overzichten van de rechtspraak in vorige jaren hadden verschillende beslissingen betrekking op Nigeriaanse netwerken, onder meer met minderjarigen. Het valt ook op dat er dit jaar beslissingen waren uit Oost- en West-Vlaanderen.

Minderjarige slachtoffers in een internationaal Nigeriaans netwerk

De **Nederlandstalige correctionele rechtbank van Brussel** boog zich in een **vonnis van 10 december 2021**²²⁵ over een omvangrijk dossier rond een internationaal vertakt Nigeriaans prostitutienetwerk.

In deze zaak werden vijf beklagden met de Nigeriaanse en de Belgische nationaliteit vervolgd voor feiten van mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting met verzwarende omstandigheden, waaronder het feit dat het misdrijf gepleegd werd ten aanzien van minderjarigen. Ook zijn er de tenlasteleggingen van leidend persoon te zijn van een criminele organisatie, verwerven van criminele vermogensvoordelen, bezit van kinderpornografie, ... Er was sprake van minstens tientallen slachtoffers.

In mei 2019 werd de federale politie van Brussel gecontacteerd door een Franse ngo uit Rijsel die slachtoffers van mensenhandel begeleidt. Twee meisjes vertelden hoe ze als minderjarigen al in 2015 door een Nigeriaans netwerk uit hun thuisland naar België gebracht waren en er jarenlang werden uitgebuit. De slachtoffers hadden in de loop van de jaren een schuld van bijna 30.000 euro afbetaald aan de beklagden.

De leiders van de organisatie zijn de hoofdbeklaagde die overwegend in Italië verbleef en zijn helpster, de tweede beklagde.

De politie startte een onderzoek en ging over tot het verhoren van de slachtoffers, het uitlezen van gsm's, analyse van de boekhouding van de slachtoffers, een huiszoeking in een 'safehouse', nagaan van controles in het verleden waarbij de twee slachtoffers meermaals door de politiediensten waren opgemerkt in de prostitutiebuurt.

In oktober meldde zich nog een derde slachtoffer, de burgerlijke partij, die identieke verklaringen aflegde. Zij legde eveneens verklaringen af over haar helse tocht van Nigeria naar België waarbij ze tot zeven pogingen ondernam om de Middellandse Zee over te steken, opgepakt werd door de

Libische kustwacht, in de gevangenis belandde, meermaals verkracht werd en verhandeld werd aan een onbekende man. Ze verbleef in het 'safehouse' samen met de tweede beklagde en andere meisjes. Regelmatig kwamen er nieuwe meisjes aan. Toen zij zwanger werd, werd ze naar Italië gebracht waar de twee hoofdbeklaagden een gedwongen abortus bij haar uitvoerden. Ze was toen ook getuige van een gedwongen abortus bij een zestienjarig meisje dat zeven maanden zwanger was. Het jongetje leefde nog en werd in een emmer verdrongen. In 2018 was ze gestopt met betalen aan haar uitbuiters. Zij en haar familie werden daarop bedreigd. Twee Belgische vrienden van haar legden verklaringen af. De ene vriend verklaarde dat hij wist dat ze een slachtoffer was en werd uitgebuit en hij stopte haar geregeld geldsommen toe zodat ze sneller haar schuld kon afbetalen. De andere vriend was haar ex-partner. Hij bevestigde dat het slachtoffer op reis was geweest naar Italië maar hij kende toen niet de precieze redenen. Nadien had zij hem verteld dat ze zwanger was geweest van hem en gedwongen werd tot abortus.

In november 2019 komt er een gerechtelijk onderzoek. De slachtoffers werden opnieuw verhoord. Inlichtingen werden gevraagd aan de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ). Er werd een onderzoek gevoerd naar de verschillende Facebook- en Instagramaccounts. Uit het onderzoek bleek ook dat er linken waren tussen de eerste beklagde en Noorwegen, Denemarken en Italië. Er werd een onderzoek verricht bij Ryanair waarbij werd vastgesteld dat er telkens retourvluchten werden geboekt op eenzelfde naam van Italië naar Denemarken maar dat er nooit iemand aanwezig was op de terugvlucht, wat erop wees dat dit gebruikt werd om meisjes over te brengen naar Denemarken. Er werden rechtshulpverzoeken verstuurd naar Noorwegen, Denemarken en Italië.

Er waren observaties van het 'safehouse', af luistermaatregelen op de nummers van de verschillende beklagden en er gebeurde een financieel onderzoek. Daarbij kwamen talrijke internationale contacten naar voren, ook met personen in Libië. Grote geldstromen binnen Europa en tussen Europa en Nigeria konden in beeld worden gebracht. Er was sprake van talrijke geldtransacties, onder meer via het 'black Western Union-systeem', investeringen in onroerende goederen, eigendommen en handelszaken in Nigeria. Er werden valse identiteitspapieren gebruikt.

Het ging om een internationale organisatie die vrouwen uit Nigeria naar Europa bracht om hen in de prostitutie uit te buiten. Wanneer de vrouwen in Italië aankwamen, werden ze vanuit de organisatie in Turijn verder verdeeld over Europa. De vrouwen werden onder controle gehouden door voodoo-praktijken en moesten hoge schulden afbetalen. Het ging

²²⁵ Corr. Brussel Nederlandstalig, 10 december 2021, k. 23N (beroep).

om tientallen meisjes, wat volgens de rechtbank maar het topje van de ijsberg was. De meisjes moesten schulden van 30.000 tot 45.000 euro afbetalen. Als de meisjes iets verkeerd deden, werden hun schulden nog verhoogd.

Volgens de rechtbank was er sprake van een goed gestructureerde en georganiseerde vereniging. De top van de organisatie deed een beroep op een aantal personen. De eerste beklaagde was duidelijk een van de leiders van de organisatie. Hij liet de meisjes naar Italië komen en verdeelde hen dan over meerdere landen. Ook de tweede beklaagde was duidelijk een leider. De meisjes werden verdeeld onder de eerste en de tweede beklaagde. De eerste beklaagde had ook meisjes in Griekenland, Italië, Frankrijk, ... Hij kwam om de twee maanden naar België om het geld op te halen. De rol van de tweede beklaagde bestond erin om voor de eerste beklaagde de gelden te innen. Soms werden de gelden ook rechtstreeks overgemaakt naar Italië. Ze controleerde zijn slachtoffers. Zelf had zij ook meisjes in België, Frankrijk en Italië. Ze was niet altijd in België aanwezig en reisde vaak naar Spanje.

De meisjes verbleven in het appartement van de tweede beklaagde en prostitueerden zich in vitrines via het 'Yemeshe'-systeem²²⁶. Meerdere meisjes verklaarden ook dat ze moesten werken in de vitrine van 'mama Leather'²²⁷.

Uit het onderzoek bleek dat de tweede beklaagde werd bijgestaan door een aantal vriendinnen die ook haar rol overnamen en een oogje in het zeil hielden als zij in het buitenland zat, namelijk de derde, de vierde en de vijfde beklaagde.

De derde beklaagde was de rechterhand van de tweede beklaagde. Ze hield de meisjes nauwlettend in het oog. Zij was een actief lid van de organisatie waarbij ze contacten had met Nigeria in verband met het overbrengen van nieuwe meisjes uit Nigeria en het organiseren van de daarbij horende voodoo-rituelen. Ze had tientallen video's op haar gsm van voodoo-rituelen. Ze hield zich eveneens bezig met het versturen en het ontvangen van geld en het vervalsen van documenten. Ze begeleidde ook telefonisch de meisjes die onderweg waren, in Nigeria en in Europa. Ze had zelf meisjes in vitrines.

De vierde beklaagde was ook een actief lid. Ze leende het paspoort van haar eigen dochter uit opdat de andere meisjes van Italië naar België konden reizen. Zij reisde zelf vaak naar Nigeria om spullen en geld mee te nemen. Ze was de financiële tussenpersoon die het 'black Western Union-systeem'²²⁸ organiseerde. Ze werd bij controles op de luchthaven betrapt met een grote som geld in haar schoen. Uit haar paspoort bleek dat ze jaarlijks ongeveer tien vluchten naar Nigeria nam. Bij een huiszoeking vond men boekhoudingen en er werden talrijke gesprekken gehoord over wisselkoersen, spaarrondes en het 'black Western Union'-systeem. Uit het onderzoek bleek de volgende *modus operandi*: de beklaagde ontving het geld en moest dat bezorgen aan iemand in Nigeria. Ze verstuurde via een tussenpersoon een bericht met de gegevens van de ontvanger (naam, voornaam, rekeningnummer, bank en bedrag). Deze tussenpersoon deed dan de overschrijving naar die rekening. Daarnaast beheerde de beklaagde ook de zogenaamde 'spaarrondes'. Daarbij draagt een groep personen geld bij. De organisator bepaalt wie mag bijdragen en wie de ontvanger is. In Europa wordt dat systeem vooral gebruikt binnen criminele milieus. In dit geval zijn het de inkomsten van de slachtoffers die de bijdrage van de pooier in de spaarronde dekken. Daarnaast werden op haar telefoon foto's van zwaar geweld, verminkingen en lijken teruggevonden, naast kinderporno.

Sommige beklaagden zijn gekend in andere lidstaten en gebruiken vaak verschillende identiteiten en paspoorten. Uiteindelijk werden twee beklaagden gearresteerd in België, een in Italië en de tweede beklaagde in Frankrijk waar zij naartoe was gevlucht toen ze vernam dat er een politieonderzoek tegen haar liep. De derde beklaagde was in Duitsland al veroordeeld voor poging tot zware prostitutie en bijzonder zware gedwongen prostitutie.

Tijdens het onderzoek contacteerde Payoke de politie in verband met bedreigingen van de burgerlijke partij door de beklaagden en hun entourage.

De hoofdbeklaagden werden veroordeeld tot een gevangenisstraf van respectievelijk twaalf jaar en tien jaar en tot geldboetes van 96.000 euro en 64.000 euro. De andere beklaagden werden veroordeeld tot gevangenisstraffen van respectievelijk vijf jaar, vier jaar en drie jaar en tot geldboetes van 48.000 euro, 32.000 euro en 16.000 euro. Een bedrag

226 Een bekende *modus operandi* in het Nigeriaanse prostitutiemilieu. Een meisje dat geen vaste prostitutieplaats heeft krijgt de mogelijkheid van een "contractuele prostituee" om zich te prostitueren achter haar vitrine. Als tegenprestatie moet het meisje 50 procent van haar prostitutie-inkomsten afstaan aan de contractuele prostituee.

227 'Mama Leather' is een Nigeriaanse pooier die in 2019 werd veroordeeld in een grote zaak van een Nigeriaans prostitutienetwerk. Zie Corr. Brussel Nederlandstalig, 31 mei 2018, 60e k. en Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2018, Minderjarig, in hoogste nood*, pp. 54 ev. en pp. 109-110 en Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2019, Slagkracht voor slachtoffers*, pp. 118-119.

228 Het Nigeriaanse criminele milieu vermijdt officiële geldtransfermaatschappijen gezien de mogelijkheden qua traceren van identiteiten, bedragen en bestemmingen. Het heeft een eigen systeem om cashgeld over te maken naar begunstigden in hun thuisland, zonder sporen achter te laten: het zogenaamde *Black Western Union*, dat niets te maken heeft met het bedrijf Western Union. Hierbij wordt een Afrikaanse winkel als draaischijf gebruikt voor heel frequente verzendingen van cash naar Nigeria. Personen brengen hun cash naar deze winkel met de vraag om het overeenstemmende bedrag over te maken aan een begunstigde in Nigeria en krijgen een codenummer. Op heel regelmatige tijdstippen (vermoedelijk om de twee weken) reist de koerier met het vliegtuig met het verzamelde geld (verborgen in hun bagage) naar Nigeria. In Nigeria beheert een familielid een winkelbureau waar de begunstigden van het geld zich aanbieden en de overeengekomen som uitbetaald krijgen. Hierop wordt een commissie aangerekend van 10% op elk verzonden bedrag. Zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2018, Minderjarig, in hoogste nood*, p. 79.

van 11.000 euro werd verbeurdverklaard. De eerste beklagde en de vijfde beklagde werden bij verstek veroordeeld. Een slachtoffer stelde zich burgerlijke partij en kreeg een schadevergoeding van 55.500 euro, waarvan 10.000 euro morele schadevergoeding.

Uitbuiting Nigeriaans meisje met getuigenis van pastoor

De **correctionele rechtbank van Antwerpen**²²⁹ sprak zich in een **vonnis van 22 maart 2022** uit over een dossier waarin een beklagde met de Nigeriaanse nationaliteit vervolgd werd voor mensenhandel en mensensmokkel, allebei met verzwarende omstandigheden. Het slachtoffer stelde zich burgerlijke partij.

Het onderzoek werd opgestart in het najaar van 2019 nadat de FGP Antwerpen geïnformeerd was over een mogelijk slachtoffer van seksuele uitbuiting. Het slachtoffer legde heel gedetailleerde verklaringen af. In Benin City werd het slachtoffer aangesproken door een dame die haar werk kon geven als kapster in Europa. Ze moest hiervoor een voodoo-*eed* afleggen en 20.000 euro betalen. Nadien werd ze via de Libië-route en de Middellandse Zee samen met nog andere meisjes naar Italië gebracht. Met een '*black-tax*'²³⁰ werd ze naar Antwerpen gevoerd. Daar moest zij zich prostitueren in een café. Van haar '*madam*' kreeg ze instructies over hoe ze klanten moest aanspreken, de prijs die ze moest vragen (100 euro per uur), naar welk hotel ze moest gaan met haar klanten, hoe ze een condoom moest gebruiken, ... Het slachtoffer diende elke week 500 euro van haar inkomsten af te staan, en daarbovenop nog eens 200 euro per maand voor huur en 50 euro per week voor eten. In totaal had ze al 7.000 euro tot 8.000 euro afbetaald. Ze moest bovendien asiel aanvragen in Frankrijk en de uitkering van 360 euro per maand afstaan. In 2018 was het slachtoffer flauwgevallen in het station, ze werd opgenomen in het ziekenhuis, geraakte in coma en bleek suikerziekte te hebben. Na haar ontslag uit het ziekenhuis, trok haar '*madam*' zich niets aan van haar ziekte en moest ze gewoon voortwerken.

Het slachtoffer verklaarde dat zij contacten had met een pastoor die ook verklaringen over haar situatie kon afleggen. Deze pastoor bevestigde het verhaal van het slachtoffer en verklaarde voorts dat hij was benaderd door de beklagde die hem vroeg om het slachtoffer op haar schulden te wijzen, anders zou zij haar kapotmaken. Hij kon een geluidsfragment voorleggen waarin de beklagde hem bedreigde en aangaf dat ze een netwerk had dat het slachtoffer zou volgen. Ook de familie van het slachtoffer in Nigeria werd bedreigd.

De rechtbank oordeelde dat de bijzonder consistente, gedetailleerde en geloofwaardige verklaringen van het slachtoffer konden worden ondersteund en geobjectiveerd door de vaststellingen door de politie, de verklaringen van de pastoor en de geluidsfragmenten van gesprekken tussen de pastoor en de beklagde. Bovendien hadden de speurders inzage gekregen in een gelijkaardig dossier van mensenhandel met andere meisjes waarin de beklagde eveneens voorkwam. De beklagde had zich voor haar activiteiten laten bijstaan door meerdere andere personen die evenwel niet konden worden geïdentificeerd tijdens het onderzoek.

De beklagde werd veroordeeld voor mensenhandel met onder meer de verzwarende omstandigheid dat ze gebruik had gemaakt van listige kunstgrepen (het voodoo-ritueel en bedreigingen van het slachtoffer en haar familie). Ze werd ook schuldig bevonden aan mensensmokkel met de verzwarende omstandigheid dat het leven van het slachtoffer in gevaar was gebracht (Libië-route en overtocht op de Middellandse Zee). Zij werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van vier jaar en tot een geldboete van 8.000 euro. Ook werd ze veroordeeld tot een schadevergoeding voor het slachtoffer van 15.700 euro materiële schadevergoeding (bestaande uit de prostitutiegelden, de uitkering in het kader van de asielaanvraag in Frankrijk, huurgelden en eten) en 3.750 euro morele schadevergoeding.

Ghanese '*madam*' en minderjarig slachtoffer

De **Nederlandstalige correctionele rechtbank van Brussel**²³¹ sprak zich in een **vonnis van 3 februari 2022** uit over een zaak van mensenhandel met het oog op de uitbuiting en de exploitatie van prostitutie met de verzwarende omstandigheid dat dit gebeurde ten aanzien van een minderjarige. De beklagde had de Belgische nationaliteit maar was afkomstig uit Ghana.

Begin 2018 trof een patrouille in het prostitutiekwartier een heel jong ogend meisje aan achter een vitrine. Het meisje verklaarde dat zij vanuit Nigeria naar België gebracht werd door haar '*madam*' om hier te werken. Haar '*madam*' zou zich in Spanje bevinden. Voor haar vertrek moest ze een voodoo-*eed* ondergaan. Voor het afleggen van de *eed* werd zij geïnformeerd dat ze als prostituee zou moeten werken en dat ze voor de overtocht een schuld van 25.000 euro zou moeten afbetalen. Via de Libië-route en een boottocht kwam ze aan in Italië. Van daar werd zij per vliegtuig naar Spanje gebracht, waar ze zich samen met haar '*madam*' moest prostitueren. Na enkele maanden werd ze per vliegtuig naar België gebracht, waarvoor ze 1.000 euro had moeten

229 Corr. Antwerpen, afdeling Antwerpen, 22 maart 2022, k. AC10 (verstek).

230 Dit zijn niet-reglementaire taxichauffeurs.

231 Corr. Brussel Nederlandstalig, 3 februari 2022, k. 26 (definitief).

betalen. Ze werd hier ondergebracht bij de beklagde in de rand van Brussel. De beklagde dacht aanvankelijk dat het slachtoffer het zusje was van de 'madam' in Spanje en was kwaad toen bleek dat zij haar 'meisje' was. Na enkele dagen bracht ze het meisje naar de Noordwijk in Brussel en bracht haar in contact met een andere dame bij wie zij in een vitrine kon werken volgens het 50/50-systeem ('Yemeshe'-systeem). De beklagde inde het geld voor de 'madam' in Spanje. Daarnaast moest het slachtoffer regelmatig geld afgeven aan de beklagde. In totaal ging het om 500 euro en dat stond los van de afbetaling van haar schuld. De beklagde had ook haar paspoort weggenomen toen het slachtoffer wou vertrekken uit haar huis.

Het slachtoffer werd begeleid door Payoke en liet tijdens het onderzoek weten dat het meisje gecontacteerd werd door de beklagde en dat ook haar ouders onder druk werden gezet door de 'madam' in Spanje en haar entourage.

Uit onderzoek bleek dat het slachtoffer bij het begin van de feiten nog minderjarig was.

De beklagde werd verhoord. Ze gaf aan dat zij in het begin niet op de hoogte was dat het meisje een slachtoffer van mensenhandel was. Ze verklaarde dat zij niet wilde dat het slachtoffer zich prostitueerde maar dat ze haar wel eigenhandig naar de Noordwijk had gebracht. Zij betwistte ook dat ze geld had ontvangen van het slachtoffer, behalve dan voor eten.

De rechtbank oordeelde dat de feiten inzake mensenhandel bewezen waren. "Mensenhandel met het oog op de uitbuiting van prostitutie is als dusdanig niet gericht op de persoon die een persoon rekruteert om die zelf uit te buiten – een gedraging die al op grond van artikel 380 §1, 1° van het Strafwetboek wordt bestraft – maar richt zich in het bijzonder op de personen die anderen in staat stellen over te gaan tot de exploitatie door een bijdrage te leveren aan het 'afleveren' van de slachtoffers om ze vervolgens in de prostitutie te werk te stellen." De beklagde was in het begin misschien niet op de hoogte van de reden en van de omstandigheden van het slachtoffer in België maar na een week regelde ze wel een werkplek voor haar. Hiermee heeft zij wel daden gesteld die de exploitatie van de prostitutie door anderen mogelijk hebben gemaakt. Ze heeft haar niet begeleid in de richting van hulpverleningsdiensten die haar verder konden ondersteunen omwille van haar kwetsbare situatie en haar minderjarigheid. Dat volstaat om van mensenhandel te gewagen.

Voor de andere verzwarende omstandigheden vond de rechtbank onvoldoende elementen. De beklagde heeft niet bewust deel willen uitmaken van een vereniging, het staat niet vast dat ze op enige wijze misbruik heeft willen

maken van het slachtoffer, in tegenstelling tot de andere personen die rechtstreeks betrokken waren bij de overdracht. Er kon niet worden aangetoond dat ze van de activiteit een gewoonte had gemaakt. De tenlastelegging van exploitatie van de prostitutie werd niet bewezen geacht en de beklagde werd hiervoor vrijgesproken.

Ze werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van een jaar en tot een geldboete van 8.000 euro, allebei met uitstel voor drie jaar.

Nigeriaans prostitutienetwerk in West-Vlaanderen en linken met mensenhandel in Dubai

De **correctionele rechtbank van Brugge** sprak zich in een uitgebreid **vonnis van 26 mei 2021**²³² uit over een dossier van mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting in het kader van een Nigeriaans prostitutienetwerk. Het ging om een omvangrijk dossier waarin vijftien beklagden met de Nigeriaanse, Sierra Leonse of een onbekende nationaliteit werden vervolgd voor daderschap of mededaderschap bij mensenhandel, mensensmokkel, witwassen van crimineel vermogen, lidmaatschap van een criminele organisatie, ... De hoofdbeklaagde werd eveneens vervolgd voor slagen en verwondingen ten aanzien van een slachtoffer. Twee slachtoffers stelden zich burgerlijke partij.

De lokale politie van de zone Brugge stelde in het najaar van 2018 vast dat meer vrouwelijke prostituees van Afrikaanse origine dan gewoonlijk hun seksuele diensten aanboden op een seksdatingsite. Men analyseerde de advertenties en stelde vast dat die aan verschillende telefoonnummers gelinkt konden worden en dat ze werden beheerd via IP-adressen uit Nigeria, Frankrijk en het VK. In totaal ging het om drieëndertig verschillende *user ID's*.

Bij navraag bleek er een reeks klachten te zijn van klanten bij de seksdatingsite: klanten moesten bijkomend de chauffeur van de prostituee bekostigen, de prostituee was vergezeld van een man die intimiderend voor de deur bleef wachten, de prostituee deed het werk niet vrijwillig, de aangeboden diensten kwamen niet overeen met de diensten waarvoor er werd geadverteerd, of de prostituee bleek iemand anders te zijn dan afgebeeld op de foto's. Een klant werd geconfronteerd met een ogenschijnlijk minderjarig meisje dat geen ervaring leek te hebben met het verlenen van seksuele diensten.

Verschillende daders en slachtoffers kwamen in beeld.

Elementen uit het onderzoek tonen mensensmokkel aan vanuit Nigeria, enerzijds naar Europa en anderzijds naar Dubai. Vrouwen die werden overgebracht werden vervolgens tewerkgesteld in de prostitutie om het geld terug te betalen

dat verschuldigd was aan de personen die verantwoordelijk waren voor de mensensmokkel.

Het onderzoek werd gevoerd via af luistermaatregelen, analyse van advertenties en bevraging van het advertentieplatform, huiszoekingen, uitlezen van laptops die aangetroffen werden bij huiszoekingen, verhoren van slachtoffers, getuigen en beklagden.

Uit dit onderzoek bleek dat de eerste beklagde duidelijk de spilfiguur van de criminele organisatie was. Zij had meerdere Nigeriaanse meisjes onder haar hoede. Ze organiseerde de overtocht van Nigeriaanse meisjes naar Europa via Libië, onder valse voorwendzelen, en met 'voodoo' als drukkingsmiddel. Eens in Europa, moesten de meisjes in de prostitutie hun 'schuld' afbetalen. De eerste beklagde stond in voor de advertenties op de seksdatingsite en voor het aansturen van de prostituees vanuit België en vanuit het buitenland. Ze maakte afspraken met de klanten, waarna zij prostituees stuurde vergezeld van een 'black tax' die instaat voor het vervoeren tegen betaling van prostituees. De eerste beklagde ging met het leeuwendeel van de opbrengst aan de haal.

De opbrengsten werden vervolgens witgewassen en doorgesluist. Er werden meerdere gesprekken afgeluisterd over het kopen van onroerende goederen in Nigeria door de eerste beklagde. Bij de praktijken werd voortdurend gepoogd detectie te vermijden door het gebruik van sociale media zoals WhatsApp en Facebook Messenger, het gebruik van nummers op iemand anders naam, het gebruik van talrijke verschillende *user ID's* online, ... Geweld werd als drukkingsmiddel niet geschuwd. Een van de slachtoffers werd door de politie aangetroffen nadat ze was geslagen door de eerste beklagde en een ernstig blijvend oogletsel had opgelopen. Zij kreeg het slachtofferstatuut.

De tweede beklagde stond ook hoog op de hiërarchische ladder binnen de criminele organisatie en werd door de eerste beklagde met 'zuster' aangesproken. Samen met de eerste beklagde stond zij in voor de organisatie en het aansturen van de prostituees zowel vanuit België als het buitenland. Net zoals de eerste beklagde maakte zij afspraken met klanten voor de prostituees die ter plaatse werden gebracht door 'black taxi's'. Ze hield ook toezicht op de uitvoering van de opdrachten en mengde zich in de vervoersopdrachten. Ook zij probeerde actief detectie te vermijden, maakte gebruik van sociale media, verschillende nummers en *user ID's*, ...

Dankzij een afgeluisterd gesprek kregen de onderzoekers een goed zicht op hoe de betalingen verliepen. Een opdracht van twee meisjes leverde in totaal 250 euro op, waarvan 30 euro werd betaald aan de 'black taxi'. Het resterende bedrag van 220 euro werd verdeeld onder de slachtoffers. Allebei moesten 10 euro betalen voor de aankoop van een simkaart

en van de resterende 100 euro moesten zij elk de helft afstaan aan de eerste beklagde. Na verrekening bleef er dus 50 euro voor elk van de escorts over.

De derde beklagde is de partner van de tweede beklagde en hielp haar bij het aansturen van de prostituees (transport, betalingen, ...). Zijn gsm-nummer was gelinkt aan de advertenties en hij was de begunstigde van prostitutie-gerelateerde financiële transacties.

De vierde beklagde komt onder meer in beeld als opdrachtgeefster van financiële transacties en witwas. Zij was aanvankelijk zelf een prostituee die aangestuurd werd door de eerste beklagde en de tweede beklagde. Zij ontgroei de evenwel haar rol van slachtoffer en raakte zelf betrokken bij (het financieren van) praktijken van mensensmokkel en -handel vanuit Nigeria en Dubai en seksuele exploitatie. Ze probeerde inkomsten te genereren uit dezelfde praktijken die haar door de eerste twee beklagden eerder zelf waren aangedaan en deze vervolgens door te sluizen naar Nigeria voor de bouw van onroerende goederen. Zij en haar partner, de vijfde beklagde, financierden het overbrengen van de meisjes van Nigeria naar Dubai. Zodra de meisjes daar aankwamen, moesten ze via prostitutie hun schulden afbetalen aan de zesde beklagde in Dubai in opdracht van de vierde en de vijfde beklagde. Zij stuurden dat aan vanuit Antwerpen. De zesde beklagde was ook betrokken bij de smokkelpraktijken van de vierde beklagde tussen Nigeria en Dubai. Haar rol werd daarbij als belangrijker ingeschat dan die van de vijfde beklagde.

De zevende beklagde bracht twee dames aan voor de vierde beklagde, met het oog op hun tewerkstelling in de prostitutie. Minstens een van hen werd ook effectief door de betrokkene als escort ingeschakeld. Hij werkte ook als 'black taxi' binnen de organisatie, in opdracht van de vierde beklagde. Ook de vijf andere beklagden in de zaak waren binnen de organisatie werkzaam als 'black taxi'.

De veertiende beklagde werd door de vierde beklagde ingeschakeld voor het witwassen van prostitutie-gerelateerde inkomsten en hij gebruikte daarvoor een valse identiteit waaraan een apart gsm-nummer was gekoppeld. Hij organiseerde tegen commissie het witwassysteem gekend als 'black Western Union'. Ook de vijftiende beklagde was betrokken bij het witwassen van de prostitutie-gerelateerde inkomsten van de organisatie en was medefacilitator van de mensensmokkel tussen Nigeria en Dubai. Een van de beklagden was overleden tijdens de procedure.

Verscheidene beklagden konden in de loop van de procedure niet worden aangetroffen en werden bij verstek veroordeeld.

De eerste beklagde en de tweede beklagde werden veroordeeld tot gevangenisstraffen van respectievelijk tien

jaar en zeven jaar en tot geldboetes van 8.000 euro. Ze werden voor tien jaar ontzet uit hun rechten. Grote bedragen werden verbeurdverklaard.

De vierde beklagde, de vijfde beklagde, de zesde beklagde en de vijftiende beklagde die betrokken waren bij de mensensmokkel en -handel van Nigeria naar Dubai werden veroordeeld tot gevangenisstraffen van respectievelijk vijf jaar, veertig en dertig maanden en tot geldboetes van 8.000 euro.

De taxichauffeurs werden veroordeeld tot gevangenisstraffen van achttien maanden en tot geldboetes van 8.000 euro. De overige beklagden werden veroordeeld tot gevangenisstraffen van dertig maanden en tot geldboetes van 8.000 euro.

De slachtoffers kregen respectievelijk een schadevergoeding van 25.000 euro en 12.000 euro materieel en moreel vermengd.

Er werd beroep aangetekend door verschillende beklagden en het **hof van beroep van Gent** boog zich opnieuw over de zaak in een **arrest van 4 februari 2022**.

Het hof bevestigde het vonnis in grote lijnen, op een aantal aspecten na. De eerste drie beklagden werden vrijgesproken voor de feiten van mensenhandel en aanwervingen ten aanzien van een specifieke persoon wegens gebrek aan bewijzen.

De gevangenisstraffen werden teruggebracht tot respectievelijk zeven jaar, drie jaar, twee jaar en vijf jaar voor de eerste vier beklagden en ook de geldboetes werden verminderd. Een van de taxichauffeurs kreeg een gevangenisstraf van een jaar en een geldboete van 8.000 euro.

Nigeriaanse prostitutie in nachtclub in Oudenaarde

De **correctionele rechtbank van Oudenaarde** sprak zich in een **vonnis van 16 april 2021**²³³ uit over een zaak van mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting waarbij drie beklagden – met de Belgische, de Italiaanse en de Nigeriaanse nationaliteit – werden vervolgd voor feiten van mensenhandel met verzwarende omstandigheden, en onder meer ook voor de exploitatie van prostitutie en het aanwerven van meerderjarigen met het oog op prostitutie. De eerste twee beklagden werden eveneens vervolgd voor het houden van een huis van ontucht en het verhuren van kamers met het oog op prostitutie. De verschillende feiten speelden zich af van 2014 tot 2018.

De politie merkte sinds begin 2017 advertenties op van twee meisjes van Afrikaanse origine die hun diensten als prostituee/escort aanprezen in een nachtclub in Ronse.

De eerste beklagde bleek de uitbater en de zaakvoerder van deze nachtclub te zijn. De tweede beklagde stond in voor de effectieve uitbating van de club. De eerste beklagde was gekend voor feiten in de prostitutie en voor het witwassen van gelden. Een onderzoek werd gestart, ook naar het witwassen van gelden. Daaruit bleek dat advertenties van andere meisjes eveneens konden worden gelinkt aan de nachtclub en dat de accounts waarmee de advertenties online werden geplaatst konden worden gelinkt aan de eerste beklagde. Ook bleek dat de beklagde grote sommen geld ontving via *European Merchant Services*, een dienst die betalingen van kredietkaarten verwerkt waarna het geld wordt afgehaald in contanten. Het onderzoek gebeurde via een telefonieonderzoek, huiszoekingen, tapmaatregelen, verhoren van de meisjes, getuigen en de beklagden, ...

Ondertussen hadden twee slachtoffers, die begeleid werden door een centrum, een klacht ingediend bij de politie. Ze waren ook al aangetroffen in de club door de politiediensten. De twee Afrikaanse meisjes bleken zussen, afkomstig uit Nigeria. Ze verklaarden dat ze vanuit Nigeria onder valse voorwendselen naar Europa waren gebracht. Ze hadden een schuldbinding van 36.000 euro en waren aan een voodoo-ritueel onderworpen. In Europa werden ze vanuit Italië naar België gebracht. In België werden ze opgewacht door hun vrouwelijke pooier, de derde beklagde. Deze laatste bracht hen naar de nachtclub van de eerste beklagde waar zij verbleven van december 2016 tot juli 2017. Ze moesten geld afstaan aan hun eigenlijke pooier en aan de eerste beklagde. De pooier was de vriend of de broer²³⁴ van de derde beklagde die zich in Italië bevond. Een deel van het geld dat ze verdienden werd naar Italië gestuurd. Dat gebeurde via het 'black Western Union-systeem'. Ze werkten ook als escort waarbij de eerste beklagde dan chauffeur was. Toen ze niet genoeg verdienden, werden ze bedreigd en werd er geweld gebruikt tegen hen. Ook hun familie in Nigeria werd bedreigd.

Tijdens hun werk in de club moesten ze het geld afgeven aan de eerste beklagde. Hij hield de betalingen bij en ook hoeveel de meisjes aan hun 'madam' gaven. Zij sliepen boven de club en ze moesten 700 euro per persoon per maand betalen. Ze stonden 24/7 ter beschikking van klanten en hadden geen rustdagen. Wekelijks kwam de politie en dan moesten ze uit het zicht verdwijnen en werd de deur slotvast gemaakt.

Verschillende personen verklaarden dat de meisjes in de club werkten volgens het 50/50-systeem. De eerste twee beklagden ontkenden dat en verklaarden dat de meisjes

²³³ Corr. Oost-Vlaanderen, afdeling Oudenaarde, 16 april 2021, 3e k. (beroep).

²³⁴ Uit het onderzoek was het niet helemaal duidelijk of het nu om haar broer of vriend ging.

hun geld mochten houden en dat zij alleen verdienden op de consumpties en de verhuur van kamers. Ze wisten niets af van een schuldbinding van 36.000 euro en het onwettige verblijf in België van de slachtoffers.

De verschillende verklaringen van de meisjes, de slachtoffers, de beklagden en andere getuigen waren soms tegenstrijdig. Ook de verklaringen van de zussen spraken elkaar op sommige vlakken tegen.

De drie beklagden werden schuldig bevonden aan de feiten van mensenhandel ten aanzien van de twee slachtoffers. De rechtbank oordeelde dat artikel 433*quinquies* § 1 Sw. strafbaar stelt als mensenhandel: de werving, het vervoer, de overbrenging, de huisvesting, de opvang van een persoon, het nemen of de overdracht van de controle over hem met als doel de uitbuiting van prostitutie of andere vormen van seksuele uitbuiting. Een van deze gedragingen volstaat. Het is niet vereist dat de beklagde deel uitmaakt van een netwerk dat de mensenhandel heeft opgezet. Ook de uitbuiters aan het einde van een keten zijn strafbaar, indien zij minstens een van deze gedragingen hebben gesteld. Het misdrijf vereist niet dat de dader enige vorm van winst opstrijkt.

De instemming van de persoon met de seksuele uitbuiting is daarbij van geen belang. Het is niet geheel duidelijk uit het onderzoek of de meisjes effectief hun inkomsten moesten afstaan aan de eerste twee beklagden maar ze werden wel opgevangen en gehuisvest boven de nachtclub. Ze verdienden eraan via de huur voor de 'accommodatie', die bovendien ondermaats was, naast het drankverbruik. Zodoende verkregen de beklagden minstens onrechtstreeks inkomsten uit de prostitutie.

De derde beklagde huisvestte de zussen en bracht hen over naar de nachtclub van de eerste beklagden. Volgens de rechtbank waren er geen bewijzen in het dossier dat de slachtoffers geld moesten afstaan aan de derde beklagde en er is dus niet aangetoond dat zij deelde in de inkomsten uit prostitutie. Zij is wel mededader bij het misdrijf mensenhandel, aangezien zij de persoon was die de zussen in contact bracht met de nachtclub en hierdoor dus noodzakelijke hulp verstreekte aan de eerste twee beklagden. Dat de vrouwen zich in de bar zouden prostitueren wist ze heel goed. Ze was volgens de rechtbank wel niet betrokken bij de aanwerving van de vrouwen.

De rechtbank oordeelde dat alles erop wees dat de zussen hun geld moesten afstaan aan hun pooier, de broer of vriend van de derde beklagde. Hij kon tijdens het onderzoek niet worden aangetroffen.

De eerst twee beklagden werden dus schuldig bevonden aan de feiten van mensenhandel en alle andere tenlasteleggingen

ten aanzien van de twee slachtoffers en verschillende andere meisjes en werden veroordeeld tot gevangenisstraffen van respectievelijk achttien maanden en twaalf maanden, die laatste met uitstel, en tot geldboetes van respectievelijk 16.000 euro en 8.000 euro.

De derde beklagde werd schuldig bevonden voor de feiten van mensenhandel ten aanzien van de twee slachtoffers maar werd vrijgesproken voor de feiten van aanwerving met het oog op en voor de exploitatie van de prostitutie. Ze werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van twaalf maanden en tot een geldboete van 8.000 euro.

Twee slachtoffers stelden zich burgerlijke partij en kregen een schadevergoeding van 2.500 euro.

2.2.2. | Latijns-Amerikaanse slachtoffers

Bij drie beslissingen ging het om slachtoffers uit Latijns-Amerika, onder wie transseksuele vrouwen. Een uitspraak werd gedaan in Charleroi, de twee andere in Brugge.

Uitbuiting van jonge Zuid-Amerikaanse vrouwen in privé-prostitutie

De **correctionele rechtbank van Charleroi** heeft een grote zaak behandeld rond de uitbuiting van de prostitutie van jonge Latijns-Amerikaanse vrouwen in de privé-prostitutie.

In dat dossier werden veertien beklagden met verschillende nationaliteiten (Brazilianen, Belgen, Peruanen, Fransen en Marokkanen) vervolgd: de meesten van hen wegens uitbuiting van de prostitutie met verzwarende omstandigheden, mensensmokkel met verzwarende omstandigheden en criminele organisatie. Sommige beklagden werden ook vervolgd voor hotelkamerprostitutie en een van hen voor drugsbezit en -verkoop, twee beklagden eveneens voor mensenhandel met verzwarende omstandigheden. Twee beklagden gaven verstek. Drie beklagden verkeerden in staat van wettelijke herhaling.

Ze werden beschuldigd van uitbuiting van de prostitutie van jonge Latijns-Amerikaanse vrouwen in flats. Drie slachtoffers en Myria hadden zich burgerlijke partij gesteld.

Het dossier bestaat uit twee parallelle onderzoeken die werden samengevoegd, waarbij twee prostitutienetwerken zijn blootgelegd.

De eerste negen beklagden waren betrokken bij het eerste netwerk, de andere vijf bij het tweede. Een beklagde dook in de twee onderzoeken op, omdat hij flats verhuurde aan de beide netwerken.

In een **vonnis van 27 oktober 2021** veroordeelde de **correctionele rechtbank van Charleroi**²³⁵ de beklaagden voor de meeste tenlasteleggingen. De bewijsvoering was gebaseerd op de bekentenissen van verschillende beklaagden, verklaringen van slachtoffers, telefoontaps, uitlezen van gsm's en laptops.

In het eerste prostitutienetwerk erkent de hoofdbeklaagde, een Braziliaanse vrouw, zo'n netwerk te hebben uitgebaat. Zij had het netwerk opgezet en geleid, de rol van de verschillende leden omschreven en instructies gegeven over de opvang van de prostituees bij hun aankomst op de luchthaven, over de spreiding van de prostituees op de prostitutielocaties en over het telefoonbeheer. Zij ontving de helft van de opbrengsten van de jonge vrouwen die voor haar werkten en bepaalde ook de arbeidsvoorwaarden (uren, tarieven en locaties).

De jonge vrouwen moesten tussen 9 uur 's morgens en middernacht, en in het weekend zelfs tot 2 of 3 uur 's nachts beschikbaar zijn voor klanten die opbelden. Hun bewegingsvrijheid was beperkt en ze stonden onder druk om constant beschikbaar te zijn.

Een tweede beklaagde, haar partner, hielp haar met het opstellen van de advertenties en de publicatie ervan op de website "*Quartier Rouge*", en ook met de aankoop van het voor de prostitutie benodigde materiaal. Hij zamelde voorts het geld in dat de prostitutie opleverde en regelde de huur van een flat.

Drie andere beklaagden fungeerden als telefonisten. Zij beantwoordden telefoontjes van klanten, maakten afspraken en stuurden hen door naar de prostitutielocaties, verwittigden de prostituees, controleerden de duur en de voorwaarden van de prestaties en brachten verslag uit bij de hoofdbeklaagde.

Twee andere beklaagden, van wie er een de zoon van de hoofdbeklaagde was, werkten als chauffeur. Zij pikten de prostituees op bij hun aankomst in België op de luchthavens van Charleroi of Brussel en brachten hen naar de prostitutielocaties of vervoerden hen van de ene prostitutielocatie naar de andere.

Een beklaagde was beroepsfotograaf en maakte op verzoek van de hoofdbeklaagde tegen betaling pikante foto's van prostituees voor de online advertenties.

Voor de meeste beklaagden hield de rechtbank eveneens rekening met de verzwarende omstandigheden van misbruik van hun kwetsbare situatie, dwang en benedevorming.

Wat de tenlastelegging mensensmokkel betreft, oordeelde het hof dat deze was bewezen omdat de uitbuiting van de prostitutie van de slachtoffers hen in staat stelde in België over bestaansmiddelen en huisvesting te beschikken. Deze uitbuiting heeft dus bijgedragen tot het verblijf van de slachtoffers op het Belgische grondgebied.

In het kader van het tweede netwerk buitte de hoofdbeklaagde in een gebouw dat haar eigendom was een prostitutienetwerk uit in verschillende appartementen, die zij aan een andere beklaagde verhuurde. Sommige meisjes werkten voor haar en stonden 50 procent van hun inkomsten aan haar af. Zij plaatste ook de advertenties online en fungeerde als telefoniste. Een andere beklaagde was haar partner en stond samen met haar in voor de uitbating van het prostitutienetwerk. Nog een ander trad op als bewaker van het gebouw. Hij bracht de klanten ook naar de kamers en inde het geld. Hij hield de prostituees in de gaten. Nog een ander fungeerde als chauffeur en ronselaar voor het netwerk. Een laatste beklaagde verhuurde zijn flats aan het netwerk.

Ook hier hield de rechtbank voor de meeste beklaagden rekening met verzwarende omstandigheden zoals misbruik van een kwetsbare situatie, dwang en benedevorming.

Wat de twee beklaagden die eveneens voor mensenhandel werden vervolgd betreft, oordeelde het hof dat die ook was aangetoond: deze beklaagden hadden de slachtoffers die voor hen werkten geronseld, hen ertoe aangezet naar België te reizen om in hun prostitutienetwerk te werken; hen naar hun plaats van prostitutie vervoerd, onderdak verschaft en gecontroleerd, dat alles met het oog op de uitbuiting van hun prostitutie.

De uitgesproken straffen varieerden van achttien maanden tot vier jaar gevangenisstraf en van 2.000 tot 14.000 euro boete, waarvan de meeste met uitstel.

De rechter sprak de verbeurdverklaring per equivalent uit van de geïnde huurgelden van de huurflats en de verbeurdverklaring van de bij de beklaagden in beslag genomen sommen.

Myria ontving 1 euro en de slachtoffers die zich burgerlijke partij hadden gesteld 2.500 euro *ex aequo et bono*.

²³⁵ Corr. Henegouwen, afdeling Charleroi, 27 oktober 2021, 6e k. (beroep).

Prostitutie van trans vrouwen in Vlaanderen – uitbuiting door voormalig slachtoffer

Twee zaken werden in Brugge behandeld.

In de eerste zaak, die beoordeeld werd door de **correctionele rechtbank van Brugge op 5 november 2021**²³⁶, werden negen beklaagden vervolgd, waaronder ook een vennootschap, voor verschillende feiten zoals het houden van een huis van ontucht en prostitutie, pooierschap en kinderpornografie. Maar vier beklaagden, met de Belgische, Dominicaanse en Thaise nationaliteit, werden ook effectief vervolgd voor de feiten van mensenhandel met verzwarende omstandigheden. De eerste beklaagde en de vijfde beklaagde waren echtgenoten. Ook de tweede beklaagde en de derde beklaagde waren partners.

Het dossier is begonnen met de vaststelling dat er op een seksdatingsite een verhoogd aanbod was van seksuele diensten geleverd door (vaak transseksuele) Latijns-Amerikaanse vrouwen in bepaalde regio's in West-Vlaanderen. Tegelijk werd er opvallend veel passage vastgesteld in bepaalde villa's. In juli 2018 werd er een eerste controle uitgevoerd, waarbij verschillende vrouwen zonder geldige verblijfsvergunning werden aangetroffen. Er volgden nog controles en huiszoekingen, verhoren van slachtoffers en beklaagden. Daaruit bleek dat de tweede beklaagde fungeerde als tussenschakel tussen de meisjes en de eerste beklaagde. Zij verhuurde de kamers, plaatste advertenties, inde de huurgelden en beantwoordde de telefoontjes van de klanten. De meisjes moesten dagelijks huur betalen voor de kamer; voor sommigen was dat 30 euro, voor anderen 80 euro per dag. Indien de tweede beklaagde de telefoon had opgenomen, moesten de meisjes een deel van hun inkomsten afstaan, tot wel 50 procent. Bij een bankonderzoek sprongen op de rekeningen van de eerste beklaagde aanzienlijke cashstortingen en andere transacties in het oog die vermoedelijke inkomsten uit de prostitutie inhielden.

Het onderzoek bestond onder meer uit verhoren van slachtoffers en beklaagden, telefonieonderzoek, tapmaatregelen, analyse van WhatsApp- en emailcommunicatie en een financieel onderzoek.

De eerste beklaagde, de hoofdbeklaagde, was tijdens de procedure overleden, waardoor de strafvordering ten aanzien van hem kwam te vervallen.

Zijn echtgenote, de vijfde beklaagde, werd vrijgesproken voor de feiten aangezien zij kon aantonen dat ze tijdens de incriminatieperiode in Thailand verbleef, ook al gebeurden de stortingen van de inkomsten uit de prostitutie en de

huurgelden op haar rekening, waarvan de hoofdbeklaagde de volmacht had. Ze werd noch door de andere beklaagden noch door de slachtoffers aangewezen als dader.

De tweede beklaagde, die de Dominicaanse nationaliteit had, was in 2010 in België aangekomen waar zij zelf ook seksueel werd uitgebuit. Via Payoke had ze het slachtofferstatuut gekregen. Zij werd schuldig bevonden aan mensenhandel en andere tenlasteleggingen. De rechtbank oordeelde dat ook al moest zij de opbrengsten innen voor de hoofdbeklaagden en maakte zij dus zelf geen grote winsten, dat geen afbreuk deed aan de strafbaarheid. Zij handelde namelijk als mededader aan het realiseren van een abnormaal profijt voor de eerste beklaagde, ook als ze daar zelf een veeleer beperkt economisch voordeel door genoot. Bovendien bleek uit het bankonderzoek dat ze minstens gedurende een bepaalde periode zelf ook een grote stroom aan inkomsten door cashstortingen had.

De beklaagde had bovendien geen blanco strafblad, ze was voor gelijkaardige feiten van seksuele uitbuiting veroordeeld in 2020, die gepleegd werden na de feiten waarvan in dit vonnis sprake is. Ze werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van dertig maanden en tot een geldboete van 76.000 euro (250 euro maal 38 slachtoffers), gedeeltelijk met uitstel op drie jaar. Een bedrag van 3.500 euro werd verbeurdverklaard.

De derde beklaagde werd ook schuldig bevonden aan mensenhandel en verschillende andere tenlasteleggingen, maar slechts voor een deel van de incriminatieperiode. Het andere deel werd als niet bewezen geacht. Hij werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van drie jaar, met een deel uitstel op vijf jaar en tot een geldboete van 304.000 euro (1.000 euro maal 38 slachtoffers), gedeeltelijk uitgesteld tot drie jaar.

Een bijzondere verbeurdverklaring werd uitgesproken over twee onroerende goederen en verschillende sommen geld.

Twee slachtoffers met de Colombiaanse nationaliteit hadden zich burgerlijke partij gesteld. Zij kregen een schadevergoeding van respectievelijk 1.500 euro en 3.000 euro moreel en materieel vermengd.

De tweede zaak werd door de **correctionele rechtbank van Brugge op 13 juli 2021**²³⁷ beoordeeld.

Het betreft een beklaagde met de Belgische nationaliteit die vervolgd werd voor mensenhandel maar ook voor andere tenlasteleggingen zoals de exploitatie van prostitutie, de verhuur van kamers met het oog op prostitutie en valsheid in geschrifte.

²³⁶ Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 5 november 2021, k. B15 (beroep).

²³⁷ Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 13 juli 2021, k. VK1 (definitief).

In maart 2020 had de politie vastgesteld dat er op een seksdatingsite geadverteerd werd over een bepaald adres in Brugge en er werd vermoed dat er op dat adres aan verdoken prostitutie werd gedaan. Bij nazicht bleek dat het pand gehuurd werd door de beklaagde, die al gekend was bij de politie voor exploitatie van ontucht doordat hij panden huurde die hij dan aan sekswerkers doorverhuurde.

Er gebeurden verschillende controles waarbij Latijns-Amerikaanse, vaak transeksuele, vrouwen, werden aangetroffen. Zij wilden niet in het slachtofferstatuut mensenhandel stappen. Hun gsm's werden uitgelezen. De informatie wees op mensenhandel en drugsfeiten. Een gerechtelijk onderzoek werd opgestart en een telefoontap werd gevorderd op de telefoon van de beklaagde. Er gebeurden meerdere huiszoeken en een retro-telefonieonderzoek.

De rechtbank oordeelde dat de beklaagde zich overduidelijk schuldig maakte aan mensenhandel en exploitatie van ontucht. Het systeem van seksuele uitbuiting bestond erin woekerprijzen aan te rekenen voor de verhuur van kamers in de door de beklaagde gehuurde panden in verschillende steden in België, heel goed wetende dat zo de prostitutie van de huurders werd geëxploiteerd. Dat gebeurde aan voorwaarden die de dames zich moesten laten welgevallen omdat ze door hun kwetsbare (verblijfs)situatie gewoonweg geen andere keuze hadden en *de facto* geen kansen kregen op de reguliere arbeids- en verhuurmarkt.

De beklaagde had al een strafverleden en bevond zich in een staat van wettelijke herhaling. Hij werd veroordeeld tot een effectieve gevangenisstraf van veertig maanden en tot een geldboete van 56.000 euro, deze laatste voor de helft met uitstel op drie jaar.

Een bedrag van 54.700 euro werd verbeurdverklaard.

2.2.3. | 'Loverboy'-techniek (waaronder toepassing van het niet-bestraffingsbeginsel)

Bij verschillende beslissingen ging het om slachtoffers die via de 'loverboy'-techniek zijn geronseld en uitgebuit, onder wie minderjarige meisjes. Bij de Nederlandstalige dossiers waren de slachtoffers meestal Belgische minderjarige meisjes met een precaire gezinssituatie of die waren weggelopen uit een jeugdinstelling. Enkele grote Franstalige dossiers betroffen eveneens minderjarige, vaak Albanese, slachtoffers van de 'loverboy'-techniek.

Bij een van de beslissingen werd een slachtoffer, dat ook als dader werd vervolgd, vrijgesproken op grond van het niet-bestraffingsbeginsel.

'Loverboy'-techniek bij Belgische minderjarigen en gedwongen misdrijf

De **correctionele rechtbank van Brugge**²³⁸ sprak zich in een **vonnis van 22 september 2021** uit over een dossier rond een 'loverboy'.

De beklaagde met de Belgische nationaliteit had meerdere slachtoffers gemaakt, allemaal meisjes met de Belgische nationaliteit, van wie er verschillende nog minderjarig waren. Verschillende slachtoffers en Payoke stelden zich burgerlijke partij.

De beklaagde werd vervolgd voor mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting en voor mensenhandel met als doel het doen plegen van misdrijven, met als verzwarende omstandigheid onder meer het feit dat sommige slachtoffers minderjarig waren. Daarnaast werd hij ook vervolgd voor het opwekken van ontucht en prostitutie bij minderjarigen ouder dan veertien jaar, exploitatie van ontucht en prostitutie van minderjarigen boven de leeftijd van zestien jaar en exploitatie van de prostitutie (van meerderjarigen), verkrachting met geweld van kinderen jonger dan veertien jaar, opzettelijke slagen en verhandelen van verdovende middelen, ook aan minderjarigen jonger dan zestien jaar.

Tijdens het onderzoek traden zestien personen naar voren als slachtoffers, maar mogelijk konden niet alle slachtoffers worden geïdentificeerd. Meerderen onder hen werden verhoord en gaven toe effectief slachtoffer te zijn.

De beklaagde viseerde systematisch heel jonge en bijzonder kwetsbare meisjes, vaak met een instellingsverleden of uit een problematische familiale context. Hij benaderde hen in het begin als hun vriendje en maakte hen aanvankelijk loze beloftes, die na een tijd omsloegen in bedreigingen en zelfs grof geweld om hen te dwingen zich te prostitueren. Dat gebeurde over een langere periode en bij sommige meisjes met een heel hoge frequentie en intensiteit. Het geld dat zij verdienden moesten ze aan hem afstaan. De beklaagde bekostigde daarmee zijn gokverslaving. Prijsafspraken met klanten varieerden tussen de 250 euro en 300 euro en liepen soms op tot 1.000 euro. Tijdens het onderzoek werd geschat dat hij er minstens tussen de 120.000 euro en de 670.000 euro aan had verdiend. Afspraken werden geregeld door de beklaagde via onlineadvertenties op verschillende platformen. Hij zette de meisjes vaak aan tot het gebruiken van drugs en verdovende middelen.

²³⁸ Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 22 september 2021, k. B.17 (beroep).

De beklagde ging ook actief online op zoek naar meisjes die voor hem wilden werken. Hij benaderde hen dan en vroeg of ze voor hem wilden werken. Sommige slachtoffers waren al vertrouwd met het prostitutiemilieu.

Sommige meisjes liet hij ook zogenaamde 'ripdeals' uitvoeren, waarbij zij een afspraak met een klant maakten en nog voor ze de seksuele handelingen stelden ervandoor gingen met het geld.

De beklagde werd in zijn activiteiten bijgestaan door zijn broers en vrienden. Ook vanuit de gevangenis had hij nog contact met verschillende meisjes of werden de meisjes benaderd door zijn entourage.

Het onderzoek gebeurde aan de hand van verschillende verhoren van de slachtoffers, huiszoekingen bij de slachtoffers en de beklagde, een uitgebreid telefonieonderzoek, observaties, forensische analyses van laptops, gsm en simkaarten, internetonderzoek, ANPR-captaties²³⁹, bevraging van de seksdatingsite, ...

De beklagde werd onderzocht door een forensisch psychiater en die kon geen geestesstoornis vaststellen, maar wel een antisociale persoonlijkheidsontwikkeling. Een geneesheer-deskundige stelde verschillende letsels vast bij de slachtoffers.

De beklagde had een bijzonder ongunstig strafblad met meerdere veroordelingen en bevond zich in staat van wettelijke herhaling. Ook in de gevangenis werd hij betrapt met verdovende middelen in zijn bezit en had hij een penitentiair ambtenaar aangevallen.

De rechtbank oordeelde dat op basis van de talrijke verklaringen van verschillende slachtoffers – die konden worden bevestigd door objectieve elementen uit het dossier – de feiten bewezen waren.

Hij werd uiteindelijk veroordeeld tot een gevangenisstraf van tien jaar effectief en tot een geldboete van 8.000 euro. Hij moest een schadevergoeding betalen aan de verschillende slachtoffers van respectievelijk 45.000 euro en 12.000 euro. Payoke kreeg een schadevergoeding van 2.500 euro. Een groot bedrag werd verbeurdverklaard en toegekend aan de slachtoffers.

'Loveboy'-methode en niet-bestrafingsbeginsel

Het niet-bestrafingsbeginsel werd toegepast in een grote zaak van mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting die in Luik is behandeld.

In deze zaak werden acht beklagden, van wie de meeste personen de Belgische nationaliteit hadden, vervolgd om op verschillende manieren betrokken te zijn geweest bij verschillende tenlasteleggingen zoals mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting van meerdere Belgische vrouwen en tienermeisjes, onder wie minderjarigen; werving en uitbuiting van de prostitutie van volwassenen vrouwen en minderjarige meisjes, en bendevorming. Voor de tenlasteleggingen mensenhandel en werving en uitbuiting van de prostitutie hield de rechtbank ook rekening met verzwarende omstandigheden zoals de minderjarigheid van bepaalde slachtoffers, het misbruik van hun kwetsbare situatie; geweld, bedreigingen of dwang. Sommige beklagden werden eveneens vervolgd voor feiten van willekeurige opsluiting, vrijwillige slagen en verwondingen, bedreiging met een aanslag op personen of vernieling van afsluitingen. Een van de beklagden, versteklatend, werd in een samengevoegd dossier ook vervolgd voor poging tot werving van twee meisjes, van wie er een minderjarig was, met het oog op prostitutie.

Een van de beklagden die werd vervolgd was een van de slachtoffers en had zich burgerlijke partij gesteld. Ook een ander – minderjarig – slachtoffer had zich via haar moeder burgerlijke partij gesteld, naast Myria.

Het dossier werd in oktober 2020 opgestart toen de moeder van een van de slachtoffers via Instagram verschillende berichten van haar ontving waarin ze meldde dat zij samen met andere jonge meisjes door verschillende mannen werd vastgehouden.

De politiemensen leidden daaruit af dat zij het slachtoffer was van een netwerk dat haar dwong om zich te prostitueren. Het meisje was bij haar moeder gedomicilieerd maar woonde daar niet in. Ze werd opgevolgd door de diensten van de jeugdhulp en jeugdbescherming. Een onderzoek werd verricht aan de hand van telefoontaps en analyse van advertenties op de website "Quartier Rouge"; observaties van de locatie waar de foto's voor de advertenties zijn genomen; verhoor van slachtoffers en beklagden.

De jonge meisjes, die vaak in moeilijke gezinssituaties leefden, werden geronseld via de 'loveboy'-methode en vervolgens op verschillende plaatsen geprostitueerd.

In een uitvoerige motivering heeft de **correctionele rechtbank van Luik** in een **vonnis van 15 december 2021**²⁴⁰ rekening gehouden met de meeste tenlasteleggingen en verzwarende omstandigheden, behalve voor een mannelijke beklagde, die van alle tenlasteleggingen werd vrijgesproken, en een vrouwelijke beklagde, die tevens slachtoffer was.

²³⁹ Automatic number plate recognition.

²⁴⁰ Corr. Luik, afdeling Luik, 15 december 2021, 19e k. (definitief).

Wat de mensenhandel betreft, oordeelde de rechtbank dat de slachtoffers wel degelijk zijn ontvangen, ondergebracht, vervoerd en gecontroleerd met het oog op uitbuiting van de prostitutie. De overname of overdracht van de controle kwam tot stand doordat de hoofdbeklaagde deed alsof hij een liefdesband had met het slachtoffer (*'loverboy'*). Hij moedigde ook verschillende jonge meisjes die zich prostitueerden aan om deze activiteit voort te zetten. Hij was het ook die de advertenties plaatste en de klanten regelde. De jonge meisjes moesten de helft van hun verdiensten afstaan.

De andere beklagden hadden uiteenlopende taken zoals controle en toezicht op de prostitutieactiviteiten, huur van de panden (waaronder Airbnb's) waar de prostitutieactiviteiten plaatsvonden, vervoer naar de klanten, werving via de applicatie Snapchat of plaatsen van advertenties op de website "*Quartier Rouge*".

De beklagden hadden voortdurend en regelmatig contact met elkaar en er was een groot verloop van meisjes, die regelmatig naar andere locaties werden "overgeplaatst".

Een slachtoffer werd ook vervolgd als dader: zij erkende te hebben deelgenomen aan de uitbuiting van de prostitutie van verschillende jonge meisjes, met name door foto's te hebben genomen voor advertenties die op "*Quartier Rouge*" werden geplaatst of door in verschillende hotels in het Luikse hotelkamers te hebben geboekt.

Tijdens de zitting voerden zowel de vrouwelijke beklagde als het Openbaar Ministerie een rechtvaardigingsgrond aan, die haar dwong de ten laste gelegde feiten te plegen. Het Openbaar Ministerie verzocht om toepassing van het niet-bestraffingsbeginsel bepaald door artikel 433*quinquies*, § 5 van het Strafwetboek.²⁴¹ Het gaat hier om een strafuitsluitende verschoningsgrond.

De rechtbank heeft dat beginsel toegepast op deze beklagde: zij heeft nooit een klacht ingediend tegen de hoofdbeklaagde met wie ze verschillende maanden lang een liefdesrelatie had en die haar prostitutie had uitgebuit. Hij sloeg haar maar trad tegelijk ook op als haar beschermer. Ze moest haar verdiensten met hem delen. Nadat zij het met deze beklagde had uitgemaakt, begon zij een relatie met een andere beklagde en sleurde zo een van de andere slachtoffers de prostitutie in, waardoor zij de rol van *'lovergirl'* speelde.

De rechtbank was dan ook van oordeel dat zij in de eerste plaats een slachtoffer was, aangezien de beide beklagden van haar kwetsbare positie misbruik hadden gemaakt. De rechtbank baseerde zich daarvoor op de bevindingen

van de speurders dat zij zich net als de andere meisjes prostitueerde, op haar verhoor (vooral het non-verbale) tijdens de behandeling ter terechtzitting en haar bewaking door een van de beklagden. Wat de dwang betreft, was de rechtbank van oordeel dat zij niet voldoende controle over de andere meisjes had om hen tot prostitutie aan te zetten. In een toestand van onderwerping en afhankelijkheid werd zij zelf door haar opeenvolgende partners "op de prostitutie markt" geplaatst.

De rechtbank sprak haar daarom vrij van de tenlasteleggingen mensenhandel. Op die manier herinnerde de rechtbank eraan dat de gedachte achter het begrip "niet-bestrafing", dat per geval moet worden beoordeeld, is dat het slachtoffer – ondanks het feit dat het strafbare feiten heeft gepleegd – niet echt autonoom heeft gehandeld, ofwel door de mate van controle die de dader uitoefende, ofwel door de door deze laatste gebruikte methoden.

Op grond van deze dwang sprak de rechtbank deze beklagde ook vrij van de tenlastelegging werving met het oog op prostitutie.

Verscheidene beklagden werden eveneens vrijgesproken van bepaalde tenlasteleggingen inzake uitbuiting van de prostitutie, onder wie de vrouwelijke beklagde die ook slachtoffer was. De rechtbank sprak vonnissen uit van achttien maanden tot zes jaar gevangenisstraf en boetes van 8.000 euro (vermenigvuldigd met het aantal slachtoffers), waarvan sommige deels met uitstel. Er werden ook verbeurdverklaringen uitgesproken. De rechtbank veroordeelde de beklagden tot betaling aan de moeder van een slachtoffer, die zich in eigen naam burgerlijke partij had gesteld, van 500 euro en 1.000 euro provisioneel voor haar dochter.

De beklagde die zich burgerlijke partij had gesteld en werd vrijgesproken van de tenlastelegging mensenhandel kreeg een euro provisioneel en Myria kreeg een euro definitief.

In een ander dossier van de **correctionele rechtbank van Antwerpen** waarin een slachtoffer zowel burgerlijke partij was als beklagde was er geen toepassing van het niet-bestraffingsbeginsel.

Het **vonnis van 29 juli 2021**²⁴² ging over een dossier van pooierschap met meerdere minderjarige meisjes. Vier beklagden, met de Belgische, de Spaanse en de Nederlandse nationaliteit, werden vervolgd als dader of mededader van mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting met verzwarende omstandigheden, onder meer dat de slachtoffers minderjarig waren.

²⁴¹ Dat bepaalt dat "het slachtoffer van mensenhandel dat betrokken is bij misdrijven als rechtstreeks gevolg van zijn uitbuiting geen straf oploopt voor deze misdrijven".

²⁴² Corr. Antwerpen, afdeling Antwerpen, 29 juli 2021, k. ACV3 (definitief).

Drie minderjarige slachtoffers en de moeder van een van de slachtoffers hadden zich burgerlijke partij gesteld. Een van de beklagden had zich eveneens burgerlijke partij gesteld als slachtoffer. Zij was in het verleden zelf slachtoffer geweest van de 'loverboy'-techniek van een van de beklagden.

De meeste meisjes waren minderjarig en verbleven in jeugdinstellingen.

Een deel van de tenlasteleggingen ging over de seksuele uitbuiting door de eerste beklagde en de tweede beklagde van de vierde beklagde en een ander slachtoffer. In juni 2020 legde de vierde beklagde klacht tegen hen neer bij de politie. Enkele maanden lang had zij zich moeten prostitueren in hotels en in een leegstaand huis. De beklagden beheerden de onlineadvertenties en regelden de klanten. De inkomsten, of minstens een deel ervan, moest ze aan hen afgeven. Er waren meerdere tussenkomsten van de politie geweest op vraag van haar moeder. De beklagden gaven de slachtoffers drugs zodat ze langer konden werken.

De rechtbank achtte de feiten bewezen. De gedetailleerde verklaringen van de vierde beklagde konden worden ondersteund door verschillende objectieve elementen (telefonieonderzoek met zendmastbepaling, uitlezen van gsm-toestellen, vaststellingen door de politie, analyse van de profielen op het advertentieplatform). Het feit dat de slachtoffers akkoord waren om zich te prostitueren is niet relevant voor de beoordeling van de schuld van de beklagden, oordeelde de rechtbank. Artikel 433quinquies § 1 Sw. bepaalt immers dat de toestemming van het slachtoffer met de uitbuiting van geen belang is.

De andere tenlasteleggingen hadden betrekking op de seksuele uitbuiting door de derde beklagde en de vierde beklagde van vier minderjarigen en een meerderjarig meisje. Op basis van een onderzoek van de profielen op een seksdatingsite en de meldingen bij Child Focus door een aantal bezorgde klanten werden enkele minderjarigen geïdentificeerd en verhoord.

De vierde beklagde, die eerst zelf slachtoffer was geweest, liet zich door de derde beklagde, met wie zij een relatie had aangeknoopt en met wie ze uiteindelijk ook een kind kreeg, overhalen om zelf mee jonge slachtoffers te ronselen en van hun opbrengsten te leven.

De twee beklagden benaderden vooral meisjes die in jeugdinstellingen verbleven en hielpen hen ontsnappen. Ze lieten de meisjes bij hen inwonen, gingen samen veel uit en gebruikten daarbij drugs en alcohol. Uiteindelijk haalden ze de meisjes in ruil daarvoor over om zich te prostitueren. De beklagden regelden de afspraken, boekten de hotels en

inden de gelden. In sommige gevallen sloten zij de meisjes op in de hotelkamer. De derde beklagde gebruikte ook vaak geweld en bedreigingen tegen de meisjes. Hij zou ook in het bezit geweest zijn van een alarmpistool. Verschillende klanten vonden de situaties verdacht en deden meldingen bij Child Focus of bij de politie.

De rechtbank achtte de andere feiten bewezen, behalve ten aanzien van een meisje, omwille van onduidelijkheid over haar identiteit.

De beklagden hadden ondanks hun jeugdige leeftijd al verschillende strafrechtelijke veroordelingen op hun strafblad. Een beklagde bevond zich in staat van wettelijke herhaling. De vierde beklagde had een blanco strafblad. De rechtbank hield bij de straftoemeting rekening met haar precaire persoonlijke situatie en de geboorte van haar kindje in de gevangenis. De beklagden werden veroordeeld tot gevangenisstraffen van respectievelijk drie jaar, veertig maanden en vijf jaar en tot geldboetes van 16.000 euro en 24.000 euro. De vierde beklagde werd veroordeeld tot drie jaar en tot een geldboete van 24.000 euro, gedeeltelijk met uitstel. Zaken en gelden werden verbeurdverklaard en gedeeltelijk toegewezen aan de slachtoffers.

De slachtoffers kregen schadevergoedingen van respectievelijk 5.000 euro provisioneel en een euro provisioneel. De moeder van een van de slachtoffers kreeg een schadevergoeding van 1.546,51 euro (materieel en moreel). En de vierde beklagde, tevens burgerlijke partij, kreeg een schadevergoeding van 2.500 euro. Een van de slachtoffers had ook een contactverbod gevraagd maar dat werd afgewezen door de rechtbank.

Albanese 'loverboy'

In verschillende zaken ging het om jonge Albanese vrouwen die het slachtoffer waren van 'loverboys'. Ze werden behandeld in Brussel en in Luik.

Zo heeft het **hof van beroep van Brussel** een zaak van mensenhandel met Albanese meisjes opnieuw behandeld, waarover de **correctionele rechtbank van Brussel** zich **op 28 juni 2019** in eerste aanleg had uitgesproken en die in een eerder verslag²⁴³ aan bod is gekomen.

In deze zaak werden zeven Albanese beklagden vervolgd voor mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting met verzwarende omstandigheden ten aanzien van zeven jonge Albanese vrouwen; voor vervalsing en gebruik van valse paspoorten en voor bendevoering. Een beklagde gaf verstek. De eerste zes werden ook vervolgd voor werving en uitbuiting van de prostitutie van deze jonge vrouwen.

243 Corr. Brussel Franstalig, 28 juni 2019, 47e k. zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2020: Achter gesloten deuren*, pp. 78 en www.myria.be (rechtspraak).

De jonge vrouwen, die als raamprostituees werkten, komen allemaal uit dezelfde Albanese stad of uit naburige dorpen. De hoofdbeklaagden behoren tot hetzelfde gezin en zijn afkomstig uit dezelfde stad, waar een wijk hun naam draagt en waar de familie veel invloed heeft. Het geld uit de prostitutie werd in contanten naar Albanië gebracht om geen sporen achter te laten van overschrijvingen via agentschappen of banken.

De rechtbank had de beklagden voor alle tenlasteleggingen veroordeeld, omdat mensenhandel volgens de rechtbank was aangetoond: de beklagden rekruteerden hun slachtoffers via de 'loverboy'-techniek; ze waren betrokken bij hun vervoer van Albanië naar België, vingen ze bij hun aankomst op het grondgebied op en zorgden voor hun huisvesting. Slachtoffers werden voortdurend in de gaten gehouden en hun inkomsten dienden voor het levensonderhoud van de beklagden en/of om hun (echte of vermeende) schulden af te lossen. Het onderzoek heeft de banden tussen de beklagden blootgelegd, naast de organisatie die was opgezet om de slachtoffers te vervoeren en hun samenwerking bij het toezicht op en de huisvesting van de slachtoffers. Bovendien hadden de beklagden samen met een gemeenschappelijke vervalsers een netwerk opgezet voor het verkrijgen van valse documenten zodat de slachtoffers in België konden verblijven.

De zes hoofdbeklaagden werden veroordeeld tot vijf jaar gevangenisstraf en tot een boete van 84.000 euro, de versteklatende beklagde tot een gevangenisstraf van vier jaar en tot een boete van 42.000 euro.

Drie beklagden gingen in beroep. Een van hen gaf verstek.

In een **arrest van 28 april 2022** wees het **hof van beroep van Brussel**²⁴⁴ op de chronologie van de feiten en met name op het aanvankelijk proces-verbaal, waarin stond dat de versteklatende beklagde in juni 2005 op de luchthaven van Zaventem was opgepakt in het bezit van valse documenten. Hij was er in het gezelschap van een jonge vrouw (een van de slachtoffers), in wiens paspoort een valse Schengenreisstempel was aangebracht. De jonge vrouw verklaarde dat de beklagde een vriend was en dat zij als raamprostituee in de Brusselse Aarschotstraat kwam werken, om haar gezin te onderhouden. Uit onderzoek van de speurders bleek dat tegen deze beklagde al een dossier was geopend voor een ander slachtoffer.

Het onderzoek zou aan het licht brengen dat andere leden van deze familieclan actief waren in de uitbuiting van de prostitutie van verschillende jonge Albanese vrouwen.

Het onderzoek werd verricht via telefoontaps, observaties, inlichtingen die bij de Albanese autoriteiten werden ingewonnen, en huiszoekingen.

Tijdens hun verhoor verklaarden verschillende jonge vrouwen dat ze zichzelf niet als slachtoffers beschouwden, dat ze uit eigen beweging in de prostitutie waren gestapt en dat ze niet op de hoogte waren van de activiteiten van de clanleden, wat werd tegengesproken door de telefoontaps.

Het hof bevestigde de in eerste aanleg uitgesproken veroordelingen en straffen, met de verzwarende omstandigheden van misbruik van een kwetsbare situatie, bendevoering en gebruikelijke activiteit, en bevestigde ook de veroordeling van de beklagden tot betaling van een schadevergoeding van 2.500 euro aan Myria.

Twee andere zaken werden in Luik berecht, allebei bij verstek.

In het eerste dossier werd een Albanese beklagde vervolgd voor verschillende tenlasteleggingen: mensensmokkel en mensenhandel, werving met het oog op prostitutie en uitbuiting van de prostitutie, oplichting en, in ondergeschikte orde, misbruik van vertrouwen.

Hij wordt ervan beschuldigd bijna vijftien jaar lang te hebben geprofiteerd van de prostitutie van zijn partner, door haar ervan te overtuigen dat ze samen een leven konden opbouwen en dat hij in Albanië in vastgoed zou investeren. Op die manier zou hij minstens 804.000 euro uit haar prostitutie hebben gepuurd.

Het slachtoffer en Myria hadden zich burgerlijke partij gesteld.

Het dossier werd in 2015 opgestart toen het slachtoffer een klacht had ingediend wegens uitbuiting van de prostitutie. Ze verklaarde de beklagde in 1999 – zestien jaar eerder dus – te hebben ontmoet, door hem te zijn verleid en met hem een liefdesrelatie te zijn begonnen. Heel snel maakte hij haar duidelijk dat hij geen geld meer had en dat zij zich moest prostitueren. Om haar zover te krijgen, beloofde hij haar om alle opbrengsten in een gezamenlijk vastgoedproject in Albanië te investeren. Ze moest zich prostitueren op verschillende prostitutieplaatsen in België. In juni 2014 kwam ze erachter dat alle winsten die zij aan de beklagde had afgestaan waren geïnvesteerd in vastgoed op zijn naam of op naam van zijn familieleden.

Tijdens haar uitbuiting werd ze herhaaldelijk door de politie opgepakt en het land uitgezet. Telkens kocht de beklagde voor haar visa en bracht haar via Oostenrijk terug. Hij probeerde ook een schijnhuwelijk voor haar te regelen, dat

244 Brussel, 28 april 2022, 12e k.

door de gemeente werd geweigerd omdat zij bekend stond voor feiten van prostitutie. Ze moest dertien abortussen ondergaan.

Verschillende onderzoekstaken werden uitgevoerd, waaronder internationale rogatoire commissies naar Albanië, om haar verklaringen te checken.

In zijn **vonnis van 10 november 2021** veroordeelde de **correctionele rechtbank van Luik**²⁴⁵ de versteklatende beklagde voor de tenlasteleggingen. Volgens de rechtbank waren de verklaringen van het slachtoffer consistent en nauwkeurig, en werden ze gestaafd door de informatie die tijdens het onderzoek was verzameld. Wat de mensenhandel betreft, baseerde de rechtbank zich met name op getuigenverklaringen, waaruit bleek dat de beklagde deed alsof hij een liefdesband had met het slachtoffer ('loverboy'-houding).

De beklagde is bij verstek veroordeeld tot vier jaar gevangenisstraf, tot een geldboete van 30.000 euro, en tot een verbeurdverklaring per equivalent van 804.000 euro, die aan de burgerlijke partij werd toegewezen.

Bij de tweede zaak ging het om een Italiaanse beklagde die de prostitutie van een jonge Albanese vrouw had uitgebuit in Italië en vervolgens op verschillende plaatsen in België.

Bij een **verstekvonnis van 30 november 2021** heeft de **correctionele rechtbank van Luik**²⁴⁶ hem veroordeeld voor mensenhandel met verschillende verzwarende omstandigheden en voor uitbuiting van de prostitutie.

De zaak begon met een klacht van het slachtoffer bij de federale gerechtelijke politie. Zij verklaarde dat ze als jonge studente in Albanië de beklagde op vakantie in Italië had ontmoet en dat die haar had verleid. Ze besloot toen haar studies stop te zetten. De beklagde nam vervolgens haar paspoort en identiteitskaart af en dwong haar tot prostitutie, omdat hij zogezegd geldproblemen had. Ze moest zich op straat prostitueren en kreeg klappen als ze weigerde. Zij kwam met valse documenten in België aan en moest een abortus ondergaan. Na haar abortus moest ze zich verplicht prostitueren in bars in Sint-Truiden en Seraing, waarbij zij minstens 500 euro per dag moest opbrengen.

Talrijke onderzoeksopdrachten bevestigden de verklaringen van het slachtoffer.

De beklagde werd veroordeeld tot vier jaar gevangenisstraf, tot een geldboete van 24.000 euro en tot betaling aan het slachtoffer van 307.200 euro schadevergoeding. Ze vroeg ook om haar het bedrag van 4.100 euro toe te wijzen, dat na de controle van het voertuig van de beklagde in beslag was genomen, maar de rechtbank heeft dit geweigerd. Volgens de rechtbank was het immers niet aangetoond dat dit geldbedrag overeenkwam met een vermogensvoordeel dat is verkregen uit de twee in de dagvaarding genoemde inbreuken, aangezien de som geruime tijd na het einde van de inbreukperiode in beslag was genomen.

Schijnhuwelijk en verjaring in hoger beroep

Het **hof van beroep van Antwerpen**²⁴⁷ boog zich in een **arrest van 4 november 2021** over een **vonnis** van de **correctionele rechtbank van Antwerpen** van **22 december 2020**²⁴⁸. In die zaak werd de 'loverboy'-methode toegepast en was er een schijnhuwelijk afgesloten. Dat laatste kwam al aan bod in een vorig jaarverslag²⁴⁹.

Twee beklagden werden in eerste aanleg vervolgd voor mensenhandel en exploitatie van andermans ontucht of prostitutie van een slachtoffer, met verschillende verzwarende omstandigheden. De eerste beklagde en de tweede beklagde vormen samen een gezin met drie schoolgaande kinderen.

Het slachtoffer had zich burgerlijke partij gesteld.

Het slachtoffer moest zich in de periode van 2000 tot 2012 prostitueren en werd seksueel uitgebuit door haar ex-vriend, de eerste beklagde. Zij had hem leren kennen in Albanië toen ze daar studeerde. Door middel van de 'loverboy'-methode ontstond er een relatie. Zij kwam naar België om hier een gezin te stichten waarvoor de eerste beklagde haar visum, een vlucht en vervolgens een schijnhuwelijk met een Belg regelde om een verblijfsvergunning te bekomen. Nadien dwong hij haar om zich te prostitueren teneinde de kosten terug te betalen. Het slachtoffer werkte dagelijks in de prostitutie in Antwerpen of Oostende en werd soms ondergebracht in Nederland. Zij verdiende veel geld dat ze moest afstaan aan de beklagden die het investeerden in vastgoed in Albanië en in België.

De beklagden hadden in eerste aanleg al ingeroepen dat de strafvordering was verjaard.

De rechtbank stelde dat de feiten niet verjaard waren en oordeelde dat de tenlasteleggingen bewezen waren. De

²⁴⁵ Corr. Luik, afdeling Luik, 10 november 2021, 19e k. (bij verstek).

²⁴⁶ Corr. Luik, afdeling Luik, 30 november 2021, 19e k. (bij verstek).

²⁴⁷ Hof van Beroep Antwerpen, 4 november 2021, k. C6.

²⁴⁸ Corr. Antwerpen, afdeling Antwerpen, 22 december 2020, k. AC10.

²⁴⁹ Zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2021, Zichtbaar onzichtbaar*, pp. 65-66 en [Correctionele rechtbank van Antwerpen, 22 december 2020](#) | Myria.

eerste beklagde werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van drie jaar en tot een geldboete van 6.000 euro. De vermogensvoordelen voor een bedrag van 37.570 euro werden verbeurdverklaard met een gedeeltelijke toewijzing aan de burgerlijke partij. De tweede beklagde werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van twee jaar, waarvan een jaar met uitstel, en tot een geldboete van 6.000 euro. De beide beklagden moesten een morele schadevergoeding van 7.500 euro betalen aan de burgerlijke partij.

In beroep meende het hof dat uit de stukken in het dossier kon worden afgeleid dat de relatie tussen de eerste beklagde en het slachtoffer eindigde in juni 2011. Er zijn geen bewijzen van enige controle na deze datum. Het slachtoffer legde in augustus 2016 een klacht neer wegens feiten van gedwongen prostitutie tussen 2001 en 2012. Het hof meende dat de schuld aan de feiten niet bewezen was en de incriminatieperiode voor de tenlastelegging moest worden ingeperkt tot de periode van september 2005 tot juni 2011. Bijgevolg was de strafvordering al vervallen door verjaring.

2.2.4. | Seksuele uitbuiting van jonge Roemeense vrouwen

In Brussel is een dossier rond de uitbuiting van jonge Roemeense vrouwen behandeld.

In deze zaak werd een Roemeense beklagde vervolgd voor mensenhandel en uitbuiting van de prostitutie, allebei met verzwarende omstandigheden, van verschillende jonge Roemeense vrouwen, van wie sommigen niet waren geïdentificeerd. Hij werd vervolgd voor feiten gepleegd in België, Duitsland en Nederland. Hij werd er ook van beschuldigd een slachtoffer te hebben verkracht.

Een van de slachtoffers, die onderdak vond in een opvangcentrum, heeft zich burgerlijke partij gesteld. Door haar werd de zaak opgestart, na een uitvoerige verklaring aan de politie over haar levensparcours en haar relatie met de beklagde. Ze woonde in een weeshuis tot ze een koppel ontmoette dat haar meesleurde in het prostitutiemilieu in verschillende landen. De beklagde had zij ontmoet toen ze in de luchthaven van Schiphol werkte. Hij verleidde haar, ze begonnen een liefdesrelatie en ze ging hem opzoeken in Duitsland, waar ze in een club werkte. Al haar opbrengsten moest ze aan de beklagde afstaan. Daarna werkte ze in Nederland. Om het vol te houden en zoveel mogelijk klanten af te werken, nam zij veel cocaïne. Ze verdiende meer dan 1.000 euro per nacht, een bedrag dat zij volledig aan de beklagde gaf. Daarna werd ze naar Brussel gebracht, waar ze als escort werkte. De beklagde sloeg of wurgde haar, als ze zich tegen hem verzette. Tijdens de *lockdown* wou ze geen klanten meer

ontvangen maar de beklagde dwong haar daartoe. Een van haar toenmalige klanten gaf haar geld zodat ze zich niet langer zou prostitueren, maar dat gaf ze aan de beklagde. Uiteindelijk vertelde zij hem haar verhaal en hij verwees haar door naar een vereniging.

Een van haar vroegere klanten, met wie ze een tijdje had samengewoond, verklaarde tijdens zijn verhoor op geen enkel moment te hebben vermoed dat ze onder controle van een pooier stond.

De beklagde is in Roemenië bekend omdat hij daar is veroordeeld voor een diefstal waarbij het slachtoffer om het leven is gekomen.

Na de arrestatie van de beklagde zou het slachtoffer nog door hem en zijn zus worden benaderd, met het verzoek haar klacht in te trekken.

In een **vonnis van 30 juni 2021** heeft de **correctionele rechtbank van Brussel**²⁵⁰ de beklagde voor de tenlasteleggingen veroordeeld op grond van de geloofwaardige verklaringen van het slachtoffer, die werden bevestigd door de verklaringen van de andere slachtoffers. Hij hield ook rekening met de verzwarende omstandigheid van het in gevaar brengen van het leven van het slachtoffer. Die had immers samen met de beklagde grote hoeveelheden drugs gebruikt en haar gedwongen haar activiteiten tijdens de *lockdown* voort te zetten.

De rechtbank veroordeelde hem voor dezelfde tenlasteleggingen tegenover andere slachtoffers, die werden vastgehouden en tot prostitutie gedwongen. Een van de slachtoffers had de beklagde via Facebook leren kennen en werkte toen als prostituee in Italië. Zodra zij in Brussel was, moest ze al haar verdiensten aan de beklagde afstaan, die agressief was. Er werd ook rekening gehouden met de tenlastelegging verkrachting.

De beklagde werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van zes jaar, tot een geldboete van 24.000 euro en tot betaling aan de burgerlijke partij van een schadevergoeding van 307.200 euro.

2.2.5. | Uitbuiting van minderjarige meisjes door een stadsbende

Een groot dossier van mensenhandel met minderjarige meisjes werd behandeld in Brussel.

In deze zaak werden twaalf beklagden vervolgd om op verschillende manieren betrokken te zijn geweest bij een

250 Corr. Brussel Franstalig, 30 juni 2021, 47e k. (definitief).

reeks strafbare feiten, waaronder mensenhandel met verzwarende omstandigheden, met name van minderjarigen; de werving en uitbuiting van de prostitutie van minderjarigen en meerderjarigen, met verzwarende omstandigheden, en de verkoop van verdovende middelen (cannabis) aan minderjarigen. Meerdere beklagden verkeerden in staat van wettelijke herhaling. Child Focus, Myria en de ouders van een van de uitgebuite minderjarigen hadden zich burgerlijke partij gesteld. Twee beklagden verschenen niet en werden bij verstek veroordeeld.

In 2019 vernamen speurders van een Brusselse politiezone van een politiebron dat de hoofdbeklaagde de prostitutie van minderjarige meisjes zou hebben uitgebuit op de benedenverdieping en in de kelder van een gebouw, alsook in een flat. De advertenties zouden op de website “*Quartier Rouge*” zijn geplaatst. Ze namen contact op via het telefoonnummer dat in de advertentie vermeld was om een afspraak te maken. Een jong minderjarig meisje, dat bijna een jaar eerder van thuis was weggelopen, opende de deur. Tijdens het verhoor zei het meisje dat ze zich vrijwillig prostitueerde. Zij zou de hoofdbeklaagde vijf maanden daarvoor op feestjes hebben ontmoet. Ze verklaarde ook andere minderjarige meisjes te kennen die zich samen met haar prostitueerden. Een van hen was volgens haar naar Frankrijk teruggekeerd, een ander naar haar ouders.

In december 2019 werd een onderzoek ingesteld naar een ander jong meisje, toen speurders van een andere Brusselse politiezone eveneens van politiebronnen vernamen dat een andere beklagde de prostitutie van twee meisjes tussen zeventien en achttien jaar zou uitbuiten. Hij huurde telkens twee hotelkamers voor twee of drie dagen en veranderde dan van hotel. Hij zou met een medeplichtige een van de kamers betrekken, de andere kamer werd gebruikt door de meisjes die zich voor zijn rekening en onder zijn controle zouden prostitueren. Advertenties werden op de website “*Quartier Rouge*” geplaatst. Kort daarna nam de Franse gendarmerie contact op met de Belgische politie om melding te maken van de zorgwekkende verdwijning van een jong minderjarig meisje. Haar vader zou via een vriendin van zijn dochter hebben vernomen dat ze werd vastgehouden in een flat en dat ze op de prostitutiesite “*Quartier Rouge*” was ingeschreven. Hij zou zijn dochter op deze site hebben herkend.

Er werden telefoontaps, observaties en ook een huiszoeking in een gebouw uitgevoerd, waar het Franse minderjarige meisje werd aangetroffen. Tijdens haar verhoor verklaarde zij dat ze vrijwillig een Franse vriend en drie Belgen vanuit Parijs naar België had vergezeld, om er zich te prostitueren. Bij haar aankomst belandde ze meteen in de flat van de

hoofdbeklaagde. Toen besepte ze dat haar vriend haar had “verkocht aan de Belgen”. Zij verklaarde dat de vriendin van de hoofdbeklaagde de foto’s nam en de afspraken met de klanten regelde. Anderen moesten haar tijdens haar verplaatsingen begeleiden of stonden in voor haar veiligheid.

De tarieven varieerden van 80 euro tot 250 euro, afhankelijk van het tijdstip van de “beurt” en de locatie (thuis of op verplaatsing). Ze werkte gemiddeld van 17 uur tot 6 uur. Het geld dat zij verdiende gaf ze onmiddellijk aan de persoon die haar “bewaakte”. Aan het einde van haar werkdag gaf haar bewaker haar meestal een joint, zodat ze sneller in slaap zou vallen.

Via telefoontaps en telefonieonderzoeken konden sommige beklagden worden gelokaliseerd. Ook werden advertenties op de website “*Quartier Rouge*” geanalyseerd en gsm’s uitgelezen.

Van sommige slachtoffers van het netwerk zou de identiteit evenwel nooit worden achterhaald.

In een **vonnis van 30 juni 2021** hield de **correctionele rechtbank van Brussel**²⁵¹ rekening met de meeste tenlasteleggingen. Wat de mensenhandel betreft, baseerde de rechtbank zich onder meer op de door de speurders verrichte controles op de website “*Quartier Rouge*”. Die kwamen er bovenop de door de politie verzamelde informatie, telefoontaps, het verhoor van twee slachtoffers en het uitlezen van hun gsm’s, telefonieonderzoeken en observaties.

De beklagden werden veroordeeld tot gevangenisstraffen van vijftig maanden tot acht jaar (voor de hoofdbeklaagde) en tot boetes van 8.000 tot 40.000 euro. Sommige straffen waren met uitstel.

De rechtbank kende 2.000 euro toe aan Child Focus, 5.250 euro aan de ouders van het jonge slachtoffer en 15.000 euro aan de ouders als wettelijke vertegenwoordigers van hun minderjarige dochter, en ook een euro aan Myria.

Vier beklagden gingen in beroep. In een uitvoerige motivering bevestigde het **hof van beroep van Brussel** in een **arrest van 27 januari 2022** de in eerste aanleg uitgesproken straffen voor de beklagden in hoger beroep, maar het verminderde bepaalde straffen.²⁵² Een beklagde verscheen niet en werd bij verstek veroordeeld.

Het hof benadrukte dat de operationele rol die een van de beklagden in hoger beroep – de vriendin van de hoofdbeklaagde (niet in hoger beroep) – bij de uitbuiting van de prostitutie had gespeeld centraal stond, aangezien

251 Corr. Brussel Franstalig, 30 juni 2021, 47e k. (beroep).

252 Brussel, 27 januari 2022, 16e k.

zij de telefoontjes van klanten kreeg, tarieven voorstelde en de prestaties beschreef. Zij speelde deze oproepen dan door naar de mannen die de meisjes die zich prostitueerden in het oog hielden en verwees de klanten door naar de meisjes. Ze nam ook actief deel aan het onderbrengen van de meisjes en maakte misbruik van hun kwetsbare situatie.

Een andere vrouwelijke beklagde behandelde de telefoontjes van het Franse meisje en "bereidde" haar op de prostitutie voor. De rechtbank wees er in dit verband op dat de verzwarende omstandigheid van minderjarigheid voor mensenhandel is vastgesteld wanneer er wordt aangetoond dat het slachtoffer ten tijde van de feiten jonger was dan achttien jaar, ongeacht of de dader wist of had moeten weten dat het slachtoffer minderjarig was.

Een derde beklagde boekte de hotelkamers waar de meisjes zich prostitueerden, zocht voor hen een onderkomen en buitte hun prostitutie uit. Hij gaf het Franse meisje ook drugs. De laatste beklagde deed dienst als "bewaker" en leverde ook de drugs.

Het hof kende de per equivalent in beslag genomen sommen toe aan het jonge, intussen meerderjarige meisje dat zich burgerlijke partij had gesteld, en aan haar ouders, ten belope van de hun toekomende bedragen.

2.3. | Economische uitbuiting

2.3.1. | Bouw

Valse detacheringen uit Spanje

In een **vonnis van 11 februari 2022**²⁵³ sprak de **correctionele rechtbank van Brugge** zich uit over een dossier van economische uitbuiting in de bouw met verschillende slachtoffers.

Er werden zeven beklagden met de Bulgaarse, de Chileense en de Marokkaanse nationaliteit vervolgd voor onder meer mensenhandel met verzwarende omstandigheden ten aanzien van veertien slachtoffers, sociaalrechtelijke inbreuken en het lidmaatschap van of het feit een leidend persoon te zijn van een criminele organisatie. Vijf slachtoffers stelden zich burgerlijke partij.

Bij een controle op een werf in West-Vlaanderen werden vier slachtoffers aangetroffen en verhoord, waarbij er vermoedens waren van mensenhandel. Nadien werden er nog andere slachtoffers aangetroffen.

In januari 2017 werd er een gerechtelijk onderzoek opgestart en volgden er een telefonieonderzoek, af luistermaatregelen en huiszoekingen.

De slachtoffers werden gerekruteerd in Spanje, meestal via advertenties op een website. Indien de slachtoffers reageerden, kwamen zij in contact met de Spaanse firma's van de eerste, de tweede of de derde beklagde. De Spaanse firma's deden dan een beroep op een Belgische firma die de onderaannemer was van de uiteindelijke hoofdaannemer. De Belgische firma werd geleid door de vijfde beklagde en de zesde beklagde. De zevende beklagde stond in voor de logistieke operaties.

De werknemers werden rechtstreeks naar België gestuurd en niemand van hen had ooit in Spanje gewerkt. Ze maakten gebruik van valse detacheringen met vervalste A1-documenten. Er was sprake van een frauduleuze carrousel waarbij Dimona-aangiftes en bijdrageverplichtingen werden ontduken.

De rechtbank oordeelde dat de Belgische rechter bevoegd was om zich uit te spreken en dat het Belgische arbeidsrecht wel degelijk van toepassing was op de situatie. Er was namelijk geen rechtsgeldige detachering van werknemers gebeurd.

De werknemers werd beloofd dat zij rond de 1.800 euro per maand zouden verdienen. In werkelijkheid kregen ze kleine voorschotten en werden zij voor het overige niet uitbetaald. Ze werden gehuisvest in erbarmelijke omstandigheden, eerst in appartementen in de buurt van de werven waar ze op matrassen op de grond moesten slapen, nadien op een camping.

De rechtbank oordeelde dat er sprake was van mensenhandel. De werknemers bevonden zich in een kwetsbare positie en hadden gezien hun precaire sociale en verblijfsrechtelijke situatie *de facto* geen andere keuze dan zich deze woon- en arbeidsomstandigheden te laten welgevalen. Ze werkten zes dagen op zeven, hadden geen betaald verlof, kregen zo goed als geen loon en genoten geen sociale bescherming.

De rechtbank oordeelde daarnaast dat er sprake was van een criminele organisatie. Uit de hoeveelheid van feiten en de lange periode waarbinnen de groep actief was kon er worden afgeleid dat de organisatie een voortdurend karakter had. De eerste beklagde tot en met de vierde beklagde ronselden de arbeidskrachten en de vijfde beklagde tot en met de zevende beklagde regelden de werken in België. De tweede beklagde en de vijfde beklagde waren duidelijk de leiders van de organisatie.

²⁵³ Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 11 februari 2022, k. B.17 (definitief).

De beklagden werden veroordeeld tot gevangenisstraffen tussen zes maanden en twee jaar met uitstel, en tot geldboetes van 6.000 euro, gedeeltelijk met uitstel. Een beklagde kreeg een werkstraf van 120 uur. De burgerlijke partijen kregen schadevergoedingen tussen een euro provisioneel en 9.025,43 euro.

Renovatie van een privéwoning

Het **hof van beroep van Gent** boog zich in een **arrest van 7 oktober 2021**²⁵⁴ over een **vonnis van 18 september 2020**²⁵⁵ van de **correctionele rechtbank van Dendermonde**.

In eerste aanleg werden drie beklagden vervolgd onder meer wegens mensenhandel met het oog op uitbuiting door arbeid in de bouw van twee Marokkaanse broers.

De zaak werd opgestart toen de politie werd opgeroepen voor een burgerlijk geschil. Voor het huis trof ze twee werknemers aan. Zij hadden er verbleven tot ze ontdekten dat de sloten waren veranderd en hun spullen voor de deur waren gezet.

Een van de slachtoffers was in Spanje actief geweest binnen de bouwsector en had zijn eigen bedrijf. Een van de beklagden had zijn bedrijf online gevonden en had hem ingeschakeld om renovatiewerkzaamheden te verrichten in een huis in België. Er was overeengekomen dat hij 25 euro per uur zou verdienen, zijn broer 15 euro per uur. Hij werkte tien uur per dag, ook in het weekend. Hij kreeg 500 euro. Voor drie maanden moesten ze 1.500 euro huur betalen, die van hun loon werd afgetrokken. De woning was vuil en er was alleen een kleine boiler. Er was geen plaats om te douchen of te koken. De zaken begonnen uit de hand te lopen toen zij een van de beklagden om een kopie van het contract en hun geld vroegen. Daarop werden ze bedreigd.

De werknemers werden opgevangen door een gespecialiseerd opvangcentrum voor slachtoffers van mensenhandel.

De rechtbank veroordeelde de twee beklagden voor de tenlastelegging mensenhandel. De derde beklagde werd vrijgesproken omwille van twijfel. Ze werden veroordeeld tot een gevangenisstraf van een jaar (met uitstel voor een van hen) en tot een boete van 8.000 euro (deels met uitstel voor een van hen). De slachtoffers die zich burgerlijke partij hadden gesteld kregen een schadevergoeding van respectievelijk 7.120 euro en 8.852 euro als materiële en morele schadevergoeding.

Tegen deze beslissing werd beroep aangetekend door de beklagden en het Openbaar Ministerie. Het hof oordeelde ten aanzien van de eerste beklagde dat ook hij minstens op grond van twijfel moest worden vrijgesproken. Hij fungeerde als tussenpersoon en tolk tussen de tweede beklagde en de slachtoffers. In deze feitelijke rol konden de constitutieve bestanddelen van mensenhandel niet worden verenigd: het is niet zeker dat hij de hoedanigheid van werkgever heeft willen bekleden. Daarnaast kan er niet worden geconcludeerd dat hij zich moedwillig schuldig heeft gemaakt aan mensenhandel. Op basis van de gegevens in het dossier was het pas in een eindfase voor de beklagde duidelijk dat de slachtoffers niet vergoed en botweg gedumpt zouden worden. Uit de gegevens in het dossier blijkt dat hij zich daardoor van de andere beklagde had gedistantieerd.

Ten aanzien van de tweede beklagde oordeelde het hof alleen over de strafmaat omwille van de beperkte saisine in hoger beroep. Alleen de boetevervangende gevangenisstraf werd daar herleid van 150 dagen naar drie maanden.

De vrijspraak van de derde beklagde werd bevestigd door het hof.

De vordering van de burgerlijke partijen ten aanzien van de eerste beklagde werd ongegrond verklaard omwille van de vrijspraak.

De tweede beklagde diende een cassatieberoep in, omdat het hof van beroep verkeerdelijk alleen over de strafmaat geoordeeld had en niet over alle andere beschikkingen van het eerste vonnis waartegen hij beroep had ingediend. Het **Hof van Cassatie** oordeelde in zijn van **arrest van 1 februari 2022**²⁵⁶ inderdaad dat het hof van beroep zich ook had moeten uitspreken over alle andere grieven van de eerste beklagde en vernietigde het arrest op dat vlak. Het verwees de zaak naar het hof van beroep van Antwerpen.

2.3.2. | Transport

Carrousel van frauduleuze detachering en onopzettelijke doodslag

Het **hof van beroep van Gent** boog zich in een **arrest van 20 januari 2022**²⁵⁷ over een zaak van mensenhandel met het oog op economische uitbuiting binnen de transportsector. De **correctionele rechtbank van Brugge** had zich in een

254 Gent, 7 oktober 2021, 3e k.

255 Corr. Oost-Vlaanderen, afdeling Dendermonde, 18 september 2020, k. 13D. Zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2021, Zichtbaar onzichtbaar*, pp. 68-69 en zie de [website Myria](#).

256 Cass. 1 februari 2022.

257 Gent, 20 januari 2022, 3e k. (Cassatie 03/01/2023).

vonnis van 27 november 2020, dat in het vorige jaarverslag aan bod is gekomen²⁵⁸, al over de zaak uitgesproken.

Bij deze zaak ging het om een carrousel van frauduleuze detacheringen en onopzettelijke doodslag waarbij zes beklagden werden vervolgd. De tweede beklagde en de derde beklagde waren transportbedrijven. De eerste beklagde (een natuurlijke persoon) stond in voor de dagelijkse leiding. De vierde beklagde (vennootschap) trad op als afgevaardigd bestuurster voor de tweede, de derde beklagde en de vijfde beklagde (ook vennootschappen). De vijfde beklagde was gespecialiseerd in de verkoop van nieuwe en gebruikte paletten. De zesde beklagde was de werkgever van de palletterstellers.

De zes beklagden werden vervolgd wegens mensenhandel van vijf Poolse werknemers, van wie er twee overleden zijn door een brand in een loods die dienstdeed als slaapruiimte voor de arbeiders. De hoofdbeklaagde en twee bedrijven werden eveneens vervolgd voor onopzettelijke doodslag jegens de twee overleden Poolse mecaniciens. Bij de andere tenlasteleggingen ging het om onvrijwillige slagen en verwondingen, niet-naleving van het sociaal strafrecht en huisjesmelkerij.

Uit het dossier bleek dat verschillende ondernemingen waren opgezet in een carrousel van detacheringen om frauduleus aan de toepassing van de Belgische wetgeving te ontkomen. Het personeel werd frauduleus gelijktijdig in Polen en in België tewerkgesteld waarbij de in België actieve Poolse werknemers zelfs niet wisten voor welke Poolse firma zij werkzaam waren. De beweerde Poolse onderaannemer fungeerde in werkelijkheid louter als een doorgeefluik van goedkoop personeel dat enkel en alleen in België tewerkgesteld werd en derhalve onder het gezag stond van de Belgische klant.

De rechtbank achtte de feiten bewezen, waaronder de feiten van mensenhandel.

De eerste beklagde werd schuldig bevonden aan onopzettelijke doding, onopzettelijke slagen en verwondingen en mensenhandel van verschillende werknemers, en huisjesmelkerij. Hij werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van drie jaar met gedeeltelijk uitstel en tot een geldboete van 60.000 euro waarvan de helft met uitstel voor drie jaar. De zesde beklagde werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van vijftien maanden met gedeeltelijk uitstel en tot een geldboete van 15.000 euro waarvan 3.000 euro met uitstel voor een periode van drie jaar. De andere beklagden werden veroordeeld tot geldboetes van 18.000 euro of 45.000 euro met gedeeltelijk uitstel. Een bedrag van 1.475.408,03 euro werd verbeurdverklaard.

De moeder van een van de overleden Poolse mecaniciens die zich burgerlijke partij had gesteld kreeg een schadevergoeding van 15.000 euro voor vermengde morele en materiële schade. Myria kreeg een schadevergoeding van 5.000 euro voor vermengde morele en materiële schade.

In beroep hadden de beklagden de schending van de rechten van verdediging en de verjaring ingeroepen maar het hof ging niet mee in hun redenering. Het hof oordeelde dat de vijf Poolse arbeiders die overleden waren of gewond raakten in de brand in de loods ontegensprekelijk gekwalificeerd moesten worden als slachtoffers van mensenhandel. De vijf slachtoffers werden allemaal geworven en gehuisvest door de eerste beklagde en de firma's die rond zijn persoon waren opgebouwd. Het hof oordeelde dat zij zich in een situatie bevonden die in strijd was met de menselijke waardigheid. Volgens het hof waren de feiten bewezen.

Het hof oordeelde dat het duidelijk was dat de slaapplaats een loods betrof, die geenszins kon doorgaan voor een volwaardige gezinswoning om zestien personen in menswaardige omstandigheden te huisvesten, met maar één toilet, lavabo en douche. De elektriciteit was bovendien gebrekkig en rudimentair, de loods werd heringericht met brandbaar isolatiemateriaal, ...

Daarnaast vormden ook de werkomstandigheden en de verloning een schending van de menselijke waardigheid. Daarbij moet er vooral worden bekeken wat *de facto* werd betaald voor het aantal te presteren uren. De Belgische lonen moesten daarbij in acht worden genomen om na te gaan of een loon al dan niet aanvaardbaar is. Uit het strafdossier blijkt voldoende dat de slachtoffers werden ingeschakeld in ruil voor een verloning die de grens van de menselijke waardigheid niet bereikte. Bij wijze van voorbeeld verwijst het hof naar verklaringen van een slachtoffer dat 6 euro per uur verdiende en 1.500 euro per maand (wat neerkomt op 250 werkuren en 25 werkdagen van 10 uren). Anderen hadden verklaard dat zij 800 euro per maand verdienden, wat neerkwam op 5 euro per uur met daarbovenop 'gratis' 'huisvesting'. Gelet op deze vaststellingen stond het voor het hof vast dat de verdiensten in strijd waren met de menselijke waardigheid, mede gelet op de arbeidsduur.

Volgens het hof was het duidelijk dat alle beklagden noodzakelijke medehulp geleverd hadden, en dat door mee te werken aan de werving, de overbrenging en de huisvesting van de Poolse arbeiders.

Wat de vijfde beklagde en de zesde beklagde betreft, waaronder een vennootschap, hervormde het hof het vonnis en sprak het de beklagden vrij voor de

²⁵⁸ Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 27 november 2020, k. B17. Zie ook Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2021, Zichtbaar onzichtbaar*, pp. 69-70 en *Correctionele rechtbank van Brugge, 27 november 2020 | Myria*.

mensenhandel ten aanzien van de drie slachtoffers die waren tewerkgesteld als mecaniciens. Zij hadden namelijk alleen een verantwoordelijkheid gehad ten aanzien van de palletherstellers en niet ten aanzien van de mecaniciens en de chauffeurs.

De eerste beklagde werd opnieuw schuldig bevonden aan onopzettelijke doding, onopzettelijke slagen en verwondingen en mensenhandel van verschillende werknemers, en huisjesmelkerij. Hij werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van drie jaar met uitstel op vijf jaar en tot een geldboete van 25.000 euro. Hij werd voor tien jaar ontzet uit zijn rechten en een bedrag van 924.000 euro werd verbeurdverklaard. De zesde beklagde werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van vijftien maanden met volledig uitstel op vijf jaar en tot een geldboete van 18.000 euro.

De andere beklagden werden veroordeeld tot geldboetes tussen de 30.000 euro en de 60.000 euro zonder uitstel. Grote bedragen werden verbeurdverklaard maar de bedragen werden door het hof aangepast.

De schadevergoedingen voor de burgerlijke partijen werden bevestigd, behalve voor wat de gedeeltelijke vrijspraken betreft voor de vijfde beklagde en de zesde beklagde.

2.3.3. | Horeca

In Marche is een dossier inzake mensenhandel binnen een pizzeria behandeld.

In dit dossier werden twee Tunesische onderdanen (een koppel) en hun vennootschap als burgerlijk aansprakelijke vervolgd voor verschillende tenlasteleggingen: mensenhandel met het oog op uitbuiting door arbeid van een Tunesische werknemer, met verzwarende omstandigheden, en meerdere tenlasteleggingen inzake sociaal strafrecht (waaronder het niet betalen van loon).

De werknemer stelde zich burgerlijke partij.

Het dossier werd opgestart toen politieagenten in het kader van een ander dossier rond mensenhandel een buurtonderzoek in Vielsalm verrichtten. Ze stapten een pizzeria binnen, waar ze werden begroet door een persoon, de werknemer die zich burgerlijke partij zou stellen, die gekleed was als een *pizzaiolo* en bezig was pizzadeeg te maken. Hij leek nogal gespannen en vertelde hun in gebroken Frans dat het zijn eerste werkdag was. De vrouwelijke beklagde legde de politieagenten toen een door Italië voor deze werknemer

afgegeven identiteitskaart voor. Daarop werd een proces-verbaal wegens onwettig verblijf opgesteld.

De werknemer zou een paar maanden later door de politie worden verhoord. Hij had er zich op eigen initiatief aangeboden, nadat een andere dienst hem naar hen had doorverwezen. Hij wilde zijn situatie aanklagen. Hij gaf uitleg over de manier waarop hij in België was aangekomen, via Italië, over de arbeidsvoorwaarden in de pizzeria en over zijn verblijfsomstandigheden. Een paar dagen later werd hij ondervraagd door sociaal inspecteurs, die indicaties van mensenhandel vonden.

Aansluitend vonden meerdere controles en onderzoekstaken plaats (verhoor, buurtonderzoek, ...).

In een **vonnis van 19 november 2021** hield de **correctionele rechtbank van Marche**²⁵⁹ rekening met de tenlasteleggingen, waarbij er wel enkele werden beperkt. Volgens de rechtbank was er sprake van mensenhandel: de beklagden hadden de werknemer gerekruteerd, om zijn arbeidskracht ter beschikking te stellen. In dit verband deed het feit dat de werknemer zelf contact met de beklagden had opgenomen omdat hij op zoek was naar werk niet ter zake. De beklagden gaven hem ook onderdak. De tewerkstelling vond plaats onder omstandigheden die in strijd waren met de menselijke waardigheid en dat gedurende meer dan twee jaar (loon van 150 à 200 euro per week; 6 dagen/7, tussen 9 en 11 uur werk per dag; zwartwerk, met beloften rond regularisatie die niet werden nagekomen).

De rechtbank veroordeelde de beklagden tot respectievelijk twaalf en tien maanden gevangenisstraf met uitstel en tot een geldboete van 8.000 euro deels met uitstel, en tot betaling aan de burgerlijke partij, samen met de burgerlijk aansprakelijke vennootschap, van 1.500 euro voor de morele schade en 1 euro provisioneel voor de materiële schade.

2.3.4. | Bakkerij

Bij verschillende beslissingen gaat het om feiten van mensenhandel in bakkerijen. Ze werden behandeld in Brussel, Mechelen en Marche.

In een **vonnis van 16 februari 2022** sprak de **Nederlandstalige correctionele rechtbank van Brussel**²⁶⁰ zich uit over een zaak van mensenhandel in een Marokkaanse koekjesbakkerij.

Twee beklagden met de Nederlandse nationaliteit werden vervolgd voor mensenhandel met het oog op economische

259 Corr. Luxemburg, afdeling Marche-en-Famenne, 19 november 2021, 14e k., nr. 2021/277 (definitief).

260 Corr. Brussel, Nederlandstalig, 16 februari 2022, k. 25N (beroep).

uitbuiting, de tewerkstelling van werknemers in onwettig verblijf en andere sociaalrechtelijke inbreuken. Er waren meerdere slachtoffers, afkomstig uit Marokko, maar slechts een slachtoffer stelde zich burgerlijke partij.

In oktober 2019 werd een controle uitgevoerd door de sociale inspectie en de politiediensten in de Marokkaanse koekjesbakkerij. Er werden tien personen aan het werk aangetroffen en verhoord.

De rechtbank oordeelde dat het op basis van alle elementen uit het strafdossier vaststond dat er sprake was van werkomstandigheden in strijd met de menselijke waardigheid. De ruimtes waar de mensen werkten waren niet geschikt voor de activiteiten die ze deden, de werkomstandigheden waren lamenteus en de gevaren en veiligheidsrisico's waren heel groot (brand, giftige dampen, ...). De werknemers klopten lange uren, sliepen samen in een appartement of op een matras in een aanpalende ruimte van de bakkerij. Hun verloning lag ver onder het minimum. Ze waren tewerkgesteld zonder sociale bescherming of verzekering. Ze bevonden zich allemaal in een precaire toestand en dus was het eenvoudig om controle over deze personen uit te oefenen.

De bakkerij werd in 2021 failliet verklaard.

De beklagden werden schuldig bevonden, ook voor mensenhandel. Ze werden veroordeeld tot een gevangenisstraf van achttien maanden, gedeeltelijk met uitstel en tot een geldboete van 38.400 euro. Het slachtoffer kreeg een materiële schadevergoeding van 10.727,46 euro en een morele schadevergoeding van 500 euro.

In het dossier dat de **correctionele rechtbank van Mechelen op 21 januari 2022**²⁶¹ heeft behandeld gaat het om tussen 2011 en 2020 gepleegde feiten in een Marokkaanse bakkerij.

De twee beklagden waren respectievelijk de zaakvoerder van de bakkerij met meerdere filialen en de curator voor de failliet gegane vennootschap. De vennootschap is een opvolger van een vennootschap die eerder failliet was verklaard. Los van de mensenhandel, werden zij ook vervolgd voor andere sociaalrechtelijke inbreuken.

Bij meerdere controles werden er door de inspectiediensten personen in onwettig verblijf aangetroffen in de bakkerij, onder wie ook de burgerlijke partij.

In een vonnis van 19 maart 2021 van de correctionele rechtbank van Mechelen was de beklagde voor vergelijkbare feiten maar voor een kortere periode veroordeeld en hij beriep zich bijgevolg op het '*non bis in idem*'-beginsel. De rechtbank

oordeelde dat het inderdaad ging om vergelijkbare feiten maar dat de veroordeling betrekking had op andere feiten, andere personen en een andere periode.

De rechtbank achtte de feiten van mensenhandel bewezen. Het slachtoffer, de burgerlijke partij, moest jarenlang – minstens sinds 2012 – 's nachts werken, zonder pauzes en voor een bijzonder laag loon. Hij genoot geen sociale bescherming, werkte 7/7 en werd met camera's in de gaten gehouden door de beklagde. Hij leefde in een ruimte boven de bakkerij, zonder douche en zonder toilet, waar hij op een matras sliep. Hij bevond zich in een zwakke positie, sprak geen Nederlands en had geen geldige verblijfspapieren. Dat kon worden vastgesteld aan de hand van de gedetailleerde verklaringen van het slachtoffer en de andere werknemers, vaststellingen van de sociaal inspecteurs en de politie, via vingerafdrukken en foto's. In 2012 was het slachtoffer namelijk al eens bij een controle aangetroffen door de inspectiediensten en er waren destijds vingerafdrukken genomen.

De feiten van mensenhandel waren ook materieel en moreel toerekenbaar aan de tweede beklagde, de vennootschap, maar de incriminatieperiode werd ingeperkt aangezien de vennootschap pas werd opgericht in mei 2019.

De eerste beklagde werd veroordeeld tot een bijkomende gevangenisstraf van een jaar, verleend met probatie-uitstel. Voorts werd er een som van 15.000 euro verbeurdverklaard. De tweede beklagde werd tot een verbeurdverklaring van 5.000 euro veroordeeld.

Het slachtoffer kreeg een schadevergoeding: een provisionele materiële schadevergoeding van 5.000 euro en een definitieve morele schadevergoeding van 9.000 euro.

In het **in Marche behandelde dossier** werden een Italiaanse beklagde en zijn vennootschap vervolgd wegens mensenhandel met het oog op uitbuiting door arbeid van een Congolese onderdaan, wegens mensensmokkel van diezelfde persoon, allebei met verzwarende omstandigheden, en ook wegens meerdere tenlasteleggingen inzake sociaal strafrecht betreffende verschillende werknemers, onder wie de Congolees.

De beklagde is de zaakvoerder van een bakkerij.

De Congolese werknemer stelde zich burgerlijke partij maar is niet verschenen.

Het dossier werd opgestart na een klacht van een echtpaar dat als vrijwilliger had meegewerkt aan de restauratie van het gebouw waarin de bakkerij zou worden gevestigd. Zij hadden

261 Corr. Antwerpen, afdeling Mechelen, 21 januari 2022, k. MC7 (definitief).

de feiten van economische uitbuiting van de Congolese werknemer door de beklaagde aangeklaagd. Die zou in de kelder slapen en 's nachts schoonmaaktaken uitvoeren. De inspectiedienst van de RSZ stelde een verslag op waarin er sprake was van meerdere onregelmatigheden met betrekking tot deze bakkerij. Er volgde een gerechtelijk onderzoek waarbij verschillende onderzoeksdaden werden verricht (huiszoeking in de bakkerij waar de Congolese werknemer aan het werk bleek te zijn maar vluchtte voordat hij werd opgepakt, huisbezoek boven de bakkerij waar het slachtoffer zou hebben geslapen). Tijdens zijn verhoor verklaarde de werknemer dat hij ongeveer vijf jaar had gewerkt (aanvankelijk ging het om een opleiding met de belofte dat hij na afloop een bakkerij zou overnemen) en dat hij ongeveer 80 euro per week verdiende. De werknemer werd opgevangen in een gespecialiseerd opvangcentrum voor slachtoffers.

In een **vonnis van 19 november 2021** hield de **correctionele rechtbank van Marche**²⁶² rekening met de meeste tenlasteleggingen, zonder de verzwarende omstandigheden, zowel voor de beklaagde als voor de vennootschap. Volgens de rechtbank was er sprake van mensenhandel: de beklaagde had de werknemer gerekruteerd om zijn arbeidskracht ter beschikking te stellen in zijn bakkerij. In dat verband deed het feit dat de werknemer zelf contact met de beklaagde had opgenomen of opnieuw had opgenomen, omdat hij op zoek was naar werk of een opleiding als bakker wou volgen, niet ter zake. De beklaagde gaf hem ook onderdak. De tewerkstelling vond plaats in omstandigheden die in strijd waren met de menselijke waardigheid en dat gedurende meer dan vier jaar (loon van gemiddeld 80 euro per week; buitensporig lange werkuren (van 83,5 tot 87,5 uur per week; zwartwerk; angst om door de politie te worden opgepakt; onevenwichtige relatie met de werkgever, die hem loze beloften deed, zoals de overname van een bakkerij of de hoop op regularisatie).

Met betrekking tot de mensensmokkel oordeelde de rechtbank dat de beklaagde heeft bijgedragen tot het illegale verblijf van de Congolese werknemer, aangezien hij financieel voordeel heeft gehaald uit de economische uitbuiting van het slachtoffer, dat in het zwart werkte.

De rechtbank veroordeelde de beklaagde tot een gevangenisstraf van achttien maanden met uitstel en tot een geldboete van 24.000 euro deels met uitstel; de vennootschap kreeg een geldboete van 32.000 euro, deels met uitstel.

2.3.5. | Schoonmaak

Vrijspraak omwille van twijfel over de mensionwaardige omstandigheden

In een dossier dat beoordeeld werd door de **correctionele rechtbank van Antwerpen** in een **vonnis van 7 mei 2021**²⁶³ werden vier beklaagden, met de Turkse, de Nederlandse, de Duitse en de Belgische nationaliteit, vervolgd voor daderschap en mededaderschap bij (onder meer) feiten van mensenhandel met het oog op economische uitbuiting van verschillende slachtoffers. Daarnaast werden ze ook vervolgd voor verschillende sociaalrechtelijke inbreuken, deelname aan een criminele organisatie en het witwassen van gelden.

De beklaagden waren achtereenvolgens de zaakvoerders van een bvba tijdens de periode van de feiten van 2009-2011, 2013-2016 en 2016. De vennootschap had als maatschappelijk doel het reinigen van gebouwen. De vennootschap werd in 2016 failliet verklaard.

Het strafonderzoek omvatte twee luiken:

Enerzijds was er naar aanleiding van twee klachten over de mensionwaardige werkomstandigheden en verschillende sociale controles op het bedrijfsterrein een onderzoek gevoerd naar mogelijke feiten van mensenhandel en sociaalrechtelijke inbreuken. Anderzijds was er na een melding van de Cel voor Financiële Informatieverwerking (CIF) omtrent aanwijzingen van het witwassen van gelden bekomen via sociale fraude en handel van clandestiene arbeidskrachten een onderzoek gestart naar financieel-economische inbreuken.

Midden 2014 werd op vraag van Payoke een man met de Algerijnse nationaliteit gehoord door de Toezicht op de Sociale Wetten (TSW) Inspectie. De man, in onwettig verblijf, verklaarde uitgebuit te worden door de schoonmaakfirma. Hij moest dertien uur per dag werken voor een laag loon, gedurende zes dagen per week. Soms kreeg hij 60 euro per week, soms niets. In 2016 werd de federale gerechtelijke politie (FGP) geïnformeerd over een man met de Marokkaanse nationaliteit die werd tewerkgesteld in mensionwaardige omstandigheden en werd uitgebuit door het schoonmaakbedrijf. Hij moest vele uren werken in onhygiënische omstandigheden zonder beschermingskledij en er waren problemen met de uitbetaling van zijn loon. Hij werd af en toe uitbetaald en kreeg dan 30 à 50 euro per dag. Hij woonde in erbarmelijke omstandigheden. Er vonden verschillende controles plaats door de sociale inspectie in de bedrijfsgebouwen waarbij telkens verschillende personen werden aangetroffen die zonder verblijfsdocumenten of arbeidsvergunningen werkten, zonder arbeidsovereenkomst en zonder Dimona-aangifte.

²⁶² Corr. Luxemburg, afdeling Marche-en-Famenne, 19 november 2021, 14e k., nr. 2021/276 (beroep).

²⁶³ Corr. Antwerpen, afdeling Antwerpen, 7 mei 2021, k. AC5 (definitief).

De sociale inspectie stelde ook een aanzienlijke discrepantie vast tussen de omzet en de totale som aan brutolonen die de werkgever had aangegeven bij de RSZ. Er werden voorts aanzienlijke sommen geld in contanten opgenomen van de vennootschapsrekening. Er vond een huiszoeking plaats in de privéwoning van een van de beklagden waarbij de volledige boekhouding en de harde schijven van de computers in beslag werden genomen.

Wat de feiten van mensenhandel betreft, oordeelde de rechtbank dat er niet boven elke gerede twijfel kon worden vastgesteld dat de beklagden daadwerkelijk personen aan het werk zouden hebben gezet in omstandigheden die in strijd waren met de menselijke waardigheid en/of dat zij daarbij misbruik zouden hebben gemaakt van de kwetsbare toestand waarin deze personen zich bevonden. Het loutere feit dat de betrokken werkkrachten zich illegaal in België bevonden en op vrijwillige basis een appartement of kamer huurden van de eerste beklagde, of dat door de beklagden mogelijk sociaalrechtelijke inbreuken werden gepleegd volstaat hiertoe niet. De rechtbank stelde bovendien vast dat er geen verder onderzoek was gevoerd naar de concrete werk- en leefomstandigheden van de betrokken werkkrachten. In deze omstandigheden kon de rechtbank dan ook niet vaststellen dat de beklagden zich schuldig hadden gemaakt aan het misdrijf mensenhandel en werden ze daarvan vrijgesproken.

De beklagden werden wel veroordeeld voor verschillende sociaalrechtelijke inbreuken en witwassen van gelden.

2.3.6. | Huishoudelijk werk

Verschillende beslissingen hadden betrekking op de sector van het huishoudelijk werk. Bij twee daarvan ging het om feiten die respectievelijk door een diplomaat en een Europees ambtenaar zijn gepleegd.

Het **hof van beroep van Gent** boog zich in een **arrest van 18 november 2021**²⁶⁴ over een zaak van moderne slavernij in de huishoudhulp van drie Bulgaarse slachtoffers beoordeeld door de **correctionele rechtbank van Gent** in een **vonnis van 7 oktober 2020** dat in een vorig jaarverslag aan bod is gekomen²⁶⁵.

Het onderzoek door de politie gebeurde in twee fasen. In de periode van augustus 2018 en een jaar later in april-september 2019. De feiten kwamen voor het eerste ter ore van de Gentse lokale politie naar aanleiding van de ambtshalve afvoering van een van de beklagden. Bij een buurtonderzoek vermeldten verschillende buurtbewoners feiten van ernstige

geweldpleging tegen onder meer een inwonende man met een handicap. De beklagden en de slachtoffers werden verhoord maar ontkenden alles, waardoor de beklagden door de politie 'ontseind' werden.

In april 2019 werd de politie opnieuw verwittigd omtrent terugkerende verwondingen van een van de slachtoffers. Er waren verschillende nieuwe klachten van buurtbewoners bij de politie binnengekomen. Getuigen omschreven de slachtoffers als de slaven van de beklagden. Ditmaal legde het slachtoffer wel verklaringen af over zijn erbarmelijke leefomstandigheden. In het verdere onderzoek kwam aan het licht dat er nog een tweede en een derde slachtoffer waren. Het tweede slachtoffer legde gelijklopende verklaringen af. Het derde slachtoffer werkte als zogezegde aandeelhouder als zelfstandige voor de pitazaak van de tweede beklagde. De beklagden hadden samen met familieleden een hele frauduleuze constructie met vennootschappen gecreëerd.

De rechtbank achtte de beide beklagden (vader en zoon) schuldig aan de tenlastelegging mensenhandel. De rechtbank verwees daarbij naar "het houden van hulpbehoevende landgenoten in een systeem van moderne slavernij, met gebruik van zwaar en zinloos geweld". De slachtoffers werden ontegensprekelijk tewerkgesteld in strijd met de menselijke waardigheid. De eerste beklagde werd ook schuldig geacht aan het opzettelijk toedienen van slagen en verwondingen. De twee beklagden hadden een zwaar strafverleden en werden allebei veroordeeld tot een gevangenisstraf van vier jaar en tot een geldboete van 24.000 euro.

De burgerlijke partijen kregen schadevergoedingen van 21.232,62 euro voor het eerste slachtoffer (materiële schadevergoeding en morele schadevergoeding), 10.975,63 euro voor het tweede slachtoffer (materiële schadevergoeding en morele schadevergoeding). Payoke kreeg 2.500 euro.

In beroep achtte het hof de tenlasteleggingen opnieuw bewezen. Het trad de motivering van de eerste rechter integraal bij. Het hof ging dieper in op de constitutieve bestanddelen, het materiële en het morele element, van het misdrijf mensenhandel. Op basis van de gegevens uit het strafdossier meende het dat de slachtoffers ontegensprekelijk in strijd met de menselijke waardigheid werden tewerkgesteld door de beklagden. Ze moesten in mensonterende omstandigheden leven en werken, dienden te werken voor een bijzonder laag loon of geen loon. Een van de slachtoffers werd zelfs buiten zijn weten om ingezet als vennoot van een van de pitazaken. Twee slachtoffers waren naar België gelokt door de beklagden onder valse voorwendselen, zoals dat ze hier medische verzorging of werk zouden krijgen. Eenmaal in

²⁶⁴ Hof van beroep Gent, 18 november 2021, 3e k.

²⁶⁵ Corr. Oost-Vlaanderen, afdeling Gent, 7 oktober 2020, k. G29. Zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2021, Zichtbaar onzichtbaar*, pp. 73-75 en [Correctionele rechtbank van Gent, 7 oktober 2020 | Myria](#).

België werd er misbruik gemaakt van hun kwetsbare positie ten gevolge van hun onwettige en preciaire administratieve situatie. Bijgevolg was voor het hof ook de verzwarende omstandigheid bewezen. Een van de slachtoffers was bovendien slachtoffer van chronische fysieke verwaarlozing en fysieke en psychische agressie vanwege de beklagde. Dat werd vastgesteld door een gerechtsgeneesheer. Het hof hield er wel rekening mee dat voor een deel van de feiten van de tenlastelegging van geen Dimona-aangifte de eerste beklagde al in een eerder vonnis was veroordeeld.

De beide beklagden werden veroordeeld tot een effectieve gevangenisstraf van zesendertig maanden en tot geldboetes van 24.000 euro. De schadevergoedingen voor de slachtoffers werden bevestigd.

Huishoudhulp bij diplomaten

De **Nederlandstalige correctionele rechtbank van Brussel** sprak zich in een **verstekvonnis van 15 december 2021**²⁶⁶ uit over een zaak van moderne slavernij.

De beklagden waren een diplomatenkoppel uit Koeweit. Ze werden vervolgd voor mensenhandel met het oog op economische uitbuiting, het niet-uitbetalen van lonen en andere sociaalrechtelijke inbreuken. Het slachtoffer, een vluchteling uit Ethiopië, was in handen gevallen van mensenhandelaren en was zo in Koeweit bij de beklagden terechtgekomen. In 2012 begon ze als huishoudhulp. Zij moest er 7/7 werken en diende 24 uur per dag klaar te staan voor het koppel en hun kinderen. Ze had geen contact met de buitenwereld, geen eigen leven en nauwelijks persoonlijke bezittingen. Zij verdiende nauwelijks geld. Ze mocht eten als het gezin gegeten had en dan nog alleen wat er over bleef. Als ze boos waren, scholden ze haar uit. Ook de kinderen deden dat. In 2017 werd zij samen met het gezin naar België overgebracht. Ze mocht het huis niet verlaten. Als het gezin er niet was, werd het huis afgesloten. Het koppel hield haar paspoort bij. Ze kon pas ontsnappen toen het koppel 's nachts de sleutels op de deur had laten zitten. Ze vluchtte en werd nadien opgevangen door PAG-ASA.

De rechtbank oordeelde eerst en vooral dat het koppel wel degelijk kon worden vervolgd voor de feiten volgens het Verdrag van Wenen inzake Diplomatiek verkeer. De beklagde had ondertussen zijn diplomatieke functie beëindigd en het koppel was teruggekeerd naar Koeweit. Bovendien strekt volgens het Verdrag de diplomatieke immuniteit, zodra de diplomatieke functie ten einde is gekomen, zich alleen tot handelingen die de diplomaat heeft gesteld bij de uitoefening van zijn taken als lid van de diplomatieke missie. De uitbuiting van huispersoneel binnen de private residentie is geen officiële, diplomatieke handeling.

De beklagden lieten verstek gaan maar de rechtbank oordeelde dat de feiten op basis van de elementen in het strafdossier bewezen waren. Ze oordeelde in het bijzonder dat de verklaringen van het slachtoffer consistent waren en er geen redenen waren om aan deze te twijfelen.

De beklagden werden bij verstek veroordeeld tot een gevangenisstraf van twee jaar en tot een geldboete van 12.000 euro.

Het slachtoffer en PAG-ASA hadden zich burgerlijke partij gesteld. Het slachtoffer kreeg een materiële en morele schadevergoeding van in totaal 33.327,44 euro (waarvan 5.000 euro morele schadevergoeding). PAG-ASA kreeg geen schadevergoeding, omdat het voor de rechtbank niet duidelijk was welke schade de vzw zou hebben geleden.

Huishoudhulp bij een Europese ambtenaar

Een echtpaar, waarvan de echtgenoot een Europese ambtenaar is, werd vervolgd wegens mensenhandel van hun Afrikaanse kindermisje en voor tenlasteleggingen inzake sociaal strafrecht.

Het slachtoffer stelde zich burgerlijke partij.

Het koppel had een tijdje in Senegal gewoond omdat de man er zijn werk had, en daar hadden ze een dienstmeisje aangeworven. Toen ze naar België waren verhuisd, was de werkster meegekomen. Een arbeidsovereenkomst voor dienstboden werd ondertekend en volgens de loonfiches zou zij na fiscale en sociale afhoudingen netto 1.400 euro ontvangen. Een bankrekening was geopend op haar naam en op naam van de echtgenoot.

Na analyse van de verrichtingen op deze bankrekening bleek dat behalve ongerechtvaardigde geldopnames en uitgaven, ook systematisch bedragen werden gerecupereerd die als loon of jaarlijkse vakantie waren uitbetaald. De beklagden betwistten niet dat de werkneemster tijdens de gehele duur van haar dienstverband (meer dan tien jaar) niet over haar loon had kunnen beschikken en evenmin toegang had tot de bankrekening waarop dat loon werd gestort.

Zowel het slachtoffer als de beklagden werden verhoord. Er vond ook een huisbezoek met toestemming plaats.

Het slachtoffer woonde in een kamer die in de kelder was ingericht (ze noemde zichzelf "*madame cave*"), ze maakte schoon en zorgde voor de kinderen. Ze werkte van 6u30 tot 23u30 (17 uur per dag). Ze had geen bankkaart en kon geen geld van haar rekening afhalen, omdat de echtgenote de kaart bij zich hield. Vakantie nam ze nooit.

²⁶⁶ Corr. Brussel Nederlandstalig, 15 december 2021, k. 25N (verzet).

In zijn **vonnis van 20 april 2022** is de **correctionele rechtbank van Brussel**²⁶⁷ van oordeel dat de twee leden van het echtpaar de werkgevers zijn, in de zin van "iedere natuurlijke persoon die gezag uitoefent over het personeel, ongeacht de titel ervan".

In een uitvoerige motivering oordeelt de rechtbank dat er wel degelijk sprake was van mensenhandel: het echtpaar heeft het slachtoffer onderdak geboden om haar te laten werken in omstandigheden die in strijd waren met de menselijke waardigheid. Bij de beoordeling van dit criterium houdt de rechtbank rekening met verschillende omstandigheden: ze moest op elk uur van de dag beschikbaar zijn voor de beklagden, materiële verblijfsomstandigheden (kelder van het gebouw met zeer rudimentair en verouderd comfort, met sporen van schimmel en vocht), gebrek aan voorzieningen op vlak van veiligheid, hygiëne en welzijn op de werkplek, geen enkele toegang tot informatie of cultuur (geen mogelijkheid om televisie te kijken in een begrijpelijke taal, en die achteraf werd afgenomen), geen betaling van loon, geen enkele mogelijkheid om een sociaal of gezinsleven te hebben.

De rechtbank hield ook rekening met de verzwarende omstandigheden van gezag over het slachtoffer en misbruik van een kwetsbare situatie, en met de tenlasteleggingen op het vlak van sociaal strafrecht.

De beklagden werden respectievelijk veroordeeld tot een gevangenisstraf van twee jaar met uitstel en tot een geldboete van 6.000 euro, en tot een gevangenisstraf van vijftien maanden met uitstel en tot een geldboete van 6.000 euro. De rechtbank gelastte de verbeurdverklaring van het gebouw en wijst de opbrengst bij voorrang toe aan de burgerlijke partij. De beklagden werden veroordeeld tot betaling aan het slachtoffer van 216.000 euro bruto provisioneel.

2.3.7. | Kapsalon

Op **21 december 2021** behandelde de **correctionele rechtbank van Brussel** een dossier rond een kapsalon.²⁶⁸

Drie beklagden met de Belgische nationaliteit maar van Palestijnse afkomst werden vervolgd wegens mensenhandel met het oog op de uitbuiting door arbeid van twee Marokkaanse onderdanen en wegens verschillende tenlasteleggingen op het vlak van sociaal strafrecht.

Het dossier werd opgestart toen een van de beklagden om een politie-interventie in een kapsalon vroeg, waarbij hij verklaarde het pand te mogen gebruiken en daarbij een huurovereenkomst voorlegde. Een van de werknemers was

ook aanwezig. Hij zei dat hij een arbeider was en dat zijn baas, de hoofdbeklaagde, over alle huurdocumenten beschikte. Hij beschreef zijn werkomstandigheden: zeven dagen op zeven, van 10 tot 20 uur voor 50 à 70 euro per week (nooit meer dan 350 euro per maand) en dat al meer dan twee jaar. Zijn baas had hem vanaf het begin een arbeidsovereenkomst beloofd maar is die belofte nooit nagekomen. Hij sliep ergens achteraan de winkel. Behalve zijn baas zouden ook twee partners van zijn uitbuiting profiteren. De politieagenten stelden vast dat er geen badkamer of douche was, en evenmin een ruimte om te koken. Dat laatste deed hij op een gaspfit. Hij was hier onwettig. Zijn baas en zijn partners (de twee andere beklagden) zouden verschillende kapsalons hebben, waar ze andere mensen zonder papieren zouden uitbuiten. Hij verklaarde ook dat de drie beklagden vennootschappen naar elkaar doorschoven, er een aantal van die personen in opnamen om hen te regulariseren, om ze vervolgens failliet te verklaren.

Het onderzoek werd verricht op basis van verklaringen van werknemers, zendmastbepalingen, een buurtonderzoek en diverse controles in de kapsalons, waar het andere slachtoffer (ook een werknemer) zou worden aangetroffen.

De rechtbank hield rekening met de tenlastelegging mensenhandel maar alleen in hoofde van de hoofdbeklaagde, met name op basis van de verklaringen van de werknemers, die in het geval van een van hen zijn bevestigd na het uitlezen van zijn telefoon en na het buurtonderzoek. Hij oordeelde dat de beide mannen wel degelijk in een kapsalon waren tewerkgesteld, in bestaansonzekerheid en totale afhankelijkheid van hun werkgever. Bovendien werd dat werk verricht in omstandigheden die in strijd waren met de menselijke waardigheid (slechte materiële woonomstandigheden, onwettig verblijf waardoor ze kwetsbaar waren, geen sociale bescherming, buitensporig aantal werkuren, beperkte bezoldiging, ruim onder het minimumuurloon, een sociaal of gezinsleven was onmogelijk).

De rechtbank oordeelde dat de hoofdbeklaagde de beide slachtoffers had gerekruteerd en ondergebracht met het oog op uitbuiting. De twee andere beklagden daarentegen werden vrijgesproken bij gebrek aan bewijs dat ze bij de feiten betrokken waren en omdat ze ontkenden.

Zo hield de rechtbank ook rekening met de tenlasteleggingen inzake sociaal strafrecht, maar alleen voor de hoofdbeklaagde, die als de werkgever werd beschouwd.

De andere beklagden werden voor deze tenlasteleggingen vrijgesproken.

²⁶⁷ Corr. Brussel Franstalig, 20 april 2022, 69e k. (beroep).

²⁶⁸ Corr. Brussel Franstalig, 21 december 2021, 69e k. (beroep).

De hoofdbeklaagde werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van dertig maanden volledig met uitstel, een geldboete van 24.000 euro en een beroepsverbod van vijf jaar. Hij werd tevens veroordeeld tot betaling aan de werknemer die zich burgerlijke partij had gesteld van 74.169,75 euro materiële schadevergoeding en 14.000 euro morele schadevergoeding.

2.3.8. | Andere sectoren

Religieuze congregatie

Het **hof van beroep van Gent** boog zich in een **arrest van 2 december 2021**²⁶⁹ over een omvangrijk dossier van economische uitbuiting binnen een kloosterorde. De **correctionele rechtbank van Gent** had in een **vonnis van 26 juni 2019**²⁷⁰ de beklaagden al vrijgesproken voor mensenhandel. Dat dossier is aan bod gekomen in een vorig jaarverslag²⁷¹.

In dit dossier werden de Gentse paters augustijnen en hun overste evenals de vzw die instond voor de organisatie van evenementen in het klooster vervolgd voor verschillende sociaalrechtelijke inbreuken (tewerkstelling van vreemdelingen zonder verblijfsrecht of arbeidskaart, geen aangifte van tewerkstelling), mensenhandel, hulp bij illegale immigratie, valsheid in geschrifte en een onjuiste of onvolledige RSZ-aangifte.

Volgens het arbeidsauditoraat rekruteerde de overste van de kloosterorde in Afrika jonge seminaristen, aan wie hij een officiële functie binnen de katholieke kerk (opleiding tot het priesterschap) beloofde, terwijl zij in werkelijkheid ook gerekruteerd werden als goedkope arbeidskrachten voor de commerciële activiteiten van het klooster. De jonge seminaristen kwamen voornamelijk uit Benin, Togo en Ivoorkust. De tenlastelegging mensenhandel had betrekking op dertien personen, die zich burgerlijke partij hadden gesteld.

De beklaagden zouden eveneens valse uitnodigingen, attesten en verbintenissen tot tenlasteneming hebben opgesteld en gebruikt voor het verkrijgen van verblijfsvergunningen voor de seminaristen, met vermelding van een valse hoedanigheid als monnik of van een voorafgaande opleiding als monnik in het land van herkomst.

Tijdens een lange en gedetailleerde motivering sprak de rechtbank de beklaagden vrij voor de tenlastelegging mensenhandel, hulp bij illegale immigratie, valsheid in geschrifte en de meeste tenlasteleggingen inzake sociaal strafrecht.

Wat de mensenhandel betrof, stelde de rechtbank vast dat de kandidaat-postulanten (en hun families) goed op de hoogte waren van het feit dat zij deel zouden uitmaken van een religieuze gemeenschap waar alle inkomsten naar die gemeenschap zouden gaan en dat ze volgens de regels van die gemeenschap zouden moeten leven. Ze kregen wel degelijk de beloofde opleiding en de prestaties die ze in het klooster leverden vielen binnen het normale kader van het kloosterleven. Bovendien betaalden de paters alle verblijfskosten (reis, visum, verblijf en maaltijden) en hun vorming. Maandelijks kregen ze zakgeld en ook wat geld om kledij te kopen. Mits ze daarvoor de toestemming kregen, mochten ze ook naar buiten. Ze mochten het klooster ook definitief verlaten en de monniken zorgden ervoor dat ze konden terugkeren naar hun land van herkomst, op hun kosten.

Wat de tenlastelegging hulp bij illegale immigratie betrof, oordeelde de rechtbank dat uit het strafdossier niet bleek dat de beklaagden bewust niet-EU-burgers hadden geholpen om België binnen te komen of er te verblijven in strijd met de wetgeving.

De rechtbank weerhield maar enkele tenlasteleggingen inzake sociaal strafrecht voor vrijwilligers van wie de prestaties verder gingen dan louter vrijwilligerswerk, evenals voor het niet-aangeven van (in het zwart betaalde) overuren van twee werknemers.

De rechtbank veroordeelde de overste tot een boete van 10.800 euro, deels met uitstel, en de vzw's tot een boete van 36.000 euro, ook deels met uitstel. Gelet op de vrijspraken verklaarde de rechtbank zich onbevoegd om zich uit te spreken over de vorderingen van de burgerlijke partijen.

In beroep bevestigde het hof van beroep van Gent in grote lijnen het vonnis. Voor de tenlastelegging mensenhandel verwees het hof naar de overwegingen van de eerste rechter. De opdrachten en taken die de postulanten moesten uitvoeren moeten worden gezien in het kader van een vrijwillig religieus engagement ten aanzien van de kloosterorde. Het is niet bewezen dat zij tewerkgesteld waren in omstandigheden die in strijd waren met de menselijke waardigheid. Het feit dat de eerste beklaagde zich vaak autoritair, denigrerend en zelfs racistisch opstelde volstaat op zich niet om te spreken van globale arbeidsomstandigheden in strijd met de menselijke waardigheid. Voorts kan er niet worden aangetoond dat er misbruik werd gemaakt van hun kwetsbare positie.

Het hof achtte wel een aantal sociaalrechtelijke inbreuken en de hulp bij illegale immigratie bewezen ten aanzien

269 Gent, 2 december 2021, 3e k.

270 Corr. Oost-Vlaanderen, afdeling Gent, 26 juni 2019, k. G29w, en de [website van Myria](#).

271 Zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2020, Achter gesloten deuren*, pp. 95-96.

van de eerste en de tweede beklagde, alsook voor de tenlasteleggingen van valsheid in geschrifte. De eerste rechter had de eerste twee beklagden schuldig bevonden voor de onjuiste en onvolledige RSZ-aangiftes en het hof bevestigde dat opnieuw.

Het hof veroordeelde de eerste beklagde tot een gevangenisstraf van drie maanden en tot een geldboete van 27.000 euro en een afzonderlijke geldboete van 1.000 euro (voor de tenlastelegging van valsheid in geschrifte en hulp bij illegale migratie), allebei met uitstel op drie jaar. De tweede beklagde werd veroordeeld tot een geldboete van 9.000 euro en een afzonderlijke geldboete van 10.800 euro, beide met uitstel op drie jaar. De derde beklagde werd veroordeeld tot een geldboete van 14.400 euro met uitstel op drie jaar. Er werd bij de strafmaat rekening gehouden met de (beperkte) overschrijding van de redelijke termijn. De vorderingen van de burgerlijke partijen werden afgewezen.

Administratief werk in een reisbureau

Het **hof van beroep Antwerpen**²⁷² boog zich in zijn **arrest van 9 september 2021** over een **vonnis van de correctionele rechtbank van Antwerpen van 14 december 2020**, dat al aan bod is gekomen in een vorig jaarverslag²⁷³ over een zaak van mensenhandel met het oog op economische uitbuiting in een reisbureau en sociaalrechtelijke inbreuken. De incriminatieperiode liep van december 2017 tot december 2019. Een beklagde met de Marokkaanse nationaliteit werd vervolgd. Het Marokkaanse slachtoffer stelde zich burgerlijke partij.

Het slachtoffer werd tijdens een onaangekondigde controle aangetroffen in een reisbureau dat uitgebaat werd door de beklagde. Het slachtoffer verklaarde al 2,5 jaar op deze plaats te wonen en te werken. Hij was niet Dimona-geregistreerd en werkte zonder de nodige arbeids- en verblijfspapieren aangezien hij in irregulier verblijf in het land was en al eerder een bevel om het grondgebied te verlaten had gekregen. De beklagde had hem beloofd te helpen met zijn verblijfsdocumenten, maar die belofte bleef dode letter. Hij was gehuisvest in de kelder van het gebouw en werkte zonder contract en zonder vast loon, maar in ruil voor onderdak (in een muffe, vochtige kelder zonder voorzieningen), brood, koffie en af en toe wat geld voor sigaretten. Hij opende de zaak om 10 uur 's ochtends en sloot opnieuw af rond 19 uur. Hij ontving klanten, woog hun bagage en deed alle administratie voor de verzending van de pakketten. Alle transacties werden in boekjes genoteerd.

De beklagde voerde aan dat hij maar even weg was en dat hij – om de burgerlijke partij een plezier te doen – hem soms toeliet om te helpen bij het werk. Hij verschaftte hem onderdak nadat de burgerlijke partij daarom gesmeekt had omdat hij zich in een irreguliere verblijfssituatie bevond.

De beklagde werd schuldig bevonden aan mensenhandel en sociaalrechtelijke inbreuken (met name verzaken aan de Dimona-meldingsplicht en tewerkstelling van een vreemdeling die niet gemachtigd is om te werken). Hij werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van een jaar en tot een geldboete van 24.000 euro. Het slachtoffer kreeg een materiële schadevergoeding van 45.846,62 euro (berekening loon) en een morele schadevergoeding van 5.000 euro.

In beroep bevestigde het hof van beroep het vonnis in eerste aanleg voor wat de tenlastelegging mensenhandel betrof. De overige tenlasteleggingen werden niet meer betwist door de beklagde. Het veroordeelde de beklagde tot een gevangenisstraf van een jaar maar het beperkte de geldboete tot 8.000 euro. Het slachtoffer kreeg een schadevergoeding van 40.846,62 euro voor de materiële schade en 2.500 euro voor de morele schade.

Sorteercentrum voor metalen

Het hof van beroep van Luik heeft een zaak van metaalsorteren opnieuw behandeld, waarover de **correctionele rechtbank van Marche** zich **op 30 juni 2017** had uitgesproken.²⁷⁴ In deze zaak werden drie Belgische beklagden (twee broers en hun vader) vervolgd voor verschillende tenlasteleggingen: mensenhandel met het oog op uitbuiting door arbeid van twee onwettig verblijvende Burkinese onderdanen, mensensmokkel van diezelfde personen, hulp bij onwettig verblijf en verschillende tenlasteleggingen inzake sociaal strafrecht (zoals tewerkstelling van werknemers zonder verblijfsrecht en het niet betalen van loon).

De twee werknemers stelden zich burgerlijke partij.

De beklagden waren in eerste aanleg veroordeeld voor de tenlasteleggingen tegen hen (zonder de verzwarende omstandigheden van gezag en misbruik van een kwetsbare situatie).

De zaak werd opgestart toen een gespecialiseerd opvangcentrum voor slachtoffers van mensenhandel in augustus 2013 contact opnam met de sociale inspectie om een van de twee werknemers te horen, die de feiten van mensenhandel waarvan hij het slachtoffer was geweest wenste aan te klagen. Hij is afkomstig uit Burkina Faso en

272 Hof van Beroep Antwerpen, 9 september 2021, k. C6.

273 Corr. Antwerpen, afdeling Antwerpen, 14 december 2020, Kamer AC1. Zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2021, Zichtbaar onzichtbaar*, pp. 75-76 en de [website van Myria](#).

274 Corr. Luxemburg, afdeling Marche-en-Famenne, 30 juni 2017, 14e k. (onuitgegeven).

deed het relaas van zijn tocht naar België. Hij had twee keer tevergeefs een asielaanvraag ingediend, had in tal van kraakpanden gewoond en werkte voor een van de beklagden, een baan die hij via een vriend had gevonden. Hij moest een terrein ontruimen, om er een schroothandel te vestigen. Daarna sorteerde hij het schroot. Hij woonde samen met de andere arbeider in een caravan op het ingerichte terrein, zonder warm water of verwarming. Hoewel er was overeengekomen dat hij 25 euro per dag zou krijgen, kreeg hij uiteindelijk maar 300 euro voor drie maanden. Voor de vader van de verdachte werkte hij ook op een werf met oud ijzer in Vielsalm, waar hij het oud ijzer moest sorteren en de auto-onderdelen diende te demonteren. Hij werkte er zeven dagen op zeven, van 8 uur tot 21 uur. Een andere beklagde, de broer, runde deze sloperij. Ook daar verbleef hij in een caravan.

In maart 2014 liet het opvangcentrum de sociale inspectie weten dat een andere werknemer het slachtoffer was van de handelingen van diezelfde beklagden. De laatstgenoemde, die eveneens de Burkinese nationaliteit had, werd door twee van de beklagden tewerkgesteld op de werf van Vielsalm. Op dat moment had hij een hangende asielprocedure (hij had drie asielaanvragen ingediend, die allemaal waren afgewezen). Toen hij op een dag zijn boodschappen deed, had hij de vader ontmoet die hem een baantje had aangeboden. Hij had om een arbeidsovereenkomst gevraagd, die hij nooit heeft gekregen. Zijn loon ontving hij op heel onregelmatige tijdstippen. Hij werkte tegelijk op de werf van de andere beklagde en verbleef daar ook in een caravan.

Daarop werd een onderzoek geopend, op basis waarvan de verklaringen van de twee slachtoffers konden worden gestaafd, ondanks de ontkenningen van de beklagden: analyse van de transacties, buurtonderzoek, door de slachtoffers verstrekte materiële elementen (*rail pass* waaruit de ritten tussen de verschillende locaties bleken, foto's, uitlezen van de gsm's van de slachtoffers).

In een **arrest van 9 september 2021** bevestigde het **hof van beroep van Luik**²⁷⁵ de in eerste aanleg uitgesproken veroordelingen maar in tegenstelling tot de rechtbank hield het hof wel rekening met de verzwarende omstandigheid van misbruik van een kwetsbare situatie met betrekking tot de twee werknemers, zowel voor mensenhandel als voor mensensmokkel. In een uitvoerige motivering stelde het hof dat de burgerlijke partijen wel degelijk waren aangeworven om hun arbeidskracht ter beschikking te stellen. Rekrutering moet worden opgevat in de gewone zin van aanwerving: het volstaat voor de werkgever dat hij een baan aanbiedt aan een persoon die contact met hem opneemt. De burgerlijke partijen

kregen tevens onderdak, althans gedeeltelijk. De schending van de menselijke waardigheid bleek uit de oneerlijke beloning, de arbeidstijd, het niet aangeven van werk en de arbeidsomstandigheden. Ook het misbruik van een kwetsbare situatie stond vast, aangezien de werknemers zich ten tijde van de voor de beklagden verrichte werkzaamheden in een onwettige of preciaire administratieve situatie bevonden (vluchtelingenstatus geweigerd of in onderzoek).

Het hof stelde vast dat de redelijke termijn was overschreden en sprak daarom een eenvoudige schuldigverklaring uit.

Anders dan de rechtbank oordeelde het hof voor de burgerlijke partijen dat het niet betalen van loon als gevolg van zwartwerk, zoals *in casu*, toch aanleiding kon geven tot een schadevergoeding, aangezien de werknemers het slachtoffer van mensenhandel waren geweest. Het hof volgde daarmee niet de redenering van het Hof van Cassatie²⁷⁶, dat stelt dat het ontvangen van loon uit zwartwerk in de regel onwettige arbeid is waarvan het verlies geen aanleiding kan geven tot een schadevergoeding.

Het veroordeelde daarom één beklagde (een van de broers) tot betaling aan de burgerlijke partijen van respectievelijk meer dan 6.000 euro en meer dan 32.000 euro als materiële schadevergoeding; de andere twee (de andere broer en de vader) werden hoofdelijk veroordeeld om hun respectievelijk meer dan 6.000 euro en meer dan 17.000 euro materiële schadevergoeding te betalen. De drie werden ook veroordeeld tot het betalen van 2.500 euro morele schadevergoeding.

3. Mensensmokkel

3.1. | Europees Hof voor de Rechten van de Mens, arrest *Al Alo t. Slovakije* van 10 februari 2022

Deze zaak betreft de onterechte veroordeling van een migrantensmokkelaar op basis van verklaringen van getuigen die tijdens het proces niet konden worden gehoord. De kwesties werden getoetst aan artikel 6 (recht op een eerlijk proces) van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.²⁷⁷ De verzoeker, een Syrische onderdaan, voerde aan dat zijn proces en veroordeling wegens migrantensmokkel

275 Luik, 9 september 2021, 6e k.

276 Cass. 14 mei 2013; RG P.02.1204.F.

277 EHRM, *arrest Al Alo t. Slovakije* (verzoekschrift nr. 32084/19).

oneerlijk waren verlopen omdat een aanzienlijk deel van het bewijsmateriaal tegen hem afkomstig was van de migranten die hij had geholpen. Zij waren evenwel alleen in de eerste fase van de procedure verhoord, voordat zij Slowakije waren uitgewezen, en waren niet op zijn proces verschenen. Hij was op dat ogenblik niet vertegenwoordigd door een advocaat en had hun verhoor niet bijgewoond.

In januari 2017 werd hij ervan beschuldigd met andere personen samen te werken om migranten te smokkelen. Twee politieagenten, die hem in Bratislava in de gaten hielden, zagen hem en twee vermoedelijke migranten in een taxi stappen, die vervolgens richting de grens tussen Slowakije en Oostenrijk reed. De politieagenten onderschepten de auto en namen de migranten in hechtenis.

Zowel de verzoeker als de migranten werden verhoord. De eerstgenoemde verklaarde dat hij de laatstgenoemden als kennissen van zijn vader beschouwde en dat hij hun alleen onderdak en vervoer had verschaft. De migranten stelden evenwel dat de betrokkene hun overbrenging naar Duitsland had geregeld op basis van een vooraf gesloten en betaalde overeenkomst. In mei 2017 werd hij voor de hem ten laste gelegde feiten schuldig verklaard en tot vijf jaar gevangenisstraf veroordeeld.

Het Hof²⁷⁸ heeft ten aanzien van de verzoeker een schending van artikel 6, §§ 1 en 3, sub d, van het Verdrag (recht op een eerlijk proces/recht het oproepen en de ondervraging van getuigen te doen geschieden) vastgesteld, aangezien de procedure tegen hem in zijn geheel niet eerlijk was verlopen. Zo heeft het Hof vastgesteld dat de betrokkene zonder voldoende rechtvaardiging de mogelijkheid is ontzegd om getuigen wier verklaringen voor zijn veroordeling van belang waren geweest te ondervragen of te doen ondervragen. Hoewel het feit dat de migranten niet op Slovaaks grondgebied aanwezig waren in beginsel een geldige reden was om de verklaringen die ze in de eerste fase hadden afgelegd tot het proces toe te laten, waren er geen voldoende redenen voor hun niet-verschijnen op het proces, aangezien de autoriteiten in het bezit waren van hun adres en identiteitsdocumenten en geen van de hun ter beschikking staande middelen hadden gebruikt om ervoor te zorgen dat zij op afstand zouden verschijnen. Het Hof oordeelde ook dat er onvoldoende elementen waren om het aldus aan de verdediging berokkende nadeel te compenseren. Het feit dat de verzoeker ervoor had gekozen niet aanwezig te zijn bij het aanvankelijke verhoor van de migranten kon geenszins worden beschouwd als een impliciete volledige afstand van zijn recht om de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen. De autoriteiten hadden ervoor moeten zorgen

dat de verzoeker, die vanaf het begin duidelijk had gemaakt dat hij moeite had met het begrijpen van juridische kwesties, de gevolgen van het niet-uitoefenen van zijn rechten had kunnen kennen.

3.2. | Vietnamese smokkelnetwerken

Essex-dossier rond 39 overleden slachtoffers in een koelwagen

De **correctionele rechtbank van Brugge** boog zich in een **vonnis van 19 januari 2022**²⁷⁹ over een omvangrijk dossier van mensensmokkel door een Vietnamees smokkelnetwerk waarbij 23 beklagden vervolgd werden. De beklagden hadden de Vietnamese, de Belgische, de Marokkaanse of de Armeense nationaliteit.²⁸⁰

Op 23 oktober 2019 werden in het Verenigd Koninkrijk 39 lichamen aangetroffen in de aanhangwagen van een vrachtwagen. De slachtoffers hadden allemaal de Vietnamese nationaliteit en waren in een container van een vrachtwagen vanuit Zeebrugge per schip naar het VK gesmokkeld.

Het onderzoek in België werd gevoerd door het federaal parket sinds 24 oktober 2019. Op het ogenblik van de feiten – op 22 en 23 oktober 2019 – liepen er in West-Vlaanderen al meerdere gerechtelijke onderzoeken naar eerdere feiten van mensensmokkel van Vietnamese onderdanen. Deze onderzoeken werden bij het onderzoek van de feiten van 22 en 23 oktober 2019 gevoegd. Het onderzoek had dus betrekking op zowel feiten in de periode ervoor als erna. Aan de hand daarvan kon een geheel van activiteiten en *modi operandi* van het smokkelnetwerk in kaart worden gebracht. Verschillende methodes werden gebruikt tijdens het onderzoek om de slachtoffers te identificeren en te linken met de smokkelaars en de gevolgde smokkelroutes van België naar Frankrijk en terug naar België en van daar naar het VK.

Aangezien de smokkelactiviteiten van dit netwerk zich in verschillende landen afspeelden, werden er onderzoeken in meerdere landen gevoerd: België, Frankrijk, het VK, ... België en het VK sloten begin november 2019 een overeenkomst voor een gemeenschappelijk onderzoeksteam (JIT: joint investigation team). Ook Ierland en Frankrijk namen daaraan deel. EUROPOL en EUROJUST werden eveneens betrokken. In het kader van een Britse rogatoire commissie werden

278 Bron: Persbericht van de griffier van het Hof van 10 februari 2022.

279 Corr. West-Vlaanderen, Afdeling Brugge, 19 januari 2022, k. B17 (beroep vastgelegd in december 2022).

280 Ondertussen werden er nog twee bijkomende Vietnamese beklagden veroordeeld in het recente Essex-bis dossier. Zij werden pas later gearresteerd en na het eerste proces van januari door het Verenigd Koninkrijk uitgeleverd aan België.

de families van de slachtoffers in Vietnam bezocht. Deze informatie werd door de FGP gebruikt in het dossier.²⁸¹

De slachtoffers in de aanhangwagens waren acht vrouwen en eenendertig mannen, allen met de Vietnamese nationaliteit. Vier van hen waren minderjarig. De aanhangwagen waarin de slachtoffers werden aangetroffen was een koelwagen. Uit Brits onderzoek bleek dat de koeling (en daardoor ook de luchtcirculatie) van de koelwagen niet aanstond. De slachtoffers zijn bijgevolg overleden aan zuurstofgebrek. Dat moet al tijdens de reis op het schip gebeurd zijn.

Uit onderzoek bleek dat meerdere slachtoffers vanuit Anderlecht, Parijs en Berlijn naar Noord-Frankrijk waren gebracht met taxi's, waar ze in de aanhangwagens van de vrachtwagens stapten. Meerdere slachtoffers verbleven voordien in 'safehouses' in Brussel in afwachting van hun overtocht. Vervolgens werd de aanhangwagen naar Zeebrugge gereden en daar achtergelaten in de haven waar hij op het schip geladen werd. In het VK werd de aanhangwagen dan opgehaald in Purfleet door een andere vrachtwagen. Op de eindbestemming werden de lichamen van de slachtoffers ontdekt door de vrachtwagenchauffeur.

Het onderzoek werd op basis van verschillende technieken gevoerd, onder meer de camerabeelden in de havens en van de boten, van de tankstations op de route, analyses van de gps-tracking van de vrachtwagens, ANPR-bevraging²⁸² voor de vrachtwagens en de taxi's, buurtonderzoek van onder meer bedrijven in de havens en de 'safehouses', inlichtingen bij de douane, bevraging van de lading van de trekkers, mastonderzoeken, retro op telefoonnummers, bevraging van de noodcentrale en telefoonproviders, onderzoek via IMEI-tracks²⁸³. Er waren verhoren, herverhoren en confrontatieverhoren van de beklaagden, een verhoor van een slachtoffer met een rondrit om de adressen te herkennen. Er gebeurde een bankonderzoek. Er was een onderzoek van de sociale media waaronder een Facebook-onderzoek, ...

De onderzoeksrechter werd gevat voor het instellen van verschillende onderzoekshandelingen. Er waren observaties van de verschillende 'safehouses' gedurende verschillende maanden. Meerdere nummers werden onder bewakingsmaatregel geplaatst aansluitend op het telefonieonderzoek. Er waren tal van huiszoekingen in verschillende fases van het onderzoek waarbij meerdere beklaagden en slachtoffers werden aangetroffen, een onderzoek van de DNA-sporen gebeurde op de gsm-toestellen die waren aangetroffen in de 'safehouses', gevangenisgegevens werden onderzocht zoals de rekeninggegevens, bezoekerslijsten en telefonische contacten.

Er waren verschillende Europese Onderzoeksbevelen (EOB) voor Nederland, Duitsland en het VK. De data op de 21 gsm-toestellen die werden aangetroffen in de trailer met 39 slachtoffers werden geanalyseerd door de Britse politie. De FGP ontving via de JIT deze gedownload data van de gsm-toestellen en simkaarten. De FGP combineerde al deze informatie met de Britse verslagen van de bezoeken aan de families van de slachtoffers in het kader van hun rogatoire opdracht in Vietnam. Er was een bevraging van DVZ waaruit bleek dat verschillende visa voor zogenaamde familiale redenen waren afgeleverd aan de slachtoffers voor Frankrijk.

Uit het onderzoek blijkt dat smokkelslachtoffers in Vietnam vaak gelokt worden door criminele organisaties met valse beloftes rond lucratieve werkgelegenheid in Europa.

De meerderheid van de slachtoffers zijn mannen, meestal tussen de twintig en de veertig jaar, vaak afkomstig uit bepaalde regio's in Vietnam. Sociale media spelen een grote rol bij het lokken van potentiële slachtoffers. De uiteindelijke bestemming is vaak het VK waarbij België meestal fungeert als transitland voor de migranten. Er zijn meerdere routes: vaak reizen ze via Rusland, Wit-Rusland, de Baltische staten via Polen, Tsjechië, Slovaakse naar Duitsland en van daar naar Nederland, België en Frankrijk, en vaak van daar verder naar het VK. Er zijn ook routes vastgesteld via Oekraïne en het Russische Kaliningrad of via Zuid-Amerika. Een andere reisroute was die via Vietnam, Maleisië, Griekenland, Portugal, Frankrijk en dan België.

De prijs om te worden gesmokkeld naar West-Europa kan oplopen tot 40.000 euro, waarbij de gezinnen of de migranten geld moeten lenen. De last voor het terugbetalen komt uiteindelijk wel op de schouders van de migrant.

De kosten voor een reis variëren, al naargelang het om een standaardreis gaat of om een 'VIP route'. Wie naar het VK wil, moet nog bijbetalen. De bedragen kunnen verschillen: een familie betaalde 11.000 euro om het slachtoffer naar het VK te smokkelen. Een andere familie moest 11.500 euro betalen, waarvan ze 5.500 euro moesten betalen aan een van de beklaagden en dat bedrag leenden van een familielid van een beklaagde. Een andere familie betaalde 10.000 euro voor de reis naar Hongarije en nadien nog eens 15.000 pond voor de doorreis naar het VK. Nog een andere familie moest 39.500 euro betalen zodra ze veilig in het VK waren aangekomen.

Het grootste deel van de smokkelactiviteiten gebeurde door het Vietnamese netwerk, waarbij voor het laatste deel, het vervoeren van de slachtoffers naar de vrachtwagens, een beroep werd gedaan op plaatselijke taxichauffeurs.

281 Door de coronarestricties kon het Belgische onderzoeksteam destijds niet naar Vietnam afreizen.

282 Automatic number plate recognition.

283 International Mobile Equipment Identity (IMEI): elke telefoon wordt geleverd met een uniek IMEI-nummer dat van pas kan komen om een verloren of gestolen telefoon te volgen. Dat nummer kan je vinden door middel van *#06#.

Verschillende van deze taxichauffeurs staan ook terecht in dit dossier.

Het gebeurde eveneens dat er voor het laatste deel van de reis, namelijk de overtocht naar het VK, een beroep werd gedaan op andere smokkelnetwerken, zoals de Koerdische en Albanese netwerken. In het VK werden dan plaatselijke vrachtwagenchauffeurs ingeschakeld.

De slachtoffers die in België verbleven in zogenaamde 'safehouses' in Brussel die toebehoorden aan Vietnamezen waren geenszins vrij om te gaan en te staan waar ze wilden. Ze verbleven er soms een lange tijd tot ze de oversteek naar het VK maakten.

De verschillende beklaagden in dit dossier kunnen worden onderverdeeld in: 1) de beklaagden die een essentiële rol speelden binnen het Vietnamese netwerk; 2) de beklaagden die eerder een nevenrol als facilitator van de smokkelactiviteiten hadden, zoals de eigenaren van de 'safehouses' en 3) de taxichauffeurs die de slachtoffers vervoerden van hun verblijfplaatsen naar verschillende plaatsen in België en de buurlanden met de bedoeling om hen daar in vrachtwagens te verbergen. Een van de beklaagden was de zaakvoerder van een taxibedrijf.

De verschillende beklaagden werden vervolgd als dader of mededader²⁸⁴ voor onder meer mensensmokkel met verzwarende omstandigheden, waaronder het feit dat het misdrijf de dood van de slachtoffers heeft veroorzaakt zonder oogmerk te doden, dat het misdrijf werd gepleegd ten aanzien van minderjarigen, ... Een beklaagde werd vervolgd voor poging tot mensensmokkel.

De beklaagden werden ook vervolgd als leidend persoon, of voor deelname aan de besluitvorming, of voor deelname aan de voorbereiding of uitvoering van activiteiten van een criminele organisatie. Daarnaast werden er verschillenden onder hen vervolgd voor bedrieglijk gebruik van identiteitsdocumenten, voor valse naamdracht, en onwettig verblijf op het Belgische grondgebied.

De rechtbank beoordeelde de rol van elke beklaagde. Maar tien van de beklaagden werden rechtstreeks met de feiten van 22 oktober 2019 in verband gebracht.

De eerste beklaagde werd gezien als de leider van *het* 'safehouse' in België. Hij ronselde slachtoffers om via hem naar het VK te reizen. Hij bepaalde de prijzen en gaf de opdracht aan de familieleden om de prijs aan zijn familie in Vietnam te betalen. Hij kon ook worden gelinkt met verschillende smokkeltransporten voor en na de feiten van

22 en 23 oktober 2019. De rechtbank oordeelde dat hij de onbetwiste leider was van de criminele organisatie, meer bepaald van de Belgische cel ervan. Hij had contact met de coördinatoren in Duitsland en Frankrijk. Hij had nauw contact met het Vietnamese faciliteringsnetwerk waarvan de organisatie gebruikmaakte om slachtoffers te smokkelen naar het VK. Hij bepaalde wie wel en wie niet mee mocht met de transporten en hoe en wanneer er betaald moest worden bij aankomst in het VK. De tweede beklaagde en de derde beklaagde werden ook gezien als mede-facilitators. Ze stonden in voor de 'safehouses' in Brussel en konden allebei rechtstreeks worden gelinkt aan de feiten van 22 oktober 2019.

De zesde beklaagde en de achtste beklaagden behoorden tot het middenkader van de organisatie, tussen de eerste beklaagden en de facilitators en de taxichauffeurs.

De negende beklaagde, de tiende beklaagde en de elfde beklaagde waren de eigenaren van de 'safehouses' en waren mede daardoor belangrijke facilitators binnen de criminele organisatie. De dertiende beklaagde en de veertiende beklaagde zijn een vader en diens zoon die samen een nagelstudio uitbaatten. De vijftiende beklaagde en de zestiende beklaagde kochten simkaarten op hun naam.

De zeventiende beklaagde tot de zesentwintigste beklaagde waren taxichauffeurs die instonden voor de smokkel van de slachtoffers naar de vrachtwagens.²⁸⁵ De achttiende beklaagde is taxichauffeur en medezaakvoerder van een taxibedrijf die zelf slachtoffers vervoerde of ritten regelde voor andere taxichauffeurs. Hij bepaalde de prijs van de taxiriten. Hij wist volgens de rechtbank wel degelijk dat het ging om smokkelpraktijken. De ritten gebeurden naar afgelegen locaties en werden niet vermeld op de rittenbladen. De negentiende beklaagde was taxichauffeur. Hij was de contactpersoon van het Vietnamese netwerk en had contact met de Vietnamese smokkelaars. Hij ondernam zelf ritten of gaf ze door aan andere taxichauffeurs. Hij bracht mensen naar Frankrijk, Nederland, Duitsland en terug naar België. Hij bepaalde ook de prijs en ontving het geld van de Vietnamese smokkelaars. Hij gaf dat bedrag dan door aan de taxichauffeurs die de ritten uitvoerden. De taxichauffeurs moesten een percentage van het bedrag afgeven aan hem omdat hij de contacten regelde. De twintigste beklaagde, de eenentwintigste beklaagde en de zesentwintigste beklaagde waren ook taxichauffeurs. Volgens de rechtbank moesten zij wel op de hoogte geweest zijn van de smokkelactiviteiten. Niet alleen waren de opdrachtgevers altijd dezelfde personen, en werd er betaald voor transport van derden, de klanten waren steeds zozegd 'familie'. De klanten hadden ook meestal niets van bagage mee en konden zich niet verstaanbaar

²⁸⁴ In de zin van art. 66 Strafwetboek.

²⁸⁵ De strafvordering voor de zeventiende beklaagde was onontvankelijk, aangezien hij al eerder werd veroordeeld voor dezelfde feiten.

maken. De bestemmingen waren duidelijk verdacht, niet zelden totaal afgelegen locaties aan de kust. De ritten werden ook meestal niet vermeld op de rittenbladen door de chauffeurs, in acht genomen dat zij professionele chauffeurs waren en dus het onderscheid met reguliere transporten konden inschatten. Het ging om veelvuldige verplaatsingen gedurende lange tijd, waarbij men wist dat een en ander illegale praktijken betrof. Een van de beklaagden was ook na de dramatische gebeurtenissen van 22 oktober 2019 blijven opdrachten aanvaarden om Vietnamese migranten te vervoeren.

Vier andere beklaagden waren eveneens taxichauffeurs maar werden vrijgesproken. Volgens de rechtbank werden zij niet rechtstreeks aangesproken door Vietnamese opdrachtgevers maar handelden zij in opdracht van een collega-taxichauffeur, een niet onbelangrijk deel van de bestemmingen waren in wezen niet per se verdacht en ook de verdiensten waren niet abnormaal hoog. Er waren onvoldoende objectieve elementen om te beoordelen dat zij zich bewust waren van de aard of het doel van de transporten voor de criminele organisatie.

De hoofdbeklaagde werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van vijftien jaar effectief en tot een geldboete van 920.000 euro. Hij werd voor twintig jaar ontzet uit zijn rechten. Een bijzondere verbeurdverklaring werd uitgesproken voor het bedrag van 2.284.005,19 euro. De tweede beklaagde en de derde beklaagde werden veroordeeld tot gevangenisstraffen van respectievelijk vier jaar effectief en zevenendertig maanden en tot geldboetes van 8.000 euro. De zesde beklaagde werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van tien jaar en tot een geldboete van 480.000 euro. Een bijzondere verbeurdverklaring werd uitgesproken voor een bedrag van 337.335,25 euro. Hij werd voor tien jaar ontzet uit zijn rechten.

De achtste beklaagde tot de zestiende beklaagde werden veroordeeld tot gevangenisstraffen tussen achttien maanden en vijftig maanden, sommige met uitstel, en tot geldboetes van 8.000 euro.

Een van de taxichauffeurs werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van zeven jaar effectief en tot een geldboete van 368.000 euro. Een bijzondere verbeurdverklaring van een bedrag van 17.103,50 euro werd uitgesproken. De andere taxichauffeurs werden veroordeeld tot gevangenisstraffen tussen twee jaar en vier jaar, met uitstel, en tot geldboetes tussen 88.000 euro en 160.000 euro, gedeeltelijk met uitstel. Op verschillende bedragen werden bijzondere verbeurdverklaringen uitgesproken.

Drie beklaagden werden bij verstek veroordeeld.

Myria en PAG-ASA stelden zich burgerlijke partij, naast acht andere familieleden van slachtoffers. Myria en PAG-ASA kregen een schadevergoeding van elk 5.000 euro. De vordering van de andere burgerlijke partijen, namelijk de rechtstreekse en dichte familieleden van de overleden slachtoffers, werd gegrond verklaard voor wat de beklaagden betreft die konden worden gelinkt aan de feiten van 22 oktober 2019. Een morele schadevergoeding werd toegekend tussen 9.000 euro en 4.500 euro naargelang van de familieband tussen de burgerlijke partij en het slachtoffer. De materiële schade werd begroot tussen de 1.000 en de 2.000 euro, vermeerderd met de intresten.

Bootjes met Vietnamese slachtoffers en Koerdische smokkelorganisaties

De **correctionele rechtbank van Brugge** sprak zich in een **vonnis van 9 februari 2022**²⁸⁶ uit over een dossier rond mensensmokkel met bootjes die de oversteek over het Kanaal maakten. Een beklaagde met de Iraakse nationaliteit werd vervolgd. In mei 2021 trof een patrouille een bestelwagen met een Franse nummerplaat aan in Koksijde die geparkeerd stond met open deuren. De patrouille stelde vast dat verschillende personen de duinen invluchtten. Men vermoedde dat er sprake was van smokkel per boot.

Een droneteam kwam ter plaatse en speurde het duingebied af met een warmtebeeldcamera waarbij ongeveer zestig personen werden aangetroffen. Het Maritieme Informatie Kruispunt werd ingelicht en een bootploeg voer de kustlijn af. In het duingebied werden opgeblazen RHIB's²⁸⁷, enkele dozen met reddingsvesten en meerdere jerrycans met brandstof aangetroffen. Er was ook een rugzak aangetroffen met onder meer amfetaminen, heroïne, cannabis en XTC, ...

De meer dan tachtig transmigranten die men die nacht aantrof waren hoofdzakelijk van Vietnamese en Koerdische origine. Een van de personen, de beklaagde, had de autosleutel bij van de aangetroffen wagen met de Franse nummerplaat. Uit onderzoek bleek deze meermaals via ANPR gecapteerd te zijn in België. In de wagen werd ook heroïne aangetroffen. De beklaagde en verschillende personen uit zijn entourage werden gearresteerd en hun gsm-toestellen werden uitgelezen. Meerdere transmigranten werden verhoord. Er gebeurden zoekingen van voertuigen, in de duinen, sporenonderzoek van de RHIB's en toebehoren, van de voertuigen, uitlezing van de gsm-toestellen van de transmigranten.

In dezelfde periode werd een RHIB onderschept door de Scheepvaartpolitie met aan boord vijftien vrouwen en negentwintig mannen van Vietnamese en Koerdische

²⁸⁶ Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 9 februari 2022, k. B17 (beroep).

²⁸⁷ Rigid hull inflatable boat.

origine. Er was onvoldoende brandstof aan boord om het VK te bereiken, de reddingsvesten waren maar geschikt voor binnenlandse wateren, alle noodzakelijke uitrusting ontbrak en het vaartuig voldeed op geen enkel vlak aan de voorschriften. In geval van nood had men buiten het bereik van een gsm-netwerk geen enkel middel om een noodsignaal te geven. Onder de opvarenden waren er enkele slachtoffers die ook al aangetroffen werden bij een andere interventie.

Volgens de rechtbank waren er voldoende bewijzen dat de beklagde betrokken was bij de smokkel en was zijn verklaring dat hij gewoon een van de gesmokkelden was ongeloofwaardig en strijdig met de andere elementen. Er werd aangetoond dat hij in contact stond met een bij justitie gekende mensensmokkelaar. Op zijn gsm werd voldoende informatie gevonden over 'Hawala'-bankieren, informatie over RHIB's en buitenboordmotoren, naast dreigementen ten aanzien van een persoon die zijn schuld niet kon betalen.

De beklagde werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van zeven jaar en tot een geldboete van 640.000 euro. Payoke stelde zich burgerlijke partij en kreeg een schadevergoeding van 5.500 euro.

Britse vrachtwagenchauffeur betrokken bij smokkel van Vietnamese slachtoffers

De **correctionele rechtbank van Brugge** sprak zich in een **vonnis van 13 oktober 2021**²⁸⁸ uit over een dossier van mensensmokkel van Vietnamese onderdanen. Een Britse beklagde werd vervolgd.

Via de FGP West-Vlaanderen was er politionele informatie beschikbaar waaruit bleek dat een organisatie actief was die trailers naar België bracht om er nadien transmigranten mee naar het VK over te brengen via de route Zeebrugge-Purfleet. Via informatie van de Britse autoriteiten kon de identiteit van de verdachten worden achterhaald. Ook de betrokken trailers waren gekend en konden worden gelokaliseerd. In de trailer werden tien personen aangetroffen, onder wie acht minderjarigen, allen van Vietnamese origine. De beklagde was de chauffeur en ontkende op de hoogte te zijn van de gesmokkelden in de trailer.

Er gebeurde een telefonieonderzoek, camerabeelden werden geanalyseerd, inlichtingen werden ingewonnen uit Frankrijk en het VK, er gebeurde een sporenonderzoek, analyse van de WhatsApp-conversaties, er waren verklaringen van de slachtoffers en de tegenstrijdige verklaringen van de beklagde.

De rechtbank achtte de feiten met de verzwarende omstandigheden bewezen. De beklagde had al een strafblad. Hij werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van zevenendertig maanden effectief en tot een geldboete van 8.000 euro. Hij werd voor tien jaar ontzet uit zijn rechten.

3.3. | Iraakse smokkelnetwerken

Smokkel van Koerdische slachtoffers met tragische afloop voor minderjarig slachtoffer

Het hof van beroep van Luik moest zich opnieuw uitspreken over feiten van mensensmokkel in het dossier in verband met de dood van Mawda, het Koerdische meisje dat om het leven kwam door een politiekogel tijdens een achtervolging met de bestelwagen die de migranten vervoerde. Het luik met betrekking tot het schot door de politiemans was behandeld door de correctionele rechtbank van Bergen op 12 februari 2021. De smokkel feiten in dit dossier waren op **31 maart 2021** in eerste aanleg behandeld door de **correctionele rechtbank van Luik**²⁸⁹. Het gaat daarbij om zes Iraakse beklagden, van wie er drie niet zijn verschenen. Zij werden vervolgd voor mensensmokkel met verzwarende omstandigheden, waaronder het in gevaar brengen van het leven van de slachtoffers en de minderjarigheid van sommigen van hen tijdens de fatale nacht. De vervoerde migranten hadden de nationaliteit van de volgende landen: Irak, Syrië, Pakistan, Iran en Afghanistan. Met name de vermeende bestuurder van de bestelwagen (veroordeeld in het Bergense dossier) en de smokkelaar (vrijgesproken in het Bergense dossier) werden vervolgd. Deze laatste werd samen met een andere beklagde ook vervolgd voor enkele andere tenlasteleggingen inzake mensensmokkel. Alle beklagden werden vervolgd voor deelname aan bendevorming en wegens onwettig verblijf. De ouders van het overleden meisje hadden zich in eigen naam en als wettelijke vertegenwoordigers van hun zoon burgerlijke partij gesteld. Ook Myria heeft zich burgerlijke partij gesteld.

De zaak werd opgestart toen speurders van de federale politie in Luik begin mei 2018 een aanvankelijk proces-verbaal opstelden waarin melding werd gemaakt van een Iraaks-Koerdische groep die zich inliet met mensensmokkel. De migranten passeerden via het Luikse. Deze smokkel van migranten uit Syrië en Irak zou worden georganiseerd tussen Frankrijk, België en andere landen, met Engeland als eindbestemming. De *modus operandi* bestond erin de migranten te groeperen in een kamp bij Duinkerke. Vervolgens

288 Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 13 oktober 2021, k. B17 (beroep).

289 Corr. Luik, afdeling Luik, 31 maart 2021, 19e k. Zie. Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2021, Zichtbaar onzichtbaar*, pp. 81-82. Dit vonnis is beschikbaar op de [website van Myria](#).

werden groepen, elk vergezeld van een smokkelaar, opgepikt in bestelwagens met valse nummerplaten. Deze voertuigen werden naar verluidt bestuurd door twee chauffeurs en hielden 's nachts halt op de verschillende parkings langs de autosnelwegen, op zoek naar mogelijkheden om de migranten aan boord van vrachtwagens richting Groot-Brittannië te krijgen. Het traject tussen Duinkerke en Groot-Brittannië moest bij aankomst worden betaald. Om de overtocht te kunnen maken, moesten de migranten evenwel garanderen dat het bedrag beschikbaar was via een geldtransfer-“kantoor” zoals Western Union, door de naam van de begunstigde en de code van de operatie mee te delen. Het onderzoek van de Luikse politie deed vermoeden dat bepaalde organisaties bij eenzelfde garagehouder hoofdzakelijk in Luik bestelwagens kochten. Die werden vervolgens aangepast (wegnemen van de wand tussen de bestuurders- en de laadruimte) en voorzien van valse nummerplaten.

Op 17 mei 2018 zette de politie op de autosnelweg richting Bergen de achtervolging in op een bestelwagen met valse nummerplaten die net een parking had verlaten. De bestuurder van de bestelwagen zou met zijn rijgedrag andere weggebruikers en de inzittenden van het voertuig in gevaar hebben gebracht en zou hebben geweigerd gevolg te geven aan de bevelen van de politie. Tijdens de achtervolging sloegen inzittenden plots de achterraut (verduisterd met zwarte verf) kapot en gooiden allerlei voorwerpen door de ruit om de achtervolgers, waaronder de politie, te hinderen. Ze hielden ook een klein kind voor het raam. Nadat een politieagent had geschoten, kwam de bestelwagen tot stilstand. In de bestelwagen zaten ongeveer dertig personen opeengepakt, waardoor de chauffeur zich onder de passagiers kon mengen. Een Iraakes meisje, dat door het schot was geraakt, overleed.

Er werd een onderzoek geopend om de bestuurder(s) of begeleiders, smokkelaars en de organisatoren van deze smokkeltransporten te identificeren. Verschillende onderzoeksmiddelen werden daarvoor gebruikt (*open-source*-onderzoek van sociale netwerken, uitlezen van gsm's, analyse van DNA en vingerafdrukken, ...). Ook werden er anonieme getuigen gehoord.

De rechtbank oordeelde dat er wel degelijk sprake was van mensensmokkel en had de beklagden voor de meeste ten laste gelegde feiten veroordeeld.

De smokkelaar (vrijgesproken in het Bergense dossier) en een andere beklagde, die de bestelwagen aanvankelijk bestuurde en vervolgens de plaats van de begeleider had ingenomen, gingen tegen de beslissing in beroep. De eerste

beweerde gewoon een migrant zoals alle andere te zijn, wat door verschillende stukken uit het dossier werd tegensproken.

In zijn **arrest van 18 januari 2022** bevestigde het **hof van beroep van Luik**²⁹⁰ de in eerste aanleg uitgesproken veroordelingen.

Iraakse en Syrische smokkelorganisatie

Een ander dossier werd behandeld door de **correctionele rechtbank van Antwerpen**. Die sprak zich in een **vonnis van 3 november 2021**²⁹¹ uit over een dossier van mensensmokkel waarin acht beklagden werden vervolgd, als dader of mededader, voor mensensmokkel met de verzwarende omstandigheden lid of leidend persoon te zijn van een criminele organisatie. De beklagden hadden ofwel de Iraakse, Syrische of Britse nationaliteit ofwel een onbekende nationaliteit.

Het onderzoek begon na een melding van een persoon die opgesloten zat met andere slachtoffers in een koelwagen. Ze hadden de politie kunnen bellen nadat de koelwagen geactiveerd was en het te koud werd.

Het onderzoek werd gevoerd aan de hand van analyses van gsm-toestellen, tapmaatregelen, een retroactief telefonieonderzoek, verklaringen van beklagden, foto's, huiszoekingen, ...²⁹²

Uit het onderzoek bleek dat de criminele organisatie actief was tijdens de periode van augustus 2018 tot januari 2020 bij de smokkel van minstens 91 personen. Ze opereerden op parkings langs de E34 ter hoogte van Oud-Turnhout en Postel maar ook op parkings in andere delen van het land, Luik, Gent en Maasmechelen. Ze lieten er vertrekkandidaten tegen betaling van aanzienlijke bedragen in vrachtwagens richting het VK klimmen. De slachtoffers betaalden rond de 3.000 à 5.000 euro en tot zelfs 10.000 of 11.000 euro voor smokkel met garantie waarbij de vrachtwagenchauffeur op de hoogte was. De betaling gebeurde via het 'Hawala'-systeem waarbij het geld aan iemand in bewaring gegeven werd. Pas bij aankomst op de bestemming werd dat bedrag vrijgegeven voor de criminele organisatie door deze tussenpersoon. De vertrekkandidaten werden gecontacteerd in Brussel. Ze verbleven in de omgeving van het Noordstation, het Maximiliaanpark. Ze kregen instructies van de smokkelaars over waar en wanneer ze naar de parkings moesten gaan. Ofwel namen ze het openbaar vervoer naar de parkings of ze werden met de auto gebracht.

290 Luik, 18 januari 2022, 18e k.

291 Corr. Antwerpen, afdeling Antwerpen, 3 november 2021, k. AC10 (beroep).

292 De rechtbank sloot bepaalde tagesprekken uit het Franse dossier uit van de bewijsvoering tegen één beklagde. Er bestond alleen een uitgetypte versie van de audiobestanden en ondanks aandrigen gaven de Franse autoriteiten de audiobestanden niet door.

De Belgische speurders kregen informatie uit een dossier in Frankrijk waar enkele van de beklaagden eveneens bij betrokken waren.

De organisatie was internationaal georganiseerd met contacten in België, Frankrijk, Nederland, het VK en Irak. Ze bestond uit opdrachtgevers-organisatoren en uitvoerders op het terrein die logistieke ondersteuning gaven. De leden hadden allemaal uiteenlopende taken en een verschillende rol, gaande van opdrachten en instructies geven, chauffeur zijn, als uitvoerders de slachtoffers verzamelen, de vrachtwagens openbreken, toezicht houden op de parking, ... Ze schuwden het geweld niet, ook niet ten aanzien van andere leden. Er was sprake van bedreigingen met een vuurwapen. De organisatie was ook plannen aan het smeden voor smokkelactiviteiten op de Noordzee met boten.

De rechtbank achtte de feiten bewezen. De twee hoofdbeklaagden waren de leiders van de criminele organisatie. De andere beklaagden waren leden van de organisatie die bepaalde taken uitvoerden tegen een vergoeding. Sommige beklaagden argumenteerden dat zij meewerkten aan de smokkelactiviteiten om zo hun eigen oversteek te kunnen bekostigen en zelf geen geld ontvingen. De rechtbank meende evenwel dat hun vermogensvoordeel in dat geval een voordeel in natura vormde.

De zesde beklaagde was een aanbrengrer van en contactpersoon voor nieuwe slachtoffers. Hij stond in voor de financiële regelingen, de 'Hawala'-transacties. Hij was niet actief op de parkings. Een van de beklaagden was ondertussen succesvol in het VK geraakt, van waar hij de smokkelactiviteiten voortzette.

De zevende beklaagde had de Britse nationaliteit en was de partner van de hoofdbeklaagde met wie ze een zontje had. Zij vervoerde regelmatig personen. Ze was ook op de hoogte van de plannen om smokkelactiviteiten via bootjes te organiseren.

Drie beklaagden lieten verstek gaan.

De beklaagden werden veroordeeld tot zware gevangenisstraffen tussen de vijftig maanden en tien jaar en tot hoge geldboetes tussen 256.000 euro en 728.000 euro, waarvan sommige met uitstel. Er werden ook grote bedragen verbeurdverklaard.

Er werd beroep ingediend tegen het vonnis door de eerste, de zesde en de achtste beklaagde en het **hof van beroep van Antwerpen** boog zich over de zaak in een **arrest van 28 april 2022**²⁹³.

Het hof bevestigde het vonnis in grote mate. De gevangenisstraf van tien jaar ten aanzien van de eerste beklaagde werd bevestigd. Ten aanzien van de zesde beklaagde werd de gevangenisstraf verminderd tot veertig maanden, met uitstel op vijf jaar en de geldboete werd teruggebracht naar 134.000 euro, gedeeltelijk met uitstel. De achtste beklaagde kreeg een gevangenisstraf van vijftig maanden met uitstel en de geldboete werd teruggebracht tot 208.000 euro, gedeeltelijk met uitstel.

3.4. | Soedanees smokkelnetwerk

Smokkelnetwerk actief tot in de provincie Luxemburg

De **Nederlandstalige correctionele rechtbank van Brussel** sprak zich in een **vonnis van 2 april 2021**²⁹⁴ uit over een dossier van mensensmokkel waarbij negen beklaagden als dader of mededader werden vervolgd voor mensensmokkel en poging tot mensensmokkel met verzwarende omstandigheden in de periode tussen november 2019 tot juli 2020. Ze worden ook vervolgd voor deelname aan de besluitvorming, aan de voorbereiding of uitvoering van activiteiten van een criminele organisatie, en voor illegaal verblijf.

Het ging om een organisatie van voornamelijk mannen van Soedanese nationaliteit. Zij waren bijzonder actief in de Brusselse regio en op de autosnelwegparkings bij Aarlen, dicht bij de grens met het Groothertogdom Luxemburg. Het Maximiliaanpark in Brussel diende als locatie om transmigranten te ronselen om de oversteek naar het VK te maken, voor bedragen tussen 700 en 1.200 euro afhankelijk van het profiel van de migrant. Vanuit Brussel werden de transmigranten naar de parkings bij Aarlen gebracht waar ze in vrachtwagens werden geladen. Zowel de smokkelaars als de vertrekkandidaten verbleven soms een aantal dagen op de parkings in tenten.

Er werd een telefonieonderzoek gevoerd (retrozollers, zendmastverkeeranalyse en afuistermaatregelen). Tien nummers werden onder een afuistermaatregel geplaatst. Er waren observaties aan het Noordstation en op de snelwegparking en huiszoekingen.

Twee vrouwelijke slachtoffers die begeleid werden door PAG-ASA legden verklaringen af bij de politie. Zij verklaarden dat de hoofdbeklaagde hen elk op een ander moment bedreigd

293 Antwerpen, 28 april 2022, k. C6.

294 Corr. Brussel Nederlandstalig, 2 april 2021, 23e k. (beroep).

had met geweld en seksueel had geïntimideerd. Een van de meisjes raakte daarbij gewond. Zij konden verschillende smokkelaars aanwijzen op foto's.

De rechtbank oordeelde dat er tussen de beklaagden een erg goed gestructureerd en georganiseerd verband bestond met een duidelijke taakverdeling tussen het grote aantal leden (leiders, ronselaars, inladers ...). Ook voor de materiële organisatie (het indelen van de tentenkampen op de parking, ticketverdeling, het organiseren van een constante stroom van slachtoffer, innen van gelden, het ondernemen van verschillende pogingen indien de kandidaten werden geïntercepteerd, ...), de bestendigheid van de organisatie en de systematiek en hoge frequentie waarmee de feiten werden gepleegd zijn allemaal elementen die het bestaan aantonen van een goed georganiseerde criminele organisatie die zich onderscheidt van een vereniging. De feiten werden gepleegd in onderling overleg. In de tapgesprekken was er ook sprake van verschillende leden die geld overmaakten naar het buitenland.

De rechtbank achtte de feiten van mensensmokkel met verzwarende omstandigheden bewezen.

Twee beklaagden werden ook veroordeeld als leidend persoon binnen de criminele organisatie. Zij bepaalden wanneer er naar de parkings werd gegaan, wie er mocht gaan en hoeveel mensen er konden instappen. Zij werden veroordeeld tot een gevangenisstraf van respectievelijk vijf jaar en veertig maanden en tot geldboetes van 1.644 euro en 832 euro. Vijf beklaagden werden eveneens veroordeeld voor de deelname aan de besluitvorming binnen de criminele organisatie. Ze inden geldsommen en onderhandelden over de prijs. Zij werden veroordeeld tot gevangenisstraffen van vier jaar en tot geldboetes tussen de 1.456 euro en 10.192 euro. Twee beklaagden werden veroordeeld voor de deelname aan de voorbereiding of uitvoering van activiteiten. Zij hielpen bij het inladen van de vrachtwagen en voerden opdrachten uit die ze kregen van de andere leden. Ze werden veroordeeld tot gevangenisstraffen van dertig maanden en tot geldboetes van 8.320 euro en 8.944 euro.

Voor de tenlastelegging illegaal verblijf werden afzonderlijke straffen opgelegd en werd er aan alle beklaagden een gevangenisstraf van drie maanden opgelegd.

Er werd beroep ingesteld door verschillende beklaagden en het parket. Het **hof van beroep van Brussel** boog zich over de zaak in een **arrest van 15 oktober 2021**²⁹⁵.

Het hof meende dat de feiten onder hun zwaarste kwalificatie moesten worden omschreven. Het heromschreef de tenlasteleggingen door het weglaten van de verzwarende

omstandigheid van mensensmokkel binnen een vereniging (artikel 77quater, 7° vreemdelingenwet). Dat aangezien er ook werd vervolgd voor de verzwarende omstandigheid van deelname aan de activiteit van een criminele organisatie (artikel 77quinquies Vw.).

Een van de beklaagden verklaarde tijdens de procedure minderjarig te zijn op het ogenblik van de feiten. De eerste rechter had daarover geoordeeld dat de meerderjarigheid vaststond op basis van het verslag van de gerechtsdeskundige (na een radiologisch onderzoek van de wijsheidstanden, de pols en het sleutelbeen) dat met redelijke wetenschappelijke zekerheid kon worden aangetoond dat de beklaagde ouder was dan achttien jaar. Het hof oordeelde evenwel dat met een redelijke wetenschappelijke zekerheid niet alle twijfel over de leeftijd kon worden uitgesloten. De gerechtsdeskundige maakte namelijk zelf het voorbehoud dat het onderzoek uitgaat van de resultaten van een "Kauasiër" en dat het wetenschappelijk niet duidelijk is dat de resultaten ook gelden voor andere etnisch groepen. Het hof meende dat het niet zonder enige twijfel vaststond dat de beklaagde op het ogenblik van de feiten meerderjarig was en oordeelde dat daarom de strafvordering ten aanzien van de beklaagde niet-ontvankelijk was.

Voorts beoordeelde het hof de bewering van sommige beklaagden dat zij persoonlijk niets aan hun tussenkomst zouden hebben verdiend als irrelevant voor de kwalificatie van de feiten als mensensmokkel. Mededaderschap aan mensensmokkel geldt voor iedereen die ertoe bijdraagt, op welke manier dan ook, rechtstreeks of via een tussenpersoon. Elk van de beklaagden heeft bewust deelgenomen en noodzakelijke medewerking verleend om de smokkelactiviteiten te doen slagen, met het uiteindelijke doel dat de organisatie er geld aan zou verdienen. Zij zijn dan ook allen mededaders, ongeacht welk persoonlijk vermogensvoordeel zij daaruit gepuurd hebben.

Het hof meende ook dat er voor de strafmaat rekening moest worden gehouden met de omstandigheden van de beklaagden, die allemaal zelf ook op de vlucht zijn geweest voor een humanitaire catastrofe of schrijnende situaties in hun land. Wellicht handelden zij aanvankelijk niet uit puur winstbejag maar probeerden ze ook ondanks hun kwetsbare situatie toch enig inkomen te verwerven.

De straf van de hoofdbeklaagde werd uiteindelijk bevestigd. Voor de andere beklaagden werd de gevangenisstraf verminderd naar dertig maanden. De geldboetes werden bevestigd.

295 Brussel, 15 oktober 2021, 15e k.

3.5. | Ethiopisch-Eritrees smokkelnetwerk

De **correctionele rechtbank van Dendermonde** sprak zich in een **vonnis van 15 maart 2022**²⁹⁶ uit over een zaak waarbij vijf beklagden werden vervolgd voor mensensmokkel met verzwarende omstandigheden. De beklagden waren afkomstig uit Eritrea en Ethiopië. Een slachtoffer stelde zich burgerlijke partij.²⁹⁷

De smokkelactiviteiten vonden voornamelijk plaats op de snelwegparking in Wetteren in januari en februari 2020.

Het gerechtelijk onderzoek gebeurde via observaties, tapmaatregelen, retro-telefonieonderzoek, uitlezen van gsm's en ondervragingen van transmigranten. Er werd vaak gebruikgemaakt van Britse prepaid-simkaarten.

De hoofdbeklaagde was duidelijk de leider van de smokkelgroep. Hij vroeg 800 euro aan de kandidaat-vertrekkers om gesmokkeld te worden. Hij was diegene die de vrachtwagens opende, de bestemming controleerde en de vrachtwagens opnieuw sloot. De nieuwe transmigranten konden pas worden gesmokkeld indien de beklagde daartoe uitdrukkelijk de toestemming gaf.

De andere vier beklagden verleenden hulp aan de eerste. Sommige beklagden argumenteerden dat zij zelf geen geld ontvingen maar in ruil in het VK probeerden te geraken. De rechtbank oordeelde dat het volgens artikel 77bis van de vreemdelingenwet niet vereist is dat iedere medebeklaagde persoonlijk geld ontvangt. Als men rechtstreeks of via een tussenpersoon zijn medewerking verleent en deelneemt aan een organisatie die mensen smokkelt, volstaat dat om als mededader schuldig te zijn. Volgens de rechtbank beoogden ze minstens een indirect vermogensvoordeel.

De rechtbank achtte de beklagden schuldig maar beperkte wel het aantal slachtoffers.

Ook de verzwarende omstandigheden waren bewezen. Er werd misbruik gemaakt van de kwetsbare positie van de transmigranten. Ze werden in laadruimtes van koelwagens en bulkwagens geladen, wat grote risico's inhield voor hun leven. Er was ook sprake van een vereniging: individueel smokkelen is onmogelijk. Mensensmokkel is teamwerk en alle beklagden hadden een specifieke rol binnen het systeem, als wachter (uitkijker), uitvoerder of begeleider. De vereniging was duidelijk

gestructureerd waarbij de overige beklagden in contact stonden met de eerste beklagde die hoger in de hiërarchie stond. Hij besliste wanneer er naar de parkings zou worden gegaan, in welke vrachtwagens de transmigranten zouden worden "ingeladen" en stond in voor het openen en het sluiten van de vrachtwagens. Hij deed er zelf alles aan om onder de radar te blijven. De andere beklagden fungeerden als tussenpersoon en stonden in contact met de transmigranten, hielpen hen naar de parkings te brengen, stonden op de uitkijk en zorgden voor het nodige materiaal.

De eerste beklagde werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van vier jaar en tot een geldboete van 46.000 euro. De andere beklagden werden veroordeeld tot gevangenisstraffen tussen een jaar en drie jaar en tot geldboetes tussen 5.000 euro en 24.000 euro, gedeeltelijk met uitstel.

3.6. | Albanese smokkelnetwerken

Zoals vermeld bij de tendensen in het begin van dit hoofdstuk, hadden de beslissingen die Myria ontving enerzijds betrekking op de 'VIP'-smokkel van Albanese onderdanen in de vrachtwagencabine, en anderzijds op de smokkel via de overtocht op de ferry vanuit Zeebrugge met valse Italiaanse identiteitsdocumenten, of via zeil- of jachtboten vanuit de jachthavens aan de Belgische kust.

Italiaanse chauffeurs²⁹⁸

De **correctionele rechtbank van Brugge** sprak zich in een **vonnis van 12 mei 2021**²⁹⁹ uit over een zaak van mensensmokkel van Albanese onderdanen die gebruikmaakten van valse identiteitsdocumenten.

Er werden drie beklagden vervolgd in dit dossier, twee met de Albanese en een met de Italiaanse nationaliteit. Twee van hen lieten verstek gaan.

Het dossier werd opgestart na een inlichting dat een van de beklagden de organisator was van internationale mensensmokkel. Hij verbleef in het VK maar organiseerde mensensmokkel van Albanese naar het VK via de haven van Zeebrugge. Hij werkte daarvoor samen met zijn broer die in Italië woonde. De *modus operandi* was het benaderen van Italianen, vooral afkomstig uit de regio van Toscane, die financiële problemen hadden, om hun identiteitsdocumenten

²⁹⁶ Corr. Oost-Vlaanderen, afdeling Dendermonde, 15 maart 2022, k. D19D (beroep).

²⁹⁷ De vordering van het slachtoffer was onontvankelijk omdat hij niet vermeld stond in de verwijzingsbeschikking en de rechtbank zichzelf niet kan vatten voor nieuwe feiten die niet bij haar aanhangig gemaakt zijn.

²⁹⁸ Zie andere beslissing: Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 10 november 2021, k. B17 (onuitgegeven).

²⁹⁹ Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 12 mei 2021, k. B17 (verzet).

te gebruiken voor Albanese onderdanen of door als chauffeur de Albanese onderdanen met de wagen te vervoeren naar het VK. De Italiaanse identiteitsdocumenten werden vervalst (door fotoverandering) zodat ze gebruikt konden worden door de migranten. De Italiaanse chauffeurs zouden daarbij tussen de 1.000 en de 3.000 euro verdienen per geslaagde overtocht, plus een vergoeding van alle onkosten. De vertrekkers betaalden rond de 35.000 euro voor de overtocht van een gezin van drie.

Verschillende wagens werden in Zeebrugge onderschept waarbij Albanese onderdanen trachtten de overtocht te maken. De aangehouden personen konden worden gelinkt met de beklagden. In een van de dossiers had een getuige uitgebreide verklaringen afgelegd lastens de hoofdbeklaagden.

De twee beklagden, twee broers, waren gekend voor zware criminele feiten waaronder mensensmokkel. De eerste beklagde was de spilfiguur van de organisatie. Hij woonde in het VK. Zijn naam kwam voor in verschillende dossiers inzake mensensmokkel. Hij gebruikte meerdere Britse telefoonnummers en was ook met verschillende personen in contact via Facebook. Zijn broer verbleef in Italië.

De eerste beklagde en de tweede beklagde werden veroordeeld tot respectievelijk vijftig en veertig maanden effectief en tot geldboetes van 56.000 euro en 40.000 euro. De Italiaanse chauffeur kreeg zevenendertig maanden en een geldboete van 8.000 euro.

Op **8 december 2021**³⁰⁰ sprak de **correctionele rechtbank van Brugge** zich uit over een dossier inzake mensensmokkel waarbij een persoon probeerde met valse identiteitsdocumenten de overtocht met de ferry naar het VK te maken.

Er werden vier beklagden vervolgd, twee met de Italiaanse nationaliteit en twee met de Albanese nationaliteit, als dader of mededader van mensensmokkel, voor het gebruik van valse paspoorten en een valse naam. Twee van hen lieten verstek gaan.

Hun wagen werd gecontroleerd aan de grensdoorlaatpost in de haven van Zeebrugge. De foto van een van de personen leek niet overeen te stemmen met de persoon en het paspoort bleek vals.

De Italiaanse bestuurder legde verklaringen af. Hij zou met de andere beklagde met de Italiaanse nationaliteit naar België gereden zijn met zijn wagen. In België zou de vierde beklagde in de wagen gestapt zijn onder het mom dat hij de tweede beklagde was.

De tweede beklagde werd gearresteerd in Italië en uitgeleverd aan België. De eigenlijke opdrachtgever was een Albanees in Italië die de eerste twee beklagden zou betalen voor het overbrengen van de derde beklagde naar het VK.

De eerste en de tweede beklagde werden veroordeeld tot dertig maanden en tot een geldboete van 8.000 euro, allebei met uitstel. De derde beklagde werd veroordeeld tot 37 maanden effectief en tot een geldboete van 8.000 euro. De vierde beklagde werd veroordeeld voor valse naamdracht en gebruik van valse documenten. Hij kreeg een gevangenisstraf van zes maanden effectief en een geldboete van 800 euro.

Zeilbootjes op de Noordzee

De **correctionele rechtbank van Brugge** sprak zich in een **vonnis van 10 maart 2021**³⁰¹ uit over een dossier rond mensensmokkel van Albanese onderdanen op een zeilboot. De beklagde had de Litouwse nationaliteit.

De scheepvaartpolitie van Oostende had een oproep gekregen van de haven dat er een slecht verlichte zeilboot vertrokken was uit de haven van Blankenberge. De politie kon de boot terug naar de haven begeleiden. De schipper was de beklagde. Daarnaast bevonden zich nog vier Albanese aan boord, onder wie meerdere familieleden.

De schipper was in Antwerpen aangesproken door Albanese met de vraag om hen naar het VK te brengen. De zeilboot was niet in orde en maakte water tijdens de tocht. De opvarenden waren bang geweest.

De rechtbank achtte de feiten van smokkel bewezen en veroordeelde de beklagde tot een gevangenisstraf van vier jaar en tot een geldboete van 8.000 euro. De beklagde tekende beroep aan en het **hof van beroep van Gent** bevestigde in een **arrest van 30 juni 2021**³⁰² de veroordeling. Het herleidde wel de gevangenisstraf naar drie jaar.

'VIP'-smokkel in een vrachtwagencabine

Myria ontving verschillende beslissingen, in eerste aanleg en in graad van beroep,³⁰³ over deze *modus operandi*. Een

300 Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 8 december 2021, k. B17 (definitief).

301 Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 10 maart 2021, k. B17 (beroep).

302 Gent, 30 juni 2021, 8e k.

303 Zie o.a. verschillende beslissingen: Gent, 3 november 2021, 8e k. (onuitgegeven); Gent 4 mei 2022, 8e k. (onuitgegeven); Gent, 23 februari 2022, 8e k. (onuitgegeven).

van de beslissingen was een arrest van het hof van beroep van Antwerpen³⁰⁴ over een zaak waarin Myria zich eerder burgerlijke partij had gesteld en waarin na een cassatie-uitspraak een nieuw arrest was tussengekomen dat de beslissing van de eerste rechter grotendeels bevestigd ten aanzien van één beklagde en zelfs een hogere straf oplegt.

De **correctionele rechtbank van Brugge** sprak zich in verschillende vonnissen³⁰⁵ uit over mensensmokkel van voornamelijk personen met de Albanese nationaliteit. Myria heeft ervoor gekozen om twee van die beslissingen te presenteren.

In een **vonnis van 13 juli 2021**³⁰⁶ betrefte de zaak een beklagde met de Albanese nationaliteit. Hij had **verzet aangetekend** tegen een **vonnis van 29 juli 2020**.

In januari 2019 werd omwille van verdachte smokkelhandelingen een interventieploeg gestuurd naar een locatie in Veurne. Een onderzoek werd opgestart. Dat bracht aan het licht dat de uitvalsbasis van deze smokkelorganisatie in Londen gelegen was, en geleid werd vanuit een bar.

De aanvoer van de vertrekkers gebeurde via Albanië of via Griekenland. Ze werden in eerste instantie ondergebracht in 'safehouses' in de regio van Brussel. Daar gebeurde de selectie van de vertrekkers en werden er foto's gemaakt.

De vertrekkers verzamelden zich vanuit Brussel in een hotel bij de haven van Gent.

Handlangers van de organisatie zorgden voor het ophalen en rondvoeren van de vertrekkers, zij zorgden voor het herbergen in hotels en 'safehouses', selecteerden de vertrekkers en stuurden hun foto's door naar hun opdrachtgevers.

De taxichauffeurs brachten de vertrekkers van de hotels/'safehouses' richting de vrachtwagen, ontvingen het geld en verdeelden dat via *moneytransfers*. De vertrekkers werden gesmokkeld in de vrachtwagencabine, dus met medeweten van de chauffeurs. De vrachtwagenchauffeurs werkten allemaal voor een Italiaans bedrijf. De vertrekkers mochten geen bagage meenemen; die werd nadien overgebracht naar het VK, bij een geslaagde overtocht.

De leden van de Londense bar stonden in voor de opvang van de vertrekkers wanneer deze aankwamen met de vrachtwagens in het VK, zij ontvingen de verschuldigde

saldos ter plaatse en stonden in voor het vrijgeven van de transmigranten aan hun garantiepersoon in het VK.

Het onderzoek werd gevoerd met retro's op telefoonnummers, af luistermaatregelen, observaties, bevraging van de *moneytransmitters*, huiszoekingen en een telefonieonderzoek. Er werd vaak van telefoonnummer gewijzigd en er werden valse namen gebruikt. Er waren contacten met nummers uit België, Italië, Griekenland en het VK.

In dit geval was de beklagde een handlanger/helper. Hij werd veroordeeld tot veertig maanden en tot een geldboete van 72.000 euro, allebei gedeeltelijk met uitstel.

Een ander dossier werd behandeld door het **hof van beroep van Gent** in een **arrest van 23 februari 2021**³⁰⁷. Het betreft een dossier van mensensmokkel van Albanese onderdanen in vrachtwagencabines. De **correctionele rechtbank van Brugge** had in zijn **vonnis van 6 november 2019**³⁰⁸ de beklagde, die de Belgische nationaliteit heeft, veroordeeld.

Hij werd vervolgd als dader of mededader van mensensmokkel van twee personen. Hij stelde vrachtwagens ter beschikking van andere chauffeurs. Bij een van zijn chauffeurs werden twee slachtoffers aangetroffen in de cabine. Het ging om een vrouw en haar kind die zich bij de echtgenoot in het VK wilden vervoegen.

De beklagde vroeg de herkwalficatie van de feiten naar artikel 77 van de vreemdelingenwet, namelijk humanitaire redenen of minstens hulp bij illegale migratie. Het hof volgde deze redenering niet. De beklagde was wel degelijk op de hoogte geweest van de smokkelpraktijken.

Zijn bewering dat hij geen geld zou hebben ontvangen werd bovendien niet geloofd door het hof. De beklagde werd vervolgd als dader of mededader. Voor een veroordeling als mededader is het niet vereist dat aan alle bestanddelen van het misdrijf voldaan is. Het is voldoende dat hij wetens en willens aan de uitvoering van het misdrijf heeft meegewerkt. Het is dus niet vereist dat hij persoonlijk geld ontvangen heeft.

De feiten van mensensmokkel met verzwarende omstandigheden werden opnieuw bewezen geacht door het hof. Het oordeelde wel dat er een lichte niet-verantwoorde vertraging was bij de behandeling van de zaak, aangezien de feiten dateerden van september 2016. Daarmee werd er rekening gehouden bij de beoordeling van de straf.

304 Antwerpen, 10 juni 2021, k. C6 en Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 14 december 2018, k. B17. Zie ook Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2020, Achter gesloten deuren*, pp. 101-102 en [website Myria](#).

305 Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 13 juli 2021, k. B17 (onuitgegeven); Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 23 maart 2022, k. B17 (onuitgegeven); Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 23 februari 2022, k. B17 (onuitgegeven).

306 Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 13 juli 2021, k. VK1 (verzet en beroep).

307 Gent, 23 februari 2021, 8e k.

308 Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 6 november 2019, k. B17.

De beklagde had een ongunstig strafblad. Hij werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van dertig maanden effectief.

3.7. | Small boats

Er waren verschillende beslissingen inzake feiten van mensensmokkel met bootjes op de Noordzee. Enerzijds ging het om dossiers over de logistieke helpers, namelijk zij die de bootjes en het andere materiaal aankochten of vervoerden.³⁰⁹ Het logistieke materiaal wordt vanuit het buitenland via België naar Calais getransporteerd, wat het kortste stuk is om met bootjes via de Noordzee het VK te bereiken. En anderzijds zijn er de dossiers waarin bootjes op zee werden aangetroffen. Myria heeft ervoor gekozen drie van deze beslissingen toe te lichten: twee die in Brugge zijn behandeld, een in Namen.

Logistiek bootjes

De **correctionele rechtbank van Brugge** sprak zich in een **vonnis van 9 maart 2022**³¹⁰ uit over een dossier waarin de twee beklagden de Nederlandse nationaliteit hadden.

Zij werden tijdens een politiecontrole opgemerkt omdat de ruiten van hun wagen waren afgedekt met karton. Tijdens de controle bleek dat de wagen volgeladen was met oranje zwemvesten, een buitenboordmotor, een rubberboot, een jerrycan met benzine, een doos vol documenten en kopieën van paspoorten. De FGP nam het onderzoek over. In Nederland bleek een van de beklagden gekend voor diverse antecedenten. Een gesprek in het cellencomplex werd opgevangen waarbij de twee beklagden afspraken wie wat zou verklaren.

Uiteindelijk bevestigde een van de beklagden dat hij in Duitsland een boot, een lattenbodem en zwemvesten was gaan ophalen en naar een adres in Frankrijk moest brengen voor een opdrachtgever in Den Haag. De buitenboordmotor bleek naderhand gestolen bij een watersportvereniging in Nederland.

De rechtbank achtte de beklagden schuldig aan mensensmokkel en veroordeelde hen tot gevangenisstraffen van dertig maanden met uitstel en tot geldboetes van 8.000 euro.

In een ander **vonnis van 23 juni 2021**³¹¹ ging het ook over feiten van mensensmokkel met bootjes op de Noordzee.

De vijf beklagden hadden de Iraanse of een onbekende nationaliteit. Meerderen onder hen verbleven in Duitsland. Twee van hen lieten verstek.

In mei 2020 werden twee beklagden aangetroffen in hun auto met materiaal voor mensensmokkel. Uit info van de Duitse politie bleek dat andere beklagden eveneens waren aangetroffen met materiaal in hun wagen. Een van de bootjes, dat was aangekocht door een beklagde, werd eerder al door de Britse kustwacht onderschept. Van de Duitse politiediensten werd er vernomen dat bij een bepaalde sportwinkel meerdere buitenboordmotoren waren aangekocht. Bij een andere winkel waren er meerdere boten verkocht aan dezelfde persoon. Op de gsm's van de beklagden vond de politie foto's van boten en zwemvesten.

Een van de beklagden kocht al gedurende een langere periode boten en motoren en organiseerde de smokkeloperaties, zelfs met Vietnamezen. Tussen augustus en september 2020 had hij voor 10.000 euro aan boten gekocht bij een winkel, bleek uit het onderzoek.

De beklagden werkten samen met een persoon die zich in Calais bevond en daar slachtoffers ronselde om hen tegen betaling met een rubberboot naar het VK te smokkelen. De boten waren niet geschikt om de oversteek te maken.

De rechtbank beoordeelde de feiten op basis van de bevraging van de ANPR-camera's, de resultaten van de retro's, resultaten van de uitlezing van in beslag genomen gsm-toestellen, aangetroffen WhatsApp-conversaties, foto's op de gsm's van rubberboten en buitenboordmotoren, foto's van Google Maps, het feit dat sommige beklagden waren aangetroffen in een auto met smokkelmateriaal, ongeloofwaardige en tegenstrijdige verklaringen van de beklagden.

Ze oordeelde dat de feiten bewezen waren en dat de beklagden duidelijk deel uitmaakten van een criminele organisatie. Ze kregen gevangenisstraffen tussen de zes jaar en de twaalf jaar en geldboetes tussen 96.000 euro en 240.000 euro.

Een gelijkaardig dossier werd in Namen behandeld.

In deze zaak werd een Iraanse beklagde vervolgd voor mensensmokkel, kwaadwillig belemmeren van het verkeer en gewapende weerspanningheid.

In september 2021 werd hij aan boord van het voertuig dat hij bestuurde door de verkeerspolitie onderschept, na een snelheidsovertreding (161 km/u) op de E42-autosnelweg

³⁰⁹ Gent, 21 april 2021, 8e k.; Gent, 10 maart 2021, 8e k.; Gent, 14 april 2021, 8e k.; Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 23 maart 2022, k. B17; Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 23 februari 2022, k. B17; Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 8 december 2021, k. B17; Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 13 juli 2021, k. B17.

³¹⁰ Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 9 maart 2022, k. B17 (definitief).

³¹¹ Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 23 juni 2021, k. B17 (verzet en beroep).

richting Bergen. De bestuurder weigerde te gehoorzamen aan de bevelen om de politie te volgen en maakte verschillende gevaarlijke manoeuvres in een poging om de politie van zich af te schudden. Na een achtervolging van 57 km werd het voertuig uiteindelijk aan de kant gezet.

Aan boord zat ook een vrouwelijke passagier, eveneens met de Iraanse nationaliteit. Zij stelde zich burgerlijke partij. Geen van beiden kon identiteitsdocumenten voorleggen. Het voertuig was door de Franse autoriteiten geseind (Schengen) in het kader van een illegale transit van vreemdelingen richting Engeland, waarbij de beklagde een van de verdachten was. In het voertuig trof de politie behalve dertig reddingsvesten ook een opblaasbare rubberboot aan in een daarvoor bestemde tas, en in een andere tas ook zitjes, roeispanten, pompen en een motor.

De passagier barstte in tranen uit en verklaarde de chauffeur niet te kennen. Ze zei dat ze vanuit Denemarken kwam en dat hij haar had opgepikt om haar met een reddingsvest via Frankrijk per boot naar Engeland over te brengen.

De beklagde verklaarde dat het voertuig hem in Duitsland was toevertrouwd, dat hij het naar een parkeerplaats in Brussel moest brengen en ook de passagier moest ophalen, die met drie andere personen in een voertuig met Deense nummerplaat was aangekomen. Hij ontkende een smokelaar te zijn. De passagier had asiel aangevraagd in Denemarken, wat haar even voordien was geweigerd. Ze was dan ook van plan via Frankrijk naar Engeland te reizen. Ze had contact opgenomen met mensen die de reis al hadden gemaakt en zo het nummer van de smokelaars gekregen. De reis zou haar zo'n 1.700 euro kosten. Daarop werd ze overgebracht naar een opvangcentrum voor slachtoffers van mensenhandel en mensensmokkel, dat zich over haar heeft ontfermd.

In een **vonnis van 17 maart 2022** hield de **correctionele rechtbank van Namen**³¹² rekening met alle tenlasteleggingen. Op basis van telefoontaps en vaststellingen van de politie kon er worden aangetoond dat de beklagde herhaaldelijk meerdere reizen had gemaakt van Nederland naar Duitsland, en uiteindelijk via België richting Frankrijk, met de bedoeling om mensen in een onwettige en preciaire situatie over het Kanaal naar Engeland te brengen.

De rechtbank veroordeelde de beklagde tot een gevangenisstraf van vijf jaar met gedeeltelijk uitstel en tot een geldboete van 8.000 euro met uitstel, en tot betaling aan de burgerlijke partij van 1 euro definitief als morele schadevergoeding.

Bootjes op zee

In een **arrest van 8 oktober 2021**³¹³ van het **hof van beroep van Gent** werd een beklagde met de Iraakse nationaliteit maar met woonplaats in Denemarken vervolgd als dader of mededader van mensensmokkel met bootjes op de Noordzee.

De politie onderschepte op zee een bootje met dertien Syrische personen na een klacht van getuigen die een aanvaring gezien hadden van de boot met een andere boot in de jachthaven. De beklagde vervoerde transmigranten van de 'Jungle' in Calais naar de jachthaven van Nieuwpoort waar ze in een bootje stapten.

De beklagde werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van zeven jaar en tot een geldboete van 12.000 euro.

3.8. | Herkwalificatie naar artikel 77 vreemdelingenwet (hulp bij illegale migratie) – vrijspraak humanitaire clausule

Het hof van beroep van Brussel heeft de humanitaire clausule toegepast voor feiten van hulp bij illegale immigratie.

Het **hof van beroep van Brussel** boog zich in een **arrest van 12 januari 2022**³¹⁴ over een zaak van mensensmokkel waarbij de beklagde in eerste aanleg was vrijgesproken in een vonnis van de **correctionele rechtbank** van **4 februari 2019**³¹⁵. Het Openbaar Ministerie had beroep aangetekend.

De twee beklagden, beiden met de Syrische nationaliteit maar met een verblijf in het VK, werden vervolgd voor mensensmokkel met verzwarende omstandigheden. Ze hadden een vriend, een Syrische man met een verblijf in Griekenland met wie ze ook een familieband hadden, geholpen per vliegtuig met valse documenten naar het VK te reizen. Zij deden dat op vraag van de broer van de man.

De eerste rechter had de feiten geherkwalificeerd naar artikel 77 van de vreemdelingenwet en had de beklagden allebei vrijgesproken.

³¹² Corr. Namen, afdeling Namen, 17 maart 2022, 13e k. (definitief).

³¹³ Gent, 8 oktober 2021, 8e k.

³¹⁴ Brussel Nederlandstalig, 12 januari 2022, 13e k.

³¹⁵ Corr. Brussel Nederlandstalig, 4 februari 2019, 24e k.

Het hof volgde de herkwalificatie naar artikel 77 van de eerste rechter. Uit geen enkel element bleek dat de beklaagden hadden gehandeld met het oog op het verkrijgen van enig vermogensvoordeel, noch rechtstreeks noch onrechtstreeks. Er was geen enkel gegeven in het strafdossier dat toeliet te stellen dat er vermogensvoordelen beloofd waren of dat de beklaagden vermogensvoordelen zouden hebben ontvangen.

Het hof onderzocht voorts of de drijfveer van de beklaagden niet kon worden gelijkgesteld met hulp "voornamelijk om humanitaire redenen" in de zin van artikel 77, 2e lid. Volgens de parlementaire werkzaamheden in het kader van de aanpassing van dat artikel moet deze hulp "zo ruim mogelijk worden begrepen en moet die alle niet-criminele en niet-economische doelstellingen omvatten".

Het hof oordeelde daarnaast dat "belangeloos hulp bieden aan een persoon die beweert een Syrische vluchteling te zijn, die de broer van een vriend of een familielid is, die na een lange en moeizame reis te hebben ondernomen, in moeilijke omstandigheden in Griekenland verblijft en zijn familie wenst te vervoegen die zich elders in Europa bevindt, terwijl men zelf als vluchteling de oorlog is ontvlucht en een kruisweg heeft afgelegd om in een veiliger oord te geraken, valt onder het begrip hulp bieden 'voornamelijk om humanitaire redenen'." Volgens het hof bleek niet dat de beklaagden met enige economische of criminele doelstelling hadden gehandeld.

Het hof bevestigde het vonnis en sprak de beide beklaagden vrij.

4. Erkenning van de status van vluchteling voor een slachtoffer van mensenhandel

De **Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (RVV)** erkende in een **beslissing van 13 januari 2021**³¹⁶ een vrouw uit Sierra Leone als vluchteling. De vrouw verklaarde dat zij in Sierra Leone was geronseld door een Nigeriaanse vrouw om in het buitenland te werken. Uiteindelijk werd zij het slachtoffer van mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting door een netwerk. Ze werd eerst in Sierra Leone uitgebuit en nadien naar België gestuurd, waar zij is kunnen ontsnappen op de luchthaven in Brussel. Ze werd aangehouden in een gesloten centrum waar zij asiel aanvraagde. Ze had ernstige psychische problemen ten gevolge van de traumatische ervaringen. Een eerste asielaanvraag werd afgewezen omwille van het ongeloofwaardige karakter van het asielaanvraag. Zij kwam nadien in contact met PAG-ASA maar ze viel niet onder de voorwaarden om het slachtofferstatuut te krijgen. Bij een tweede asielaanvraag kon het slachtoffer bijkomende elementen voorleggen, maar opnieuw werd haar aanvraag geweigerd door het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS). Ze ging in beroep tegen deze weigering en de RVV erkende haar als vluchteling op basis van het behoren tot een bepaalde sociale groep, namelijk vrouwen uit Sierra Leone.

316 RVV, 13 januari 2021, nr. 247 309.